

typisch
Tynaarlo

NOTA ZIENSWIJZEN

ONTWERP-OMGEVINGSVISIE

TYNAARLO 2023 – 2040

VRIES, OKTOBER 2023

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Samenvatting zienswijzen en voorstellen voor besluitvorming	4
2.1.	Zienswijze 1 en 3: Landgoed Bosch en Vaart.....	4
2.2.	Zienswijze 2, 4, 14, 15, 21, 30, 32, 33, 37, 39: Ontwikkeling kassencomplex Onlandseweg....	4
2.3.	Zienswijze 5, 7 en 10: Woningbouwplannen Hogeweg 2 te Zuidlaren	6
2.4.	Zienswijze 6: Bereikbaarheid zuidoevers Zuidlaardermeer.....	7
2.5.	Zienswijze 8, 9 en 17: Zonnevelden tussen de A28 en het Noord-Willemskanaal, tussen De Punt en Vriezerbrug.....	7
2.6.	Zienswijze 11, 12, 20, 22, 29, 34, 35, 40: Ontwikkeling Landschapszone Spierveen-Westerhorn.....	9
2.7.	Zienswijze 16: Ontwikkeling woningbouwlocatie Oude Tolweg Noord.....	12
2.8.	Zienswijze 18: Waterschap Hunze en Aa's	13
2.9.	Zienswijze 19: Diverse voorstellen	13
2.10.	Zienswijze 22, 29, 34. De Drift en Hoofdweg Eelde (Waterschap Noorderzijvest, IVN-Eelde, WLNE).....	14
2.11.	Zienswijze 23, 27, 29, 34, 35: Groningen Airport Eelde (GAE).	15
2.12.	Zienswijze 24: Industrierrein Vriezerbrug.....	16
2.13.	Zienswijze 26: Duurzaam Tynaarlo	17
2.14.	Zienswijze 28: Zonneveld Statkraft bij luchthaven	18
2.15.	Zienswijze 29: IVN Eelde-Paterswolde.....	18
2.16.	Zienswijze 31: Bouwen binnen historische dorpskernen.....	19
2.17.	Zienswijze 34: Werkgroep Landschap en Natuur Eelde (WLNE)	19
2.18.	Zienswijze 36: Gebruik landbouwgif (IVN Vries)	20
2.19.	Zienswijze 38: Ruimtelijke kwaliteit Groningerweg	21
2.20.	Zienswijze 40: Hof van Paterswolde.....	22
	Bijlage: Overzicht Zienswijzen	23

1. Inleiding

Deze nota behandelt de ingekomen zienswijzen op de Ontwerp-Omgevingsvisie van de gemeente Tynaarlo.

De Ontwerp-Omgevingsvisie heeft vanaf 28 juni 2023 gedurende 8 weken (tot en met 22 augustus 2023) ter inzage gelegen in het gemeentehuis in Vries. De tervisielegging is op 28 juni 2023 bekend gemaakt door plaatsing in het digitale Gemeenteblad en door alle bij het ontwerpproces van de Omgevingsvisie betrokken personen en instanties per mail te informeren.

Gedurende de termijn van ter inzagelegging is aan eenieder de mogelijkheid geboden een zienswijze te geven op de Ontwerp-Omgevingsvisie.

Er zijn 40 zienswijzen ontvangen op de Ontwerp-Omgevingsvisie. Aangezien deze Zienswijzennota openbaar wordt gepubliceerd op het internet, worden er geen persoonsgegevens vermeld. Als de zienswijze namens een organisatie is ingediend, dan wordt de naam van de organisatie wel vermeld. De indieners van de zienswijzen worden geïnformeerd over de reactie van de gemeente op de zienswijze.

In de bijlage bij deze nota zijn alle zienswijzen integraal opgenomen, naar volgorde van binnenkomst.

In hoofdstuk 2 zijn de zienswijzen samengevat weergegeven. Als meerdere zienswijzen hetzelfde thema bespreken, dan worden deze zienswijzen per thema van commentaar voorzien, daarin wordt de visie van het gemeentebestuur op het betreffende thema verwoord. Vervolgens wordt een voorstel geformuleerd voor de besluitvorming in de gemeenteraad.

2. Samenvatting zienswijzen en voorstellen voor besluitvorming

In dit hoofdstuk worden de zienswijzen samengevat, van commentaar voorzien vanuit de gemeente en wordt aangegeven in hoeverre de zienswijze tot wijziging van de tekst van de Omgevingsvisie zou moeten leiden. Daarbij gaat het om een voorstel voor de besluitvorming in de gemeenteraad.

Als meerdere zienswijzen hetzelfde thema bespreken, dan worden deze zienswijzen per thema van commentaar en advies voorzien, daarin wordt de visie van het gemeentebestuur op het betreffende thema verwoord.

2.1. Zienswijze 1 en 3: Landgoed Bosch en Vaart

Het bestuur van de Stichting Landgoed Bosch en Vaart is van mening dat het bijzondere karakter van het landgoed onvoldoende tot zijn recht komt in de omgevingsvisie en verzoekt het gemeentebestuur in de tekst expliciet de monumentale status van het landgoed te benoemen en zo mogelijk fotomateriaal van het landgoed op te nemen.

Commentaar gemeente en voorstel:

We stellen de Raad voor om in het hoofdstuk cultuurhistorie (par. 3.3.2) de monumentale kwaliteit van het landgoed in de Omgevingsvisie te benoemen. Ook kan op de plankaart van Vries het landgoed worden aangegeven.

2.2. Zienswijze 2, 4, 13, 14, 15, 21, 25, 30, 32, 33, 37, 39: Ontwikkeling kassencomplex Onlandseweg.

Tegen de herontwikkeling van het kassencomplex aan de Onlandseweg ten behoeve van woningbouw zijn 9 zienswijzen ingediend, waarvan één namens meerdere omwonenden. Daarnaast is er één zienswijze ingediend die juist de herontwikkeling van het kassencomplex bepleit.

De omwonenden geven aan zich in het recente verleden te hebben verzet tegen de plannen van de eigenaren van het kassencomplex. Het in 2022 gepresenteerde plan De Leijen met ca. 70 woningen stuitte op weerstand. De bezwaren richtten zich vooral op:

- de aantasting van het landschap en van de leefruimte van de in het gebied levende dieren,
- de verwachte drukte en overlast,
- de druk op het onderliggende wegennet en
- de waardevermindering van het onroerend goed.

Men wil het landelijke karakter van het gebied behouden en men geeft aan dat er al te veel inbreuk wordt gedaan op het concept van de groene long tussen Paterswolde en Groningen.

Ook de Ontwerp-Omgevingsvisie ziet geen ruimte voor een planontwikkeling op deze schaal, maar wil wel de mogelijkheid bieden voor een vrij in het landschap liggend buurtschap met veel openbaar groen, beperkte woningbouw, passend bij het karakter van het omliggende landschap en met een zorgvuldige inpassing van de Leijenloop.

De indieners van de zienswijzen kunnen echter niet uit de voeten met deze omschrijving van de gemeentelijk visie op de ontwikkelingsmogelijkheden van het kassencomplex. Zowel de eigenaar van het kassencomplex als de omwonenden zijn van mening dat de gemeente met een veel concretere omschrijving moet komen van wat wel en niet kan.

De omwonenden verzoeken de gemeente: *“opnieuw en zeer dringend om heel concreet aan te geven wat de kaders zijn voor de ‘revitalisering’ van het kassencomplex aan de Onlandseweg. Wij willen als omwonenden dat er helemaal geen mogelijkheid tot het bouwen van woningen komt. Mocht de gemeente desondanks tegen onze uitdrukkelijke wens in toch besluiten die mogelijkheid wel te geven dan willen we garanties dat het echt zeer kleinschalig blijft. Daarbij denken we aan:*

- *een expliciet getal van een bepaald oppervlakte per woning welke in verhouding is met de omliggende percelen (gemiddeld ruim 1 hectare per woning)*

- een uitspraak over het maximale aantal woonlagen van de woningen. Wij gaan er van uit dat 'landgoedachtig bouwen' de mogelijkheid van flat-bebouwing (boven elkaar gelegen appartementen) uitsluit, komt dat overeen met jullie idee?
- een expliciete maat ten aanzien van de breedte van de aan te brengen ruime groenborders tussen de bestaande bouw en de eventueel te bouwen woningen en niet te vergeten ontsluitingswegen, en publiek toegankelijk groen
- garantie dat de flora en fauna die in grote schaal en diversiteit aanwezig zijn in onze buurt vrije doorgang behouden. Nu bestaat ruim de helft van het complex van Arends uit groen wat als verbindingzone fungeert tussen de omliggende natuurgebieden (Onlanden, Elsburger Onland, Paterswoldse meer, Friezeveen), dat moet absoluut mogelijk blijven."

In zienswijze nummer 30 wordt bepleit de adviezen van bureau Steenhuis Meurs ter harte te nemen, de indiener van de zienswijze formuleert deze als volgt:

- De Leijenloop moet dragend zijn in enige (her-)ontwikkeling van het gebied en moet voldoende ruimte krijgen.
- Ten opzichte van de twee boscorridors zijn substantiële groene bufferzones een vereiste. Een fraaie wandeling tussen het Kluivingsbos en Noordwijk zou van grote toegevoegde waarde zijn.
- Een strenge regie van gemeentewege is noodzakelijk voor het behoud van het landelijke karakter binnen enige (her-)ontwikkeling
- Collectieve moestuinen en collectief beheerd groen worden als positieve mogelijkheden genoemd, absoluut ongewenst is een villawijk met grote privé tuinen en hekken/heggen die het gebied opdelen
- Beperk nieuwe bebouwing tot de reeds met kassen bebouwde gronden (dus niet de tuidersakkers).
- Bouw luwer naar de randen en zorg voor een landschappelijke overgang naar de omgeving met brede groenzones en volle boomranden.
- Respecteer het bestaande lint (geen tweedelijns bebouwing) en zorg voor een zeer beperkt aantal toegangswegen.

Ook de eigenaren van het kassencomplex geven aan veel van deze uitgangspunten te omarmen en vragen de gemeente om duidelijker kaders voor de ontwikkelingsmogelijkheden. De eigenaren geven aan dat de kwekerij per 1 juli 2023 is beëindigd en dat het kassencomplex vooralsnog zal worden gebruikt voor het stallen van caravans en andere voertuigen.

Verder stellen de eigenaren het volgende:

"Als eigenaar van het kassencomplex aan de Onlandseweg willen wij aanvullend op onze zienswijze van 16 januari onze bezorgdheid uiten over de beperkte duidelijkheid die het college biedt door te spreken over 'beperkt wonen' en 'van een woonwijk kan geen sprake zijn'. We maken ons met deze formuleringen zorgen over de haalbaarheid van herontwikkeling.

Wij ondersteunen wel het idee dat de ontwikkeling als buurtschap in het groen moet liggen. Een groene en ruimtelijke inrichting geeft het gebied een belangrijke kwaliteitsimpuls. Maar hierbij hoort wel een haalbaar ontwikkelingsmogelijkheid dat we graag samen met gemeente en belanghebbenden opstellen. Een gebrek aan duidelijkheid kan leiden tot onnodige vertragingen en onzekerheid, wat de voortgang van het project kan belemmeren.

Het is van groot belang dat het college heldere richtlijnen en kaders voor herontwikkeling stelt.

In het kader van een harmonieuze en succesvolle herontwikkeling vragen wij het college om de woonfunctie op onze locatie nadrukkelijker en concreter in de omgevingsvisie op te nemen.

Na dit allemaal gezegd te hebben spreken wij onze wens uit om samen met de gemeente en onze bureaus een haalbaar plan te maken om ons terrein te revitaliseren naar een mooi buurtschap in het groen, passend binnen de uitgangspunten van de omgevingsvisie."

Commentaar gemeente

Het gemeentebestuur heeft begrip voor de bezwaren bij omwonenden tegen het woningbouwproject De Leijen door de initiatiefnemers. Dat plan levert ook wat ons betreft een te dichte bebouwing van het gebied. Anderzijds heeft het ook niet onze voorkeur om het kassencomplex maar te laten voor wat het is en het uitsluitend te gebruiken als caravanstalling.

We zien het als een gemiste kans als het gebied niet zou kunnen worden ontwikkeld tot een aantrekkelijk groengebied met een bescheiden woonfunctie. We herkennen de uitgangspunten zoals geformuleerd door bureau SteenhuisMeurs en willen stimuleren dat er mede aan de hand van deze uitgangspunten een haalbaar plan wordt ontwikkeld dat maximaal inzet op natuur en landschap en op een beperkte

invulling met, goed in het landschap passende, woningbouw. Om die doelstelling te realiseren helpt het niet om op voorhand al te stringente voorwaarden te formuleren. We nodigen de initiatiefnemers uit om toe te werken naar een voor alle partijen haalbaar plan.

Voorstel gemeenteraad

Wij adviseren de gemeenteraad bovenstaande doelstelling te omarmen en de volgende alinea op te nemen in de Omgevingsvisie bij paragraaf 2.7.1., in plaats van de bestaande tekst:

Bij de herontwikkeling van het kassencomplex aan de Onlandseweg is het van belang dat er een transformatie plaatsvindt die aansluit op het omliggende landschap, waaronder het Kluivingsbos aan de noordzijde, en met de Leijenloop als landschappelijke drager voor de inrichting van het gebied. Woningbouw dient als buurtschap vrij in het landschap te liggen en moet worden geconcentreerd op de met kassen bebouwde grond. Bebouwingshoogte maximaal 2 bouwlagen.

2.3. Zienswijze 5, 7 en 10: Woningbouwplannen Hogeweg 2 te Zuidlaren

Omwonenden van Hogeweg 2 in Zuidlaren maken in zienswijze 5 bezwaar tegen de aanduiding ‘zoekgebied wonen’ op de kaarten van de Omgevingsvisie. Zij waren onaangenaam verrast dat zij door de firma Vazet uit Zwolle werden uitgenodigd om het voornemen om woningen te bouwen op de kavel achter Hogeweg 2 te bespreken. Bovendien vinden zij het onaanvaardbaar dat de betreffende locatie op het laatste moment is opgenomen in het ontwerp van de Omgevingsvisie, zonder vooroverleg vanuit de gemeente.

Ondanks dat er bij de omwonenden begrip is voor de behoefte aan woningbouw in Zuidlaren, zijn zij van mening dat de betreffende locatie niet geschikt is voor woningbouw, omdat:

- De aansluiting op de Hogeweg leidt tot een onoverzichtelijke en verkeersonveilige situatie en bovendien is de verkeersbelasting van de Hogeweg nu al problematisch. Ook een aansluiting op de Lageweg is geen oplossing, deze weg is niet berekend op veel extra verkeer.
- De woningbouw gaat ten koste van de karakteristieke opbouw van het bebouwingslint met open ruimten en zicht op het achter het lint gelegen Hunzedal.
- De woningbouw gaat ten koste van het woongenot van de omwonenden, het tast het vrije uitzicht van de omwonenden aan.

Omwonenden verzoeken de huidige agrarische bestemming te handhaven en niet om te zetten in een woonbestemming.

Via zienswijze 7 geeft een bewoner van de Lageweg aan dat hij/zij zich niet gekend vindt in de zienswijze van de omwonenden en geen bezwaar heeft tegen woningbouw op kavel Hogeweg 2.

In zienswijze 10 onderschrijft de firma Vazet de potentie van de locatie Hogeweg 2 voor woningbouw en stelt bereid te zijn om in goed overleg met de gemeente een “ruimtelijk-planologisch en economisch haalbaar” plan te ontwikkelen. De firma vindt het echter een gemiste kans om de bouwcapaciteit te reserveren voor de periode na 2030. Men stelt voor op korte termijn de locatie in ontwikkeling te nemen, omdat:

- Er sprake is van een woningtekort en van knelpunten op de woningmarkt, met name voor starters. Er kan een gevarieerd woonprogramma worden gerealiseerd, met aandacht voor de kwalitatieve woningbehoefte van de gemeente, waaronder betaalbare woningen.
- Bouwen binnen stedelijk gebied de voorkeur heeft boven bouwen in uitleggebieden.
- Gezien de eigendomsverhoudingen de locatie snel en eenvoudig te ontwikkelen is.
- Door het integreren van de bestaande boerderij in het woningbouwplan een aantrekkelijke invulling van de locatie kan plaatsvinden.

Vazet verzoekt dus de tijdsbepaling van na 2030 te laten vervallen.

Commentaar gemeente

De zienswijze van de omwonenden maakt duidelijk dat de communicatie rond de planontwikkeling op kavel Hogeweg 2 wat hen betreft niet naar wens is verlopen.

Ter toelichting het volgende: er is sprake van een particulier initiatief van de firma Vazet en de eigenaar van de betreffende kavel. Partijen hadden behoefte omwonenden te informeren over hun plannen. Vervolgens heeft de firma Vazet zich bij de gemeente gemeld en hun plannen toegelicht. Het college van B&W staat in principe positief tegenover een woningbouwontwikkeling op deze locatie en heeft daarom in de Omgevingsvisie de locatie als “zoekgebied wonen” aangeduid. Bij eerdere versies van de

Omgevingsvisie was de mogelijkheid voor woningbouw op deze locatie nog niet in beeld, en is daarom ook niet opgenomen in eerdere concepten van de Omgevingsvisie.

Woningbouw op de locatie Hogeweg 2 biedt de mogelijkheid om in te spelen op de woningvraag die er binnen de gemeente is, zeker in het betaalbare segment. De locatie ligt aan de rand van het stedelijk gebied, is goed te ontsluiten en heeft een beperkte impact op het landschap en de ruimtelijke structuur van dit deel van Zuidlaren. De gesuggereerde doorkijk vanaf de Hogeweg richting het Hunzedal is beperkt door de boerderij en de aanwezige begroeiing.

We hebben kennisgenomen van de bezwaren van de omwonenden. Woningbouw op de betreffende kavel kan invloed hebben op het woongenot en het vrije uitzicht. Maar van een gemeentebestuur mag worden verwacht dat zij een zorgvuldige afweging maakt tussen het maatschappelijk belang van woningbouw en het private belang van omwonenden.

We hebben kennisgenomen van het door de firma Vazet gemaakte bezwaar tegen de ontwikkeltermijn na 2030. Voor de gemeente is het van belang dat we niet op hetzelfde moment te veel woningen in ontwikkeling nemen, dat komt de verkoopbaarheid niet ten goede. Daarom is afstemming met de ontwikkeling van Laarhoven en de PBH-locatie van belang. In overleg met de ontwikkelaar zullen we dan ook moeten zorgen voor een goede afstemming van het gemeentelijke woningbouwprogramma, zowel qua tijdsplanning als qua bouwprogramma. Vooralsnog gaan we ervan uit dat we tot 2030 voldoende bouwvolume beschikbaar hebben, maar mocht het nodig zijn het lopende bouwprogramma aan te passen dan kan er nog worden geschoven met de bouwdatum van Hogeweg 2.

Verder zal de ontwikkelaar rekening moeten houden met de te zijner tijd door de gemeente op te stellen kaders voor de ruimtelijke ontwikkeling van deze locatie, zoals ruimtelijke inrichting, woningdichtheid, inrichting openbare ruimte en verkeersontsluiting. Omwonenden zullen worden betrokken bij het opstellen van deze beleidskaders.

Voorstel gemeenteraad:

Vasthouden aan het opnemen van Hogeweg 2 in de Omgevingsvisie als zoekgebied wonen voor in principe na 2030.

2.4. Zienswijze 6: Bereikbaarheid zuidoevers Zuidlaardermeer

De indiener van deze zienswijze maakt zich zorgen over de bereikbaarheid voor gehandicapten en mindervaliden van de zuidoevers van het Zuidlaardermeer na de geplande herstructurering van het gebied.

Commentaar gemeente en voorstel:

Bij nieuwe inrichting van de openbare ruimte zal de gemeente altijd rekeninghouden met de bereikbaarheid voor gehandicapten en mindervaliden. Dat is een basisprincipe en staat ook in de Omgevingsvisie onder paragraaf 2.2.2. expliciet benoemd.

2.5. Zienswijze 8, 9 en 17: Zonnevelden tussen de A28 en het Noord-Willemskanaal, tussen De Punt en Vriezerbrug.

Bewoners wonende tussen De Punt en Vriezerbrug geven aan niet of nauwelijks op de hoogte te zijn gebracht over de gemeentelijke plannen om een energielandschap te realiseren tussen de A28 en het Noord-Willemskanaal. De bewoners maken bezwaar tegen de gevolgde procedure en tegen het realiseren van een energielandschap tussen A28 en Noord-Willemskanaal.

Citaat: *“We zien dat in het voorontwerp plannen staan, die het welzijn en het woonplezier van bewoners wonende direct en in de omgeving van de Groningerweg en de natuur- cultuurhistorie waarde van de Groningerweg en Tuinbouwkolonie Filadelfia niet respecteren. Een omgeving die ligt in het Nationaal park Drentsche Aa. De woning van een aantal bewoners grenst direct aan de gearceerde gebieden waar zonnepanelen gesitueerd zouden kunnen worden, volgens het plan. Dat is onacceptabel.”*

Het bezwaar richt zich vooral op:

- Aantasting woongenot: het geliefde uitzicht over een groene omgeving verandert in een lelijk uitzicht over zonnepanelen.

- De aantrekkingskracht van het gebied, onderdeel van het Nationaal Park Drentsche Aa, wordt aangetast, voor bewoners, passanten en recreanten.
- De kwaliteit van de recreatieve wandel- en fietsroutes in het gebied wordt te niet gedaan, waaronder de geplande doorfietsroute langs het kanaal.
- De rijke geschiedenis en de natuur- en cultuurhistorische waarde van het zandpad de Groningerweg en de geschiedenis van de Tuinbouwkolonie wordt aangetast.
- De kwaliteit van de Koningas Groningen-Assen wordt aangetast.
- Het gebied raakt uit balans, het krijgt te veel een industriële uitstraling.
- Onder de zonnepanelen verandert de vegetatie, dat gaat ten koste van de biodiversiteit. De leefomgeving van de dieren in het gebied komt onder druk te staan.

Zienswijze 9 van de Stichting Bosch en Vaart onderkent ook de hiervoor genoemde bezwaren en bepleit een zorgvuldige inrichting van de zone tussen het kanaal en de A28, waarbij wordt geïnvesteerd in brede groene stroken rond de zonnevelden en een stevige groene buffer tussen Vriezerbrug en het zonnepark ten noorden daarvan.

Zienswijze 17 is ingediend door bewoners van de Verlengde Kampstukkenweg, de Kanaaldijk en de directe overkant ervan. Ook deze omwonenden zijn van mening dat een grootschalig energielandschap niet past in een beekdallandschap en al helemaal niet in het Nationaal Park Drentsche Aa. Omdat veel van de bewoners direct uitkijken op het te ontwikkelen energielandschap maken zij zich ernstig zorgen over de landschappelijke inpassing van de zonnevelden. De bewoners omarmen de slogan “zonnepark mag wel, maar niet lelijk” en eisen daarom garanties en afspraken over de inrichting en landschappelijke inpassing van de zonnevelden.

Citaat: “Wij weten ook dat groene energie hard nodig is, dit moet echter niet ten koste gaan van het welbevinden van mens en natuur. Zolang er geen duidelijke regels zijn voor de inrichting van een eventueel zonneveld, zeggen wij keihard “nee” tegen uw ontwerpvisie.

Wij weten bijvoorbeeld nog niet of u rekening houdt met wensen van omwonenden bij de realisatie van dit energieproject, of het een toevoeging is aan het landschap en de natuur en het ruimte biedt voor bijvoorbeeld (circulaire) landbouw en recreatie. Ook lezen wij in de ontwerpvisie nergens dat het zonnepark multifunctioneel moet zijn en dat er budget moet zijn voor “maatschappelijke randvoorwaarden”, zoals een mooie groene inrichting (zie hiervoor ook bijvoorbeeld het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie).

Kortom, wij missen strakke, duidelijke afspraken in de ontwerpvisie. Als aanwonenden weten wij niet wat ons te wachten staat. Wij willen eerst weten hoe de inrichting van het zonneveld eruit gaat zien alvorens het onze goedkeuring weg kan dragen.”

Commentaar gemeente

Als gemeentebestuur hebben we besloten onze bijdrage te leveren aan het klimaatakkoord en de nationale energietransitie door het opwekken van voldoende hernieuwbare energie om te voorzien in het energiegebruik van de bewoners, bedrijven en organisaties in onze gemeente. In 2021 spraken we in de Regionale Energie Strategie (RES) 1.0 Regio Drenthe af om in de gemeente Tynaarlo in 2030 0,101 Terawattuur (TWh) duurzame energie op land op te wekken met grootschalige zon op dak installaties (>15KWp) en zonnevelden.

Door de gemeente is, in navolging van de provincie Drenthe, de zogenaamde zonneladder opgesteld. Een instrument dat sturing geeft aan de inzet van zonenergie. Daarbij hanteren we tot 2030 de volgende prioriteitstelling:

1. Zonnepanelen op dak.
2. Zonnepanelen op restlocaties, zoals vliegveld, zandwinplas, parkeerplaatsen, onbenutte bouwlocaties.
3. Kleinschalige velden bij dorpen en het energielandschap tussen het Noord-Willemskanaal en de A28.

De bovengenoemde volgorde betekent dat vooral ingezet wordt op het mogelijk maken van ontwikkelingen op hogere treden. De volgorde van de zonneladder betekent niet dat de lagere treden actief worden ontmoedigd of pas aan de beurt komen als de hogere treden eerst maximaal benut zijn. Er kan van de volgorde worden afgeweken als initiatieven zich bijzonder onderscheiden vanwege ruimtelijke en maatschappelijke meerwaarde. Daarbij kan gedacht worden aan natuur- en landschapsontwikkeling, meervoudig ruimtegebruik, koppeling met andere gebiedsopgaven, ecologie, biodiversiteit, stikstofreductie, toeristisch gebruik, educatie en lokaal profijt voor inwoners.

We zijn voor trede 1 in de gemeente Tynaarlo al goed op weg. We hebben in onze gemeente namelijk het hoogste percentage woningen dat is uitgerust met zonnepalen van Nederland. Op trede 2 zijn er ook al zonneprojecten gerealiseerd, namelijk op de voormalige zandwinplas in Tynaarlo en Groningen Airport Eelde. Op het moment hebben we met de eerste twee treden van de zonneladder al 36 ha gerealiseerd van onze RES-ambitie. Er resteert nog 65 ha aan RES-ambitie die mogelijk ingezet kan worden voor trede 3 voor 2030. Hoe deze overige ambitie verdeeld gaat worden, zal in het “Beleidskader Zon” nader bepaald worden. Het is dus onzeker hoeveel van de resterende 65 ha aan zonnevelden in de zone tussen het Noord-Willemskanaal en de A28 echt gerealiseerd gaat worden en het is nog niet zeker waar die zonnevelden binnen die zone komen te liggen. Dit gebied is aangewezen als enige zoekgebied voor grootschalige zonnevelden in de gemeente naar aanleiding van landschapsonderzoek van Van Blerck (2021) en van het Overlegorgaan Drentsche Aa (2018), omdat hier kansen worden gezien om bestaande landschapsstructuren te versterken. Uit de uitgevoerde onderzoeken blijkt dat deze zone kan fungeren als een bufferzone ten opzichte van het Nationaal Park Drentsche Aa. Voor de ontwikkeling van het energielandschap in deze zone is het van belang zorg te dragen voor een goede inpassing in het bestaande landschap en ook met het snelwegpanorama vanaf de A28. Hiertoe zal eerst zorgvuldig onderzoek naar het landschap worden gedaan, waarbij we onder andere gaan kijken naar de landschappelijke draagkracht voor zonnevelden van het gebied en hoe de cultuurhistorische waarde van het gebied hersteld en verbeterd kan worden. Dit onderzoek moet leiden tot een landschappelijk raamwerk waarbinnen de zonnevelden landschappelijk een plek kunnen krijgen. We zijn van plan om in het “Beleidskader Zon” de komende tijd een zorgvuldig participatietraject op te starten om samen met omwonenden en belanghebbenden te zoeken naar een zo optimaal mogelijke inrichting van het energielandschap tussen het Noord-Willemskanaal en de A28. Op dit moment kunnen we de omwonenden dus helaas niet tegemoetkomen in hun wens om meer duidelijkheid. Maar de intentie om samen met omwonenden te komen tot een zorgvuldige inrichting van het gebied is zondermeer aanwezig bij het gemeentebestuur.

Voorstel gemeenteraad

Handhaven aanduiding “zoekgebied zonnevelden” voor de zone tussen de A28 en het Noord-Willemskanaal

2.6. Zienswijze 11, 12, 20, 22, 29, 34, 35, 40: Ontwikkeling Landschapszone Spierveen-Westerhorn.

De indieners van deze zienswijzen maken bezwaar tegen woningbouw langs de westrand van Eelde, in de zone tussen Spierveen en de Westerhorn. Zienswijze 12 is ingediend namens 130 omwonenden en geeft het meest complete beeld van de argumenten tegen de ontwikkeling van woningbouw op deze locatie:

- Woningbouw past niet binnen het in 2014 door de gemeente vastgestelde bestemmingsplan buitengebied. Dat geeft als bestemming: agrarisch-1, combinatie met de aanduiding waarde-archeologie 2 en waarde-beekdal. Dit betekent o.a. dat deze gronden bestemd zijn voor behoud van de landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden van het beekdal.
- Bij de ontwikkeling van Spierveen zijn eisen gesteld aan de bebouwing aan de westrand en is de kopers toegezegd dat in de zone tot aan de Westerhorn geen bebouwing zou worden toegestaan.
- Als niet het primaire doel is om woningen te realiseren, maar wel een goede landschappelijke overgang tussen Spierveen en het beekdallandschap bij de Onlanden, dan kan ook worden gekozen voor een invulling met beplanting.
- De ladder voor duurzame verstedelijking vereist dat eerst wordt gekeken naar woningbouw binnen bestaand stedelijk gebied en dat als alle mogelijkheden daartoe zijn uitgeput naar woningbouw aan de rand van een kern wordt gekeken.
- Met de bouw van vrijstaande en twee-onder-een kapwoningen wordt niet ingespeeld op de plaatselijke woningvraag, maar op de woonvraag van mensen buiten de gemeente.
- Voor ouderen is de locatie niet aantrekkelijk, want: te ver van voorzieningen.
- Door uit te gaan van 5 woningen per ha, oftewel per woning 2000 m², wordt het in financieel opzicht vrijwel onmogelijk om een woningbouwlocatie te ontwikkelen, zeker ook gezien de hoge kosten die moeten worden gemaakt om de benodigde waterstaatkundige werken te realiseren.
- Het provinciaal beleid verzet zich tegen de ontwikkeling van een woningbouwlocatie in de zone tussen Spierveen en Westerhorn. Volgens de provinciale omgevingsverordening mogen slechts

in uitzonderlijke gevallen woningen worden gebouwd buiten het bestaand stedelijk gebied. Het beleid van de provincie is gericht op het behoud van open ruimte, op het versterken van beekdalbeplanting en op het veiligstellen van cultuur-historische waarden.

- Ook vanuit waterstaatkundig oogpunt is bouwen langs de westrand van Eelde ongewenst. Spierveen heeft nu al veel wateroverlast bij extreme regenval. Nieuwbouw zal leiden tot extra investeringen om water af te voeren. Ook het waterschap acht nieuwbouw daarom ongewenst.
- De cultuurhistorische waarde van het gebied wordt aangetast, zie ook het rapport van SteenhuisMeurs. Met name de vrije ligging van Westerhorn en Helmerdijk zijn bepalend voor de “hoogkwalitatieve dorpsuitstraling”.
- Aantasting van de biodiversiteit. Het gebied is het domein van een veelheid aan dieren, waaronder beschermde soorten. Zoals de steenuil en de knobbelzwaan.
- De verkeersontsluiting is problematisch. Aansluiting op Westerhorn is vanuit cultuurhistorisch en verkeerskundig oogpunt ongewenst.

De indieners van zienswijze 12 geven aan dat de gemeente alternatieve locaties zou kunnen ontwikkelen, zoals het kassencomplex bij de Onlanden en ten zuiden van de Esweg.

Aanvullend op zienswijze 12 beklagt een van de omwonenden zich in zienswijze 11 over de mate van betrouwbaarheid van de overheid: in 2018 is hem/haar verzekerd dat het gebied voor zijn/haar woning aan Meerstukken vrij zou blijven van bebouwing.

In zienswijze 20 constateert de indiener dat het bebouwen van de zone tussen Spierveen en Westerhorn onhaalbaar lijkt. Hij stelt voor de gewenste bouwopgave te realiseren op een terrein van ca. 15 ha ten noorden van de Helmerdijk. Dit gebied is aangewezen als NNN-gebied, maar heeft slechts beperkte natuurwaarde.

In zienswijze 22 geeft het Waterschap Noorderzijlvest aan dat woningbouw op de locatie Spierveen-Westerhorn ongewenst is. Om de locatie Spierveen-Westerhorn te kunnen ontwikkelen zijn ingrijpende technische maatregelen nodig om woningbouw te realiseren. Dat stuit bij het Waterschap op bezwaren. Ontwikkeling van deze locatie zal in ieder geval in nauw overleg met het Waterschap moeten plaatsvinden.

Citaat: *“Wij begrijpen dat de ruimte beperkt is voor de woningbouwopgave die u in en om Eelde heeft. U kiest er daarom voor om de 'landschapszone Spierveen-Westerhorn' als woningbouwlocatie in uw omgevingsvisie op te nemen. Daarmee kiest u er ook voor om met technische maatregelen het water- en bodemsysteem aan te passen zodat het geschikt wordt voor woningbouw. Deze ontwikkeling mag geen uitbreiding van het bemalingsgebied van Spierveen met zich meebrengen. Wij verzoeken u ons in een zo vroeg mogelijk stadium bij de ontwikkeling van deze landschapszone te betrekken.”*

In zienswijze 29 geeft IVN Eelde-Paterswolde aan dat woningbouw op de locatie Spierveen-Westerhorn ongewenst is vanuit cultuurhistorisch perspectief, onder verwijzing naar de nota van bureau SteenhuisMeurs.

Ook de Stichting Werkgroep Landschap en Natuur Eelde (WLNE) geeft in haar zienswijze (34) aan bezwaar te maken tegen woningbouw op de locatie Spierveen-Westerhorn. Zij staat achter de geografische en landschappelijke argumenten, zoals genoemd in het rapport van SteenhuisMeurs.

De indiener van zienswijze 35 geeft aan dat op historische kaarten ten westen van Spierveen een inmiddels verdwenen waterloop zichtbaar is, de Oosterloop. Aangezien dit gebied daarmee onderdeel uitmaakt van het lopensysteem Eelderdiep dient woningbouw te worden tegengegaan, refererend aan de kamerbrief Water en Bodem Sturend (2022).

In zienswijze 40 geeft de Initiatiefgroep Hof van Paterswolde onder andere aan dat zij de locatie Spierveen-Westerhorn een goede optie vindt voor de vestiging van een “knarrenhof”.

Commentaar gemeente

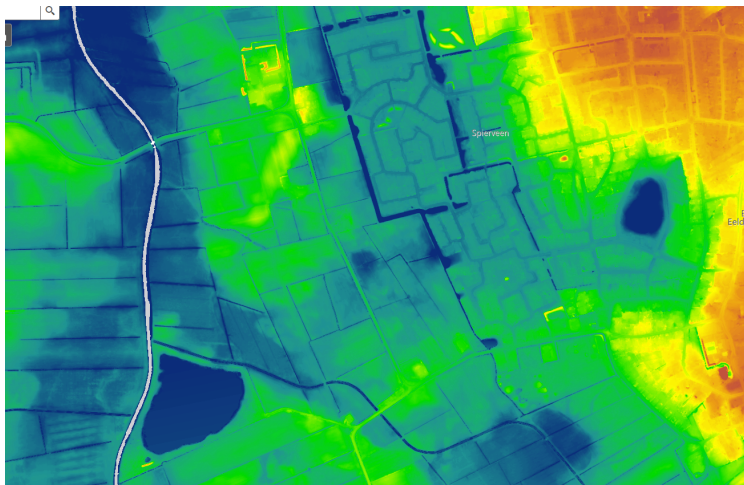
De argumenten om af te zien van het ontwikkelen van woningbouw in de Landschapszone Spierveen-Westerhorn zijn hiervoor uitgebreid besproken. Het is aan de gemeenteraad om deze argumenten af te wegen tegenover de woningbouwopgave waar wij als gemeente voor staan en de mogelijkheid die zich bovendien voordoet om de zone tussen Spierveen en Westerhorn zodanig vorm te geven dat een aantrekkelijke groen-blauwe landschapszone ontstaat in combinatie met wonen. Met het realiseren van

de woningbouwopgave voor Eelde-Paterswolde stellen we ons als doel een aantrekkelijke, kwalitatief hoogwaardige dorpsrand aan de westzijde van Eelde te ontwikkelen.

Met de ontwikkeling van deze landschapszone wijken we inderdaad af van bestaand beleid, zoals opgenomen in het Bestemmingsplan Buitengebied.

De landschappelijke opgave voor dit gebied zal ertoe leiden dat de gemiddelde woningdichtheid in het gebied beduidend lager uitpakt dan bij de overige woningbouwlocaties binnen de gemeente. In de zienswijzen wordt aangegeven dat fors moet worden geïnvesteerd in landschapsontwikkeling en dat het bij een lage woningdichtheid lastig wordt om een financieel haalbaar plan te maken. De gemeente realiseert zich dat bij de ontwikkeling van deze locatie extra middelen moeten worden vrijgemaakt om de landschappelijke opgave te kunnen uitvoeren. Vooralsnog gaan we uit van een gemiddelde dichtheid van 5 woningen per ha, maar nader onderzoek en planontwikkeling moeten uitwijzen welke dichtheid aan bebouwing mogelijk en wenselijk is. We gaan ervan uit dat de dichtheid van bebouwing binnen de landschapszone zal variëren, op sommige plekken een hoge dichtheid op andere plekken juist geen of weinig woningen.

Verschillende zienswijzen bepleiten een concentratie van de woningbouwopgave in bestaand stedelijk gebied, zodat de ontwikkeling van Spierveen niet nodig is. Het is zeker zo dat het gemeentebestuur prioriteit stelt bij het ontwikkelen van woningbouw binnen bestaand stedelijk gebied. Pas als de mogelijkheden binnen de bestaande kern zijn benut, komt woningbouw aan de rand van Eelde in beeld. In de tijd betekent dat, dat er niet voor 2030 zal worden gewerkt aan planvorming voor de Landschapszone Spierveen-Westerhorn.

Verschillende zienswijzen geven aan dat het niet past binnen het gemeentelijk beleid om in een beekdal te bouwen. Ook past het niet bij het provinciaal en rijksbeleid, verwezen wordt naar het beleidskader: “Bodem en Water Sturend”

De wijk Spierveen is, zoals de naam al aangeeft, gebouwd in een laaggelegen gebied, tussen twee zandruggen. De zone tussen de huidige wijk en Westerhorn heeft een vergelijkbare hoogteligging als de bestaande wijk. Het gebied vormt een overgangszone tussen de

hooggelegen zandrug waar de oude kern van Eelde op is gebouwd (geel-oranje op de hoogtekartaart) en het beekdalsysteem van het Eelderdiep ten westen van de Westerhorn (donkerblauw). We zien de Westerhorn als de oostelijke begrenzing van het beekdal van het Eelderdiep. Er bevinden zich in de zone Spierveen-Westerhorn een drietal laagtes, die benut kunnen worden voor de uitbreiding van waterberging. Zie hoogtekartaartje.

Bij de uitbreiding van Spierveen dient rekening gehouden te worden met de nieuwe eisen die door Rijk, Provincie en Waterschap worden gesteld aan de klimaatrobustheid van de bebouwde omgeving. Volgens het stedelijk waterbeleid van het waterschap zal de bemalingscapaciteit van het gebied niet worden verhoogd, maar moet ter plekke worden gezorgd voor voldoende waterberging. Dit is een standaard eis die voor alle uitbreidingslocaties geldt. Het klimaat-robust maken van Spierveen en de zone tot aan Westerhorn vragen om een klimaat adaptieve aanpak met voldoende ruimte voor waterberging. Het is dan ook van belang dat in en rond Spierveen extra ruimte voor water wordt gecreëerd bij het ontwikkelen van nieuwbouw in het gebied. In overleg met het waterschap zal moeten worden bepaald hoe het gebied klimaat-robust kan worden ingericht, in combinatie met uitbreiding van woningbouw. De opgave op het gebied van waterberging kan ook een extra kwaliteit voor het gebied betekenen.

Terecht stellen verschillende zienswijzen dat bij planvorming voor de zone Spierveen-Westerhorn er het nodige onderzoek gedaan zal moeten worden gedaan naar de effecten van woningbouw op de hydrologische situatie ter plaatse, het watersysteem in de omgeving naar de kenmerken van de

ondergrond, de kwaliteit van flora en fauna, kwetsbare soorten, inrichtingsmogelijkheden, verkeersontsluiting etc.

Als er meer duidelijkheid is over de mogelijkheden van woningbouw, kan ook worden beoordeeld of de ontwikkeling van een collectieve woonvorm voor ouderen (zoals een knarrenhof) op deze locatie een mogelijkheid is, zie zienswijze 40.

Uitwisseling van deze woningbouwlocatie met de in het NNN-gebied gelegen kavel, zoals genoemd in zienswijze 20, achten wij niet opportuun. Dat past niet binnen de kaders voor natuurontwikkeling in de Onlanden en de NNN-structuur.

Voorstel gemeenteraad:

Gezien de druk op de woningmarkt en de beperkte bouwmogelijkheden in en rond Eelde-Paterswolde adviseren wij de gemeenteraad vast te houden aan het reserveren van de Landschapszone Spierveen-Westerhorn voor woningbouw in combinatie met een aantrekkelijke groen-blauwe inrichting van de dorpsrand.

2.7. Zienswijze 16: Ontwikkeling woningbouwlocatie Oude Tolweg Noord

De zienswijze tegen woningbouw op de locatie Oude Tolweg Noord is ondertekend door 521 bewoners van de wijk Zuid Es en omliggende straten. Het steekt de indieners van de zienswijze dat in 2008 is afgesproken met het gemeentebestuur dat de locatie Oude Tolweg Noord niet zou worden bebouwd. Die afspraak wordt nu geschonden, de Stichting Handen Af van de Zuid Es kwalificeert dit als onbehoorlijk bestuur. De Stichting voert de volgende argumenten aan tegen woningbouw op de betreffende locatie:

- Het past niet binnen het provinciaal beleid, waarin de verscheidenheid aan landschapstypen wordt gekoesterd en het behoud van de essen een prominente rol speelt. Voor de Hondsrug geldt het behoud van de karakteristiek van het esdorpenlandschap, zich uitend in de zichtbare ruimtelijke samenhang tussen esdorp en es. Voor het gebied van de Zuid Es geldt binnen de provinciale beheerverordening een hoog beschermingsniveau, daarbij wordt niet voorzien in woningbouw.
- De archeologische beleidskaart van de provincie laat zien dat gebied van de Zuid Es van archeologische waarde kan zijn, van laaggemiddeld tot hooggemiddeld.
- Woningbouw in cultuurhistorisch waardevolle landschappen zou de gemeente niet mogen toestaan. De Zuidlaarder Es als landschap zal veel te veel worden aangetast door oprukkende bebouwing en daarmee veel landschappelijke waarde verliezen.
- Vanuit de hoger gelegen Es infiltreert grondwater in de lageregelegen delen, woningbouw zou dit natuurlijke afwateringsproces verstoren.
- De verkeersontsluiting van het gebied is problematisch, de Winkelakkers als ontsluitingsweg is nu al overbelast.

De Stichting Handen Af van de Zuid Es stelt dan ook dat de locatie Oude Tolweg Noord moet worden geschrapt als zoeklocatie voor wonen, mede omdat er binnen de kern Zuidlaren voldoende andere woningbouw mogelijkheden zijn. In plaats daarvan wil de Stichting samen met de gemeente bekijken hoe de biodiversiteit en de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit van het gebied kan worden versterkt.

Commentaar gemeente

We onderkennen de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteiten van de Zuid-Es, zoals beschreven bij de ingediende zienswijzen. De locatie Oude Tolweg is geen onderdeel van de Zuid-Es, maar ligt er wel tegenaan. Onderzoek heeft uitgewezen dat op deze locatie geen bijzondere archeologische waarden zijn aangetroffen. In de provinciale omgevingsvisie is deze locatie aangemerkt als bestaand stedelijk gebied. Woningbouw op deze locatie zorgt in onze beleving niet voor verstoring van de genoemde kwaliteiten van de Zuid-Es, maar wel voor een stedenbouwkundige afronding van het woongebied ten zuiden van de Es.

Naast de bezwaren tegen woningbouw op de locatie Oude Tolweg Noord, zoals hiervoor genoemd, staat het belang van woningbouw om te voorzien in de woningvraag vanuit de gemeente. Daarbij speelt mee dat de locatie in eigendom is van de gemeente en daarom eenvoudig ontwikkeld kan worden. Het is aan de gemeenteraad om deze afweging van belangen te maken. Overigens zal het ontwikkelen van de locatie niet voor 2030 aan de orde zijn, gezien de op korte termijn beschikbare bouwcapaciteit binnen de kern Zuidlaren.

Voorstel gemeenteraad:

Gezien de druk op de lokale woningmarkt adviseren wij de gemeenteraad de locatie Oude Tolweg Noord in de Omgevingsvisie te laten staan als zoekgebied wonen voor de verdere toekomst.

2.8. Zienswijze 18: Waterschap Hunze en Aa's

Het Waterschap heeft met instemming kennisgenomen van de gemeentelijke inzet t.a.v. een gezonde bodem, meer biodiversiteit en een veilig en goed functionerend watersysteem als ankers voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen.

Daarnaast heeft het Waterschap een aantal opmerkingen en suggesties:

- Naar aanleiding van de zinsnede in paragraaf 1.1.3. dat de gemeente wil voorkomen dat bij zware regenval straten blank komen te staan, stelt het Waterschap dat er gedurende een korte periode best wel water op straat mag staan wanneer daardoor geen schade ontstaat, voorkomen moet worden dat rioolwater op straat komt te staan.
- In paragraaf 3.2.2. staat dat Tusschenwater is aangelegd als noodbergingsgebied, dat is niet juist, het is onderdeel van het watersysteem en functioneert als een meebewegende berging.
- In paragraaf 3.3.2. is sprake van "sponsvorming", het is beter om te spreken van "sponswerking". Het gaat erom dat de bestaande bodem weer als spons gaat werken.

Commentaar gemeente

De tekstuele verbeteringen zoals voorgesteld door het Waterschap nemen we graag over in de definitieve versie van de Omgevingsvisie.

Voorstel gemeenteraad

Tekstuele aanpassingen zoals voorgesteld door het Waterschap overnemen in de Omgevingsvisie.

2.9. Zienswijze 19: Diverse voorstellen

De indiener van deze zienswijze wil graag een aantal punten meegeven ten behoeve van de vast te stellen Omgevingsvisie:

- Uitbreiding van het woningaanbod in Eelde-Paterswolde dient zoveel mogelijk binnen de bestaande kern plaats te vinden, maar aangezien de ruimte beperkt is, kan worden overwogen lintbebouwing mogelijk te maken langs de Esweg, de Weeakkerweg, de Drift en de Hooiweg. Passend in het dorpse karakter en met ruimte voor doorkijkjes.
- Er moet meer worden gebouwd voor starters en senioren, nu ligt het accent te veel op villawijken. Dat leidt tot inefficiënt ruimtegebruik en staat haaks op het beleid om te komen tot een inclusieve samenleving.
- Indiener maakt zich zorgen over het tempo en de complexiteit van plan- en besluitvorming binnen de gemeente Tynaarlo, dat kan de realisatie van de vele projecten die voortkomen uit de omgevingsvisie in de weg staan.
- Bepleit een invulling van het terrein waar de Marsch stond, waarbij kan worden gedacht aan groen of aan parkeren voor bezoekers van De Braak.

Commentaar gemeente

We danken de indiener van deze zienswijze voor zijn bijdrage aan de Omgevingsvisie. Uitbreiding van de lintbebouwing langs de genoemde wegen kan incidenteel plaatsvinden, maar zeker niet planmatig omdat we dat vanuit landschappelijke en stedenbouwkundige overwegingen niet wenselijk vinden. We verwijzen wat dit betreft naar het gemeentelijke afwegingskader "Open Plekken".

We streven inderdaad naar een inclusieve samenleving en willen mede daarom inzetten op de bouw van woningen voor starters en senioren in de bebouwde kom en in veel beperktere mate op villa's. De zorgen over het tempo van besluitvorming binnen de gemeente vormt een belangrijk bestuurlijk aandachtspunt. Over de invulling van het terrein van de Marsch beraden we ons nog.

Voorstel gemeenteraad

De zienswijze leidt niet tot een voorstel tot wijziging van de Omgevingsvisie.

2.10. Zienswijze 22, 29, 34: De Drift en Hoofdweg Eelde (Waterschap Noorderzijvest, IVN-Eelde, WLNE).

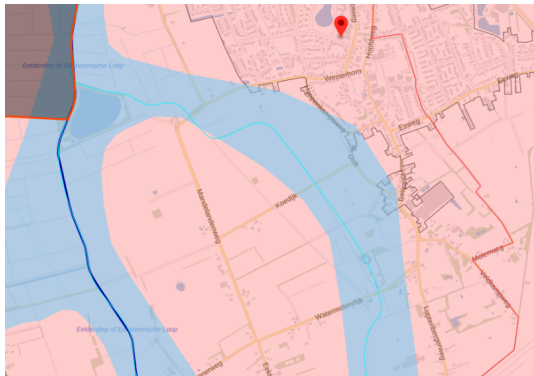
Het Waterschap waardeert de aandacht in de Omgevingsvisie voor het principe ‘water en bodem sturend’ en voor het behoud en herstel van het watersysteem. Het Waterschap maakt echter bezwaar tegen de wijze waarop deze principes zijn uitgewerkt in ruimtelijke keuzes. Het gaat daarbij met name om de ontwikkeling van de woningbouwlocaties Spierveen-Westerhorn en De Drift. IVN-Eelde en WLNE sluiten zich aan bij deze bezwaren.

De locatie De Drift ligt voor een groot deel in het beekdal van de Runsloot. Bouwen in een beekdal past niet in het gemeentelijk beleid, past niet binnen de Provinciale Omgevingsverordening en past ook niet binnen de denklijn meerlaagse-veiligheid, zoals verwoord in het Nationaal Waterplan 2009, oftewel beperken overstromingen via een duurzame ruimtelijke inrichting van ons land. Het Waterschap raadt de gemeente dan ook met klem af om de locatie De Drift als woningbouwlocatie aan te wijzen. Woningbouw op deze locatie zal leiden tot flinke ingrepen en investeringen om wateroverlast te voorkomen. Daarmee is woningbouw tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten niet meer mogelijk. Het watersysteem aanpassen aan het grondgebruik is niet meer van deze tijd.

Het Waterschap nodigt de gemeente uit om nauw samen te werken bij de aanpak van het landschap ten zuidwesten van Eelde. Ook hier, in het beekdal van de Runsloot, moeten bodem en water sturend zijn bij ruimtelijke ingrepen.

Commentaar gemeente

Woningbouw op de locaties Spierveen-Westerhorn en De Drift lijken volgens het Waterschap vrijwel onhaalbaar gezien de waterstaatkundige situatie. Afzien van woningbouw bij De Drift levert echter een fors gat in het woningbouwprogramma voor Eelde-Paterswolde. Het zondermeer schrappen van deze locatie is vanuit het gemeentelijk perspectief bezwaarlijk. We willen in nauw overleg met het Waterschap en de Provincie kijken wat er aan woningbouw bij de Hoofdweg en De Drift nog wel mogelijk is tegen een kostenplaatje dat woningbouw nog haalbaar maakt. Daarom stellen we voor de verschillende woningbouwlocaties aan de rand van Eelde voorlopig te laten staan in de Omgevingsvisie en de realisatie afhankelijk te laten van de mogelijkheden die er vanuit het watersysteem zijn.

Onze opstelling in deze is mede ingegeven door de onduidelijkheid ten aanzien van de waterstaatkundige en cultuurhistorische situatie ter plaatse.

Het waterschap baseert haar reactie op de kaart van de provinciale omgevingsvisie, zie uitsnede, en stelt dat de geplande woningbouw in het beekdal van de Runsloot ligt. Wij bestrijden dat. Op de kaart is in blauw een zone aangegeven met als aanduiding robuust watersysteem. Dit is een indicatieve aanduiding, die globaal de loop van de lichtblauwe waterloop volgt. Het indicatieve karakter wordt mede geïllustreerd door het feit dat er ook bestaande bebouwing in de blauwe zone ligt, en dat een bocht van de lichtblauwe watergang er zelfs buiten

steekt. Het waterschap neemt de kaart letterlijk waar deze indicatief bedoeld is.

Wie met topo-tijdreis terug in de tijd gaat, ziet dat er al op de eerste kaarten rond 1850 sprake is van twee waterlopen, de Westerloop en de Oosterloop. De Westerloop was tot de tweede wereldoorlog de hoofdloop, die aansloot op de Runsloot. Na de oorlog zien we de slinger (zie provinciaal kaartje) verschijnen waarbij de hoofdafvoer deels via de Westerloop en deels via de Oosterloop gaat. De in de provinciale omgevingsvisie opgenomen oostelijke blauwe zone vormt dus historisch gezien geen onderdeel van het beekdal van de Runsloot.

De naamgeving van De Drift ondersteunt onze stellingname. Driften waren oorspronkelijk paden langs de voet van een wal, waar vee langs werd gedreven. Deze paden markeerden de overgang van lage, nattere gebieden naar de drogere zandrug. Het gebied ten oosten van De Drift, waar de mogelijkheid van woningbouw wordt onderzocht, ligt op het droge, hoger gelegen deel.

Mede daardoor verwachten we ook dat de zorgen van het Waterschap over de waterhuishouding ter plaatse zullen meevallen.

Naast de problematiek van de waterhuishouding is in de zienswijzen van IVN en WLNE ook gewezen op de cultuurhistorische waarden van locatie. Zo moet worden voorkomen dat Eelde en Zuideinde niet volledig aan elkaar groeien. Bij de verdere planontwikkeling zal worden onderzocht hoe de verbinding tussen de kernen en het omliggende landschap vorm kan krijgen

Voorstel gemeenteraad

De woningbouwlocaties bij Spierveen-Westerhorn, De Drift en de Hoofdweg vooralsnog op de kaart van de Omgevingsvisie handhaven en in goed overleg met het Waterschap en de Provincie bekijken wat er nog wel mogelijk is binnen technische en financiële kaders.

2.11. Zienswijze 23, 27, 29, 34, 35: Groningen Airport Eelde (GAE).

De indieners van de verschillende zienswijzen die betrekking hebben op het vliegveld Eelde stellen, ieder in hun eigen bewoordingen dat er geen toekomst is voor het vliegveld en dat aangekoerst zou moeten worden op sluiting van het vliegveld.

Zo stelt de indiener van zienswijze 23 dat, de in de Omgevingsvisie genoemde beleidsinzet om GAE als regionale luchthaven te behouden en te kiezen innovatie en verduurzaming, zal leiden tot de bouw van hoge hangars op het Bravo terrein, onder andere voor het produceren van drones. Indiener stelt dat dit de cultuurhistorische waarde van de Zuid-Es ernstig aantast en het consequenties heeft voor het Natura-2000 gebied van de Drentsche Aa. Indiener vraagt om een M.E.R.-rapportage.

In zienswijze 27 melden omwonenden dat ze zich zorgen maken over de beoogde ontwikkeling van "Bedrijventerrein Bravo", zoals gepresenteerd door de directie van GAE op een bewonersbijeenkomst. Tegen dit voornemen noemen de omwonenden de volgende bezwaren:

- Er ligt een vlekkenplan van GAE bij het college. Dit vlekkenplan is niet met de raad besproken.
- De uitwerking van het vlekkenplan is nog aan allerlei veranderingen onderhevig.
- De participatie van de omgeving in dit vlekkenplan van GAE is niet als zodanig ervaren.
- De uitbreidingsplannen van GAE staan haaks op de aanbevelingen uit het rapport van SteenhuisMeurs.
- Er moet nog steeds een Luchthavenbesluit genomen worden. Ten ene male is onduidelijk of het Rijk en/of de Schiphol Groep in GAE wil investeren.
- De omgeving maakt zich grote zorgen over de impact van de plannen op hun directe omgeving.
- De plannen van GAE hebben ook grote impact op de omringende natuurgebieden en het cultuurhistorisch gebied de Zuides.
- De stikstofruimte, als die er nog is, die nodig is voor deze plannen moet worden ingezet voor plannen rondom woningbouw die al onze inwoners aangaan (van jong tot oud).
- Er zijn meerdere overheden betrokken bij de besluitvorming over GAE.
- De wet stikstofreductie en natuurverbetering is van toepassing in samenhang met het gebiedsplan van de provincie Drenthe.

Conclusie: een kansloos plan dat niet thuishoort in de gemeentelijke Omgevingsvisie.

In zienswijze 29 geeft IVN Eelde-Paterswolde aan dat het stimuleren van vliegverkeer en de bijbehorende infrastructuur (GAE) niet past bij een duurzame ontwikkeling. De plannen van GAE gaan ten koste van de ruimtelijke kwaliteit, de milieukwaliteit en de leefbaarheid.

De Omgevingsvisie gaat ervan uit dat GAE blijft bestaan, maar IVN verwacht dat in deze toekomst ook een scenario wordt uitgewerkt dat uitgaat van sluiting van het vliegveld.

In zienswijze 34 stelt WLNE verbaasd te zijn dat de gemeente ervan uitgaat dat het vliegveld blijft bestaan. De werkgroep pleit ervoor de plaatselijke samenleving te verlossen van de enorme omgevingsimpact van GAE, daarom vindt ook WLNE dat er in de omgevingsvisie een scenario moet worden uitgewerkt dat uitgaat van sluiting van het vliegveld.

De indiener van zienswijze 35 vindt dat het college van B&W ernaar moet streven het vliegveld binnen twee jaar te sluiten en in plaats daarvan een woonwijk te ontwikkelen.

Commentaar gemeente

Anders dan sommige zienswijze suggereren wordt het toekomstperspectief van GAE slechts in beperkte mate bepaald door de gemeente. Het zijn de hogere overheden die via de nationale luchthavenvisie bepalen wat de toekomst van de luchthaven zal zijn.

De gemeente stelt zich op het standpunt dat als binnen de nationale luchthavenvisie ervoor wordt gekozen GAE te handhaven, dat GAE zich dan verder kan ontwikkelen, waarbij innovatie en verduurzaming het leidend perspectief vormt.

In de Omgevingsvisie wordt geen uitspraak gedaan over de plannen van GAE en al helemaal niet over de ontwikkeling van het Bravo terrein.

Gezien deze situatie heeft het naar onze mening geen zin om een alternatief scenario te ontwikkelen voor een situatie waarbij het vliegveld wordt gesloten.

Voorstel gemeenteraad

Geen aanpassing tekst omgevingsvisie m.b.t. GAE.

2.12. Zienswijze 24: Industrierrein Vriezerbrug.

De Ondernemers Vereniging Industrierrein de Vriezerbrug (OVIV) geeft in haar zienswijze op de Omgevingsvisie aan dat zij een drietal punten onder de aandacht van het gemeentebestuur wil brengen:

- De noodzaak om te komen tot een kwaliteitsverbetering van het huidige bedrijventerrein.
- De noodzaak/wenselijkheid van een uitbreiding/afronding van het bedrijventerrein.
- De grote vraagtekens die OVIV heeft bij de keuze voor zonneparken aan de noord- en zuidzijde van het bedrijvenpark.

Tot afspraken over de gewenste kwaliteitsverbetering van het bedrijventerrein tussen OVIV en het gemeentebestuur is het nog niet gekomen, OVIV betreurt dat.

OVIV constateert dat in de Omgevingsvisie het terrein wordt gedegradeerd tot een regionaal bedrijventerrein, zodat er voor bovenregionale bedrijven geen plek meer is. Op die basis is het lastig om van de bestaande bedrijven een bijdrage te vragen in de gewenste kwaliteitsverbetering van het terrein.

OVIV vraagt de raad dan ook de Omgevingsvisie gewijzigd vast te stellen door de prominente ligging van het bedrijventerrein te erkennen en de bovenregionale betekenis van het bedrijventerrein tot speerpunt van economisch beleid te maken.

OVIV maakt bezwaar tegen het inperken van de uitbreidingsmogelijkheden van Vriezerbrug in zuidelijke richting, vooral ook om de vraag van lokaal werkende bedrijven te faciliteren. Ook stelt zij dat indien mogelijkheden tot substantiële uitbreiding worden beperkt, dat het dan toch in ieder geval mogelijk moet worden gemaakt om tot een afronding van de reeds in gang gezette uitbreiding van het bedrijventerrein in de zuidoosthoek te komen, de infrastructuur ligt er al.

OVIV vreest dat als de geplande zonnevelden ten noorden en ten zuiden van Vriezerbrug de ontwikkeling van het bedrijventerrein in de toekomst in de weg kunnen staan, aangezien de levensduur van zonnevelden de werkingsduur van de Omgevingsvisie ver overschrijden.

OVIV vraagt de raad dan ook de Omgevingsvisie gewijzigd vast te stellen zodat bij de keuze van locaties van zonnevelden in het gebied tussen A28 en het Noord-Willemskanaal eventuele beleidskeuzes op het gebied van Vriezerbrug/aansluiting A28 in de periode na 2024 niet worden beperkt.

Commentaar gemeente

Op het bedrijventerrein Vriezerbrug zien we een combinatie van lokaal en regionaal functionerende bedrijven. OVIV stelt dat de aanduiding in de Omgevingsvisie als lokaal bedrijventerrein een beperking van de ontwikkelingskansen van het terrein kan betekenen.

In de Omgevingsvisie zijn we uitgegaan van de indeling die de Regiovisie Groningen-Assen is opgenomen. Daarentegen zien we in verschillende regionale onderzoeksrapporten dat Vriezerbrug wel bij de regionale bedrijventerreinen wordt gerangschikt. Het zit er een beetje tussenin. We zijn van mening dat Vriezerbrug meer is dan een lokaal bedrijventerrein, daarom stellen we voor de Omgevingsvisie op dit punt te wijzigen en de aanduiding *regionaal* bedrijventerrein te gebruiken.

In de Omgevingsvisie hebben we ervoor gekozen om geen substantiële uitbreiding van Vriezerbrug in zuidelijke richting mogelijk te maken. Een eventuele beperkte uitbreiding van het bedrijventerrein richting carpoolplaats is nog wel mogelijk. Deze uitbreiding zal moeten afgestemd met de gewenste vervoerhub bij de A28. Zoals we in de Omgevingsvisie aangeven heeft het onze voorkeur de aansluiting van de N386 op de A28 zodanig aan te passen dat het voor de buslijnen die over de A28 lopen eenvoudiger wordt om van de A28 af te slaan en bij de N386 te halteren, zodat inwoners en bedrijven in de omgeving beter gebruik kunnen maken van het al beschikbare openbaar vervoer. De gewenste infrastructurele aanpassingen voor deze vervoerhub zullen de nodige ruimte vergen, maar daarnaast zien we nog wel beperkte mogelijkheden voor de vestiging van bedrijven, bijvoorbeeld bedrijven die aansluiten op de vervoerhub.

Bij het ontwikkelen van de zonnevelden zoals die worden voorgesteld in de Omgevingsvisie zullen we voldoende bufferruimte hanteren ten opzichte van het bedrijventerrein, op de kaarten van de Omgevingsvisie is die bufferruimte ook al ingetekend (zie figuur 2.16, kaart Vries). Via het participatietraject, dat onderdeel uitmaakt van het “Beleidskader Zon”, zullen we in overleg gaan met omwonenden en belanghebbenden over de inrichting van het energielandschap.

Voorstel gemeenteraad

We stellen de raad voor in de Omgevingsvisie de volgende aanpassingen te doen:

- Aanduiding Vriezerbrug als regionaal bedrijventerrein in het hoofdstuk economie.

Tekstvoorstel:

- *Het regionaal bedrijvenpark Vriezerbrug is gericht op lokale en regionale bedrijvigheid en kent een zichtlocatie vanaf de A28. Het bedrijvenpark heeft nog beperkte ruimte voor uitbreiding, bijvoorbeeld in de zuidoosthoek, richting carpoolplaats. Het accent zal de komende jaren vooral liggen op kwaliteitsverbetering. Daarbij gaat het om gebruik en uitstraling van de bebouwing en om de inrichting van de openbare ruimte. Zowel aan de noord- als aan de zuidzijde van het bedrijvenpark ontstaat ruimte voor zonnevelden, tussen de bedrijven en de zonnevelden zal voldoende bufferruimte worden gerealiseerd.*

2.13. Zienswijze 26: Duurzaam Tynaarlo

De indiener van deze zienswijze beschrijft uitgebreid zijn zorgen over de toekomst van de aarde. Hij ziet dat de aarde in rap tempo ten onder gaat aan vervuiling, afname biodiversiteit, klimaatverandering en binnen afzienbare tijd onleefbaar wordt. Hij constateert dat we er met elkaar in lijken te berusten dat de aarde zo snel onleefbaar wordt. Alleen zeer rigide maatregelen kunnen nog helpen om het tij te keren, maar daar lijkt onvoldoende draagvlak voor, zowel wereldwijd als op lokaal niveau in de voorliggende Omgevingsvisie.

Hij verwacht van de Omgevingsvisie dat er veel stringenter beleid wordt geformuleerd voor een duurzame toekomst. Daarentegen zet deze Omgevingsvisie naar zijn mening continuering van groei in plaats van het beperken van ruimtegebruik. Voorbeelden:

- Geen nieuwe woningen, maar alleen bestaande woningen en gebouwen hergebruiken.
- Volledig overgaan op duurzame landbouw, waarbij natuur en landbouw worden geïntegreerd.
- Energiebesparing in plaats van opwekken energie via mestvergisting en biomassa.
- Ambities ten aanzien van besparen energie en opwekken duurzame energie moete veel ambitieuzer.
- Geen zonnepanelen op landbouwgrond, we hebben alle landbouwgrond nodig voor voedselproductie als we de omslag maken naar duurzame landbouw, waarmee tevens het aantal arbeidsplaatsen in de landbouw fors zal toenemen (tot wel 2000 banen).
- Het in de Omgevingsvisie geformuleerde beleid t.a.v. duurzame landbouw is veel te vrijblijvend, concrete maatregelen ontbreken.

- Sluiting vliegveld Eelde, geen ruimte bieden aan vervuילend vliegverkeer.
- Stringent handhaven verkeerssnelheid op de wegen in de dorpen.
- Zorg voor voldoende en schoon drinkwater, gebruik bestrijdingsmiddelen volledig verbieden.
- Lelieteeft verbieden.

Conclusie: het in de Omgevingsvisie geformuleerde beleid is volstrekt onvoldoende om tot een duurzame ontwikkeling van de gemeente Tynaarlo te komen.

Commentaar gemeente

We hebben respect voor het geëngageerde betoog van de indiener van deze zienswijze. We delen zijn vrees dat we als wereld onvoldoende in staat zijn klimaatverandering te voorkomen en dat de keuze voor een volledig duurzame wereldeconomie nog ver weg is. Desondanks willen we als gemeentebestuur van Tynaarlo al het mogelijk doen wat in onze macht ligt om toe te werken naar een duurzame samenleving. De Omgevingsvisie vormt daartoe een belangrijke aanzet, maar de praktijk is weerbarstiger dan de zienswijze suggereert. Gezien de grote vraag naar woonruimte bij kwetsbare groepen kiezen we wel voor nieuwbouw. Om onze ambities t.a.v. de energietransitie te halen is het nodig zonnevelden aan te leggen op landbouwgrond. Voor een volledige transitie van de landbouw is medewerking nodig van de sector, ondersteund door rijk en provincie; de mogelijkheden van de gemeente op dit punt zijn beperkt. Sluiting GAE is niet aan ons als gemeente. Ook het verbieden van bestrijdingsmiddelen en lelieteelt behoort niet tot onze bevoegdheden.

Desondanks zetten we vol in op het verduurzamen van onze gemeente en doen we wat binnen onze mogelijkheden ligt.

Voorstel gemeenteraad

Geen aanpassing Omgevingsvisie

2.14. Zienswijze 28: Zonneveld Statkraft bij luchthaven

De firma Statkraft stelt in haar zienswijze dat van alle opties die via de zonneladder worden genoemd zon op land de meest zekere vorm is om de gestelde doelen in 2030 te halen. Wil de gemeente voor 2030 66 ha aan zonnevelden realiseren, dan moet snel worden gestart met de voorbereiding van plannen. Statkraft doet hierbij het aanbod om samen met de grondeigenaar 20 ha aan zonnepanelen te realiseren op een kavel direct ten zuidoosten van het vliegveld, tussen het vliegveld en de kern van Yde. Statkraft ziet allerlei voordelen bij deze locatie: het gebied heeft beperkte landschappelijke waarde, er is een koppeling te maken met de op het vliegveld aanwezige bedrijvigheid, het project valt goed in te passen in het landschap. De firma denkt aan een combinatie van zonnepanelen met natuur, landbouw, waterberging of recreatie.

Commentaar gemeente

Er doen zich binnen de gemeente een veelheid aan initiatieven voor om, vaak samen met landeigenaren, te komen tot de aanleg van zonnevelden. Juist om sturing te geven aan deze veelheid aan initiatieven is in de Omgevingsvisie gekozen voor twee deelgebieden die in aanmerking komen voor zon op land, namelijk het noordelijk en zuidelijk deel van de zone tussen het Noord-Willemskanaal en de A28. De keuze voor deze zone is gemotiveerd in de Omgevingsvisie. Met deze keuze kan daar door het netwerkbedrijf worden ingespeeld qua investeringen in energie infrastructuur.

Om bijtijds voldoende capaciteit aan zonnevelden beschikbaar te hebben is ervoor gekozen het zuidelijk deel van de zone als eerste te ontwikkelen, de voorbereidingen daarvoor zijn al gestart.

Voorstel gemeenteraad

Geen aanpassing Omgevingsvisie.

2.15. Zienswijze 29: IVN Eelde-Paterswolde

In haar zienswijze stelt IVN dat vliegen niet duurzaam is en dat geen ruimte moet worden gegeven aan meer vliegbewegingen en ook niet aan uitbreiding van het bedrijventerrein op GAE. Wel zou er in de Omgevingsvisie een scenario moeten worden opgenomen dat uitgaat van sluiting van de luchthaven.

IVN stelt dat bebouwing aan de flanken van de beekdalen ten westen en ten oosten van de zandrug waar Eelde op ligt, moet worden tegengegaan. Als het watersysteem sturend is, zoals de Omgevingsvisie stelt, dan past het niet om de westrand van Spierveen en De Drift te bebouwen.

IVN is positief over de gemeentelijke inzet ten aanzien van een gebiedsvisie voor het zuidwestelijk beekdalgebied van Eelde. IVN gaat ervan uit dat uitwerking daarvan is gekoppeld aan het jaartal 2027 wanneer de doelen van NNN-beleid en die van KRW moeten zijn behaald. IVN verzoekt dit in de Omgevingsvisie op te nemen.

IVN is van mening dat de gemeente Tynaarlo gebieden moet aanwijzen waar geen bestrijdingsmiddelen mogen worden gebruikt, teneinde de bloemen- en bollenteelt tegen te gaan.

IVN is tegen mono-vergisters op boerenerven.

Commentaar gemeente

De opmerkingen van IVN over GAE, De Drift en westrand Spierveen hebben we in eerdere paragrafen al besproken.

In het hoofdstuk Natuur (par. 3.2.5) hebben we aangegeven dat de betreffende gebiedsvisie in het kader van de NNN-doelen voor 2027 gerealiseerd moet zijn.

Voor het gemeentelijk beleid ten aanzien van bestrijdingsmiddelen verwijzen we naar paragraaf 2.18.

Wij achten het wel zinvol ruimte te bieden voor mono-vergisters, het voorkomt mesttransporten en levert schone energie.

Voorstel gemeenteraad

Geen tekstuele aanpassingen

2.16. Zienswijze 31: Bouwen binnen historische dorpskernen

De indiener van deze zienswijze vreest dat er ondanks aanpassingen in de Omgevingsvisie toch te veel ruimte wordt geboden aan particulieren om open plekken in historische dorpskernen te bebouwen. De zinsnede op p.54 biedt volgens deze zienswijze te veel ruimte: "Het incidenteel bebouwen van open plekkenkan ruimte bieden aan starters of ouderen (Paragraaf 2.7.4.).

Commentaar gemeente

De vrees van de indiener van deze zienswijze kan worden weggenomen door de mogelijkheid tot het bebouwen van open plekken te koppelen strikte randvoorwaarden, zoals die al op een andere plek in paragraaf 2.7.4. zijn genoemd. Graag verwijzen naar de gemeentelijke afwegingskader "Open Plekken".

Voorstel gemeenteraad

De zinsnede in paragraaf 2.7.4. bij Bunne, Donderen en Winde aanvullen met: mits passend binnen de ruimtelijke structuur en de cultuurhistorische kenmerken van het dorp.

2.17. Zienswijze 34: Werkgroep Landschap en Natuur Eelde (WLNE)

WLNE stelt in haar zienswijze dat in de Omgevingsvisie de ambities van de gemeente t.a.v. natuur en intensieve landbouw onverminderd hoog zijn, maar vindt de visie zoals die er nu ligt onvoldoende basis bieden om de kwaliteit van natuur en landschap tot 2040 te waarborgen. Enkele voorbeelden daarvan:

- Kaart 3.7. geeft een veel te positief beeld van de aanwezige natuur, door op deze kaart ook de intensieve landbouw in te tekenen wordt duidelijk dat de werkelijke situatie veel minder hoopgevend is.
- WLNE bepleit een expliciet verbod op bloemen- en bollenteelt nabij en binnen NNN-gebieden.
- WLNE betreurt het schrappen van de 3-km bufferzone rond Natura-2000 gebieden en stelt voor deze bufferzone weer in de Omgevingsvisie op te nemen en deze ook van toepassing te laten zijn op NNN-gebieden.
- Een verwijzing naar en beleidsinzet t.a.v. het Natuurnetwerk Drenthe (NND) ontbreekt. Daar ligt wel een gemeentelijke verantwoordelijkheid.

Verder sluit WLNE zich aan bij de eerder besproken zienswijzen m.b.t. GAE en de woningbouwlocaties De Drift en westrand Spierveen.

Commentaar gemeente

We delen de zorgen van WLNE over de impact van de intensieve landbouw op de kwaliteit van de NNN-gebieden. Met het opstellen van de gebiedsvisie voor het gebied ten zuidwesten van Eelde hopen we natuurherstel te bereiken.

Voor wat betreft het verbieden van bloemen- en lelieteelt verwijzen we naar paragraaf 2.18.

Het opnemen van de 3-km zone in het Voorontwerp van de Omgevingsvisie kwam voort uit het onderzoek dat door de commissie Remkes in 2021 is uitgevoerd. Inmiddels ligt er de landelijke aanpak stikstof, dat uitgaat van de provinciale aanpak van het landelijk gebied (PPLG). Bij deze gebiedsgerichte aanpak wordt meer specifiek gekeken wat er per natuurgebied nodig is om het stikstof probleem op te lossen. Daarmee is het niet langer zinvol dat op gemeentelijk niveau specifieke overgangszones van 3 km worden aangegeven. Het programma landelijkgebied kiest voor een integrale benadering waarbij de stikstof aanpak samengaat met natuurherstel, verbeteren waterkwaliteit, klimaatadaptatie en het waarborgen van een aantrekkelijk ondernemersklimaat en de leefbaarheid van het landelijk gebied. Mét een helder perspectief voor toekomstgerichte landbouw.

In het Provinciaal Programma Landelijk Gebied bundelen we deze opgaven en doelen: Regionaal Waterprogramma, Stikstofreductie, Toekomstgerichte Landbouw, Natuur in ontwikkeling en Klimaat, en leggen we de link met de Omgevingsvisie. Samen met alle gebiedspartners wordt gewerkt aan een integraal gebiedsplan.

In de Omgevingsvisie wordt het Natuurnetwerk Drenthe niet expliciet genoemd, wel wordt ingezoomd op het Programma Natuurlijk Platteland. Binnen dit programma zijn acht deelgebieden opgenomen. Voor de gemeente Tynaarlo zijn de deelgebieden Drentsche Aa, Noordwest Drenthe en De Hunze relevant. In de Natuurvisie 2040 'Gastvrije natuur' van de provincie Drenthe worden de wettelijke opgaven nadrukkelijk verbonden met beleven en benutten. Daarin worden bovendien de ambities voor de jaren na 2027 geformuleerd, inclusief die voor belangrijke gebieden buiten de aangewezen natuurgebieden.

Voorstel gemeenteraad

Geen aanpassing tekst Omgevingsvisie, met uitzondering van de tekstvoorstellen bij de woningbouwlocaties De Drift en westrand Spierveen: ontwikkeling in nauw overleg met het waterschap en provincie.

2.18. Zienswijze 29, 34 en 36: Gebruik bestrijdingsmiddelen

IVN-afdelingen Eelde-Paterswolde, Vries en WLNE maken zich ernstig zorgen over het gebruik van giftige bestrijdingsmiddelen bij de lelieteelt en het gebruik van glufosaat in de landbouw. Uit onderzoek en rechtszaken blijkt dat veel van de in de landbouw toegepaste middelen nooit onderdeel zijn geweest van toelatingsprocedures. IVN en WLNE begrijpen dat de gemeente daar niet zo veel invloed op heeft. Toch wijzen ze erop dat de gemeente wel degelijk in staat is via vergunningverlening in te grijpen. Men eist een verbod op lelie en bollenteelt.

Commentaar gemeente

Uit steeds meer onderzoek blijkt dat bestrijdingsmiddelen zich veel verder verspreiden dan tot voor kort wordt aangenomen. Er wordt ook steeds sterker de relatie gelegd tussen bestrijdingsmiddelen en met name de enorme afname van insecten. Om die reden is de EU bezig om bindende EU-regels voor te stellen om het risico en het gebruik van pesticiden te verminderen met 50% tegen 2030.

https://netherlands.representation.ec.europa.eu/nieuws/bindende-eu-regels-voorgesteld-om-het-risico-en-het-gebruik-van-pesticiden-te-verminderen-met-50-2022-06-22_nl

De Unie van Waterschappen heeft enkele jaren gelden al de Visie gewasbescherming 2030 vastgesteld, waarin ze hetzelfde nastreeft. De waterschappen hebben dit overigens nog niet in concreet beleid omgezet.

De teelt van bollen en lelies is niet noodzakelijk voor de voedselvoorziening, het zijn luxe exportproducten waar veel geld aan verdiend wordt. Lelietelers zijn vaak bedrijven van ver die onze

omgeving stukken grond huren. Lelieteelst vraagt extreem veel bestrijdingsmiddelen, meer dan 5x zo veel als aardappelen, en wel 25x zo veel als granen. Zie:

<https://www.clo.nl/indicatoren/nl0006-gebruik-gewasbeschermingsmiddelen-in-land--en-tuinbouw-per-gewas>

Voor een gezonde leefomgeving en een goede milieu- en waterkwaliteit is lelie- en bollenteelt dan ook zeer ongewenst. We hebben kennisgenomen van gerechtelijke uitspraken over het gebruik van bestrijdingsmiddelen bij lelieteelt in de gemeente Westervelde. Als die uitspraken aanleiding geven tot handhaving door de gemeente dan zullen we daar actie op ondernemen.

Helaas zijn de mogelijkheden van de gemeente gering om het gebruik van wettelijk toegestane bestrijdingsmiddelen te beperken.

Het gebruik van bestrijdingsmiddelen is wel verboden in gebieden met de bestemming: waterwingebied, waterbeschermingsgebied en natuurgebied (NNN en Natura 2000). Daar is de provinciale omgevingsverordening van toepassing en vergunningverlening en handhaving geschiedt door de provincie en waterschap. In de Omgevingsvisie hebben we aangegeven dat het gebruik van bestrijdingsmiddelen in een overgangszone rond de Natura 2000 gebieden verboden moet worden.

Voor de overige landbouwgebieden geldt dat alleen gebruik mag worden gemaakt van wettelijk toegestane bestrijdingsmiddelen.

Voorstel gemeenteraad

Geen aanpassing Omgevingsvisie.

2.19. Zienswijze 38: Ruimtelijke kwaliteit Groningerweg

De indiener van deze zienswijze constateert dat de Omgevingsvisie voor nieuwe ontwikkelingen in de dorpen ruimte biedt, mits 'passend in de cultuurhistorische structuur van de dorpen'. Indiener mist echter een duidelijke omschrijving van wat die cultuurhistorische structuur per dorp is, zonder die omschrijving is er geen duidelijk kader voor het wel of niet toestaan van nieuwbouw.

Specifiek voor Eelderwolde stelt indiener voor de volgende zinsnede in de Omgevingsvisie op te nemen: *"De Groningerweg in Eelderwolde had een vrij continue ruimtelijke structuur met een sterke inbedding in het coulisselandschap. Sinds de bouw van de wijk Ter Borch heeft het gebied ten noorden van de sluis (te) veel van haar landschappelijke karakteristiek verloren door het dichtbouwen van allerlei open plekken en nieuwe types gebouwen die afbreuk doen aan de landschappelijke bebouwingskarakteristiek. De nieuwbouw van woningen en ook het opsplitsen van grotere woningen waar deze omgevingsvisie ruimte voor maakt, heeft grote gevolgen voor de bestaande ruimtelijke karakteristiek van het lint. De afwisseling van bebouwing en open (groene, landschappelijke) ruimtes met doorkijkjes naar het landschap achter het lint en de typologie van bebouwing en woningen zijn een deel van de kwaliteit van het lint.*

Commentaar gemeente

In de Omgevingsvisie is slechts in algemene zin iets opgenomen over de cultuurhistorische kenmerken van dorpen, door per categorie van dorpen de belangrijkste kenmerken te benoemen. Daarnaast zijn voor de meeste dorpen specifieke historische onderzoeken uitgevoerd en zijn vandaaruit kaders geformuleerd voor nieuwe ontwikkelingen. De Omgevingsvisie leent zich er niet voor om al deze specifieke kenmerken te benoemen.

Wel kunnen we ons voorstellen dat een deel van de in de zienswijze opgenomen zinsnede over Eelderwolde wordt opgenomen in de Omgevingsvisie, omdat Eelderwolde binnen de categorisering van dorpen binnen Tynaarlo een bijzonder geval is.

Voorstel gemeenteraad

De volgende zinsnede op te nemen in de Omgevingsvisie, paragraaf 2.7.4. onder het kopje Eelderwolde:

Voor de lintbebouwing langs de Groningerweg geldt dat de afwisseling van bebouwing en open (groene, landschappelijke) ruimtes met doorkijkjes naar het landschap achter het lint kenmerkend is voor de ruimtelijke karakteristiek van het lint.

2.20. Zienswijze 40: Hof van Paterswolde

De Initiatiefgroep Hof van Paterswolde had graag een geclusterde woonvorm voor ouderen ontwikkeld op de locatie van de Bladergroenschool, maar nu dat niet lukt wil ze graag een andere locatie ontwikkelen in de kern Eelde-Paterswolde. Met 389 belangstellende huishoudens lijkt er voldoende animo voor een vestiging.

De initiatiefgroep constateert naar tevredenheid dat de Omgevingsvisie ruim aandacht besteed aan het belang van ouderenhuisvesting.

Als mogelijk locaties noemt de initiatiefgroep De Drift en de westrand van Spierveen, maar ook andere locaties zijn mogelijk. De zienswijze is vooral bedoeld om aandacht te vragen voor de zoektocht van de Initiatiefgroep Hof van Paterswolde.

Commentaar gemeente

Het ontwikkelen van een geclusterde woonvorm voor ouderen, zoals een “knarrenhof” past zeker binnen de beleidsinzet van de Omgevingsvisie, indien zich geschikte locaties voordoen zullen we de Initiatiefgroep op de hoogte brengen.

Voorstel gemeenteraad

Geen aanpassingen Omgevingsvisie

Bijlage: Overzicht Zienswijzen

Zienswijze 1: Landgoed Bosch en Vaart

In alle bescheidenheid wil ik u meedelen dat de rijksmonumenten van Landgoed Bosch en Vaart wat mager terug te vinden zijn in het concept wat nu ter inspraak voor ligt.

Het landgoed omvat 15 ha en trekt heel veel bezoekers, het park is immers openbaar. Met landgoederen/kastelendag (2e pinksterdag) hadden we bijna 200 bezoekers en met Open Monumentendag (2e weekend sept) meer dan 600 bezoekers. Daarnaast komen er regelmatig clubs voor een bezoek aan de tuinen.

Ik wil hiermee alleen maar aangeven dat we voor groen- en monumentenliefhebbers in de gemeente Tynaarlo een belangrijke attractie zijn. Zie ook onze site: www.landgoedboschenvaart.nl

Wellicht is het mogelijk in het concept hier nog wat ruimte voor vrij te maken. Middels tekst of via fotomateriaal. Eventueel ben ik bereid u hierbij te assisteren.

Bijlage: foto van het landgoed

Zienswijze 2

Graag zouden wij nogmaals reageren op het Ontwerp Omgevingsvisie Tynaarlo 2023-2040.

In een eerdere reactie hebben we aangegeven niet negatief te staan tegenover herontwikkeling van kassencomplex Onlandseweg Paterswolde zolang dit niet een nieuwe woonwijk wordt maar als natuurlandschap behouden blijft.

In de inspraaknota zien we dat inspreker nr.63, eigenaar van het kassencomplex Onlandseweg, aangeeft dat het er voor de omgeving alleen maar beter op wordt met meer groen, minder verkeer en aantrekkelijker landschap. Wij zijn het hier niet mee eens omdat het door hen gepresenteerde plan “de Leijen” zowel de aanleg van een toegangsweg naar de Boterdijk laat zien als ook huizenbouw direct naast onze achtertuin (kavel B-147). Dit zou gebeuren op grond waar nooit eerder huizen of kassenbouw is geweest noch andere vorm van infrastructuur (wegen). Dit zou een zeer grote aantasting zijn van woongenot in buitengebied Schelfhorst waar we eerder (terecht) aan zeer strenge regels gebonden waren m.b.t. bouwen in welke vorm dan ook.

Het is ons bekend dat kavel splitsing en ruil t.b.v. aanleg toegangsweg voor “de Leijen” reeds in gang is gezet. Dit zijn de kavelnummers B-3683 voor B-3680 & B-3682. In deze context lijkt het ons belangrijk dat de Omgevingsvisie duidelijk maakt dat er geen woningbouw of aanleg wegen mag gebeuren op kavels waar nu en vroeger ook geen huizen of wegen waren. Dit zijn de kavels B146 (onbebouwde gedeelte), B-3679, B-3681 & B-3683. Mocht er in de toekomst toestemming komen voor beperkte woonbebouwing en de aanleg van een toegangsweg dan zou dit ons inziens alleen mogen zijn op grond waar momenteel al bebouwing is in de vorm van het kassencomplex.

Zienswijze 3: Bosch en Vaart

Kopje verschillende kernen en het dorp Vries:

Gesproken wordt hier over een aantal rijksmonumenten:

Wij zouden het op prijs stellen dat u daar ook op neemt: Stichting Landgoed Bosch en Vaart met maar liefst 5 rijksmonumenten op het landgoed.

Zienswijze 4

Via dit schrijven wil ik mijn zienswijze indienen betreffende het Definitieve ontwerp Omgevingsvisie Tynaarlo (vanaf dit punt DoOT genoemd) die op 17 mei jl. ter inzage is gelegd. Naar aanleiding van het woningbouwplan aan de Onlandseweg van Kwekerij Arends heb ik eerder mijn zienswijze bekend gemaakt en sta geregistreerd onder nummer 51.

Op pagina 47 van het DoOT staat “Voor het landelijkgebied ten noorden van Paterswolde, waaronder Eelderwolde, is het van belang dat de openheid van het landschap bewaard blijft. Zo is het voor het bebouingslint langs de Groningerweg belangrijk dat de her en der doorkijkjes naar het landschap bewaard blijven”. En “De gemeente kiest ervoor de woningbouwopgave te concentreren in de bestaande kern. Voor de herontwikkeling van het kassencomplex bij de Onlandseweg gelden de volgende randvoorwaarden:

- Uitgangspunt is dat de landschappelijke context leidend is voor de herontwikkeling van deze locatie, met aandacht voor de Leijenloop.
- De ontwikkeling dient als buurtschap vrij in het landschap te liggen. Met veel openbaar groen en beperkte woonbebouwing. Voor de herontwikkeling van het kassencomplex bij Zuideinde geldt als randvoorwaarde dat deze moet passen bij het karakter van het omliggende landschappelijk”. (Mijn opmerking deze zin lijkt niet ‘af’. Wat had hier moeten staan?)

Op pagina 54 wordt geschreven: “Nieuwbouw van woningen binnen de bebouwde kom op open plekken is mogelijk onder voorwaarden: passend binnen de ruimtelijke structuur en de cultuurhistorische kenmerken van het dorp”. En als laatste wil ik verwijzen naar pagina 55: “Voor het bebouingslint langs de Groningerweg geldt dat voorkomen moet worden dat door nieuwbouw de doorkijkjes naar het omliggende landschap verdwijnen.”

Het DoOT spreekt van bebouwing bij voorkeur in de bebouwde kom en nadrukkelijk voor natuurbehoud, maatschappelijk- en cultuurhistorische waarde die behouden dient te blijven. Het groene karakter van het landschap dat in grote mate bijdraagt aan de waarde van het gebied dient gekoesterd te worden voor het welzijn van de gemeentelijke inwoners. Deze aantrekkelijke natuur- en cultuurhistorische omgeving veroorzaakt mede het uitbreiden van de woningvoorraad, creëert economische bedrijvigheid en daarmee een afweging van vele uiteenlopende belangen ten bate van welzijn, welbevinden en welvaart binnen de gemeente.

Ongetwijfeld heeft de gemeente gekeken naar het DoOT vanuit economische belangen, veranderende (markt)omstandigheden, gewijzigd beleid op het gebied van natuur en milieu, de opgave van minder fossiele naar duurzame energieopwekking en en passant het terugdringen van uitstoot van fijn- en stikstof. Het is moeilijk te voorspellen wat op lange termijn wel of niet passend is, wel of niet in voldoende mate bijdraagt aan welzijn en/of economische welvaart van de gemeente die daarmee afstraalt op haar burgers en vice versa.

Meer woningbouw is met toenemende bevolkingsgroei noodzakelijk en daarin heeft de gemeente (ook) een opgave vanuit de landelijke politiek. Waar ik deze gemeente graag op wil wijzen is dat bewoning en bebouwing zorgvuldig gepland dient te worden. Dat wil zeggen, waar ooit gebouwd was lijkt logischerwijs her-bebouwing mogelijk en wat natuur en/of groen is blijft natuur en/of groen. Wat is dan de logische constatering voor voormalige landbouwactiviteit onder glas de zgn. kassencomplexen die vanwege de veranderende (markt) omstandigheden niet meer rendabel is?

Binnen de bebouwde kom lijkt mij dat dit geëxploiteerd kan worden ten behoeve van woningbouw volgens de opgave die aan de gemeente gesteld wordt, waarbij de benodigde infrastructuur ook ten laste komt van eerder bebouwde/verharde ondergrond.

Expliciet met betrekking tot het gebied Onlandseweg waar de toegangswegen (infrastructuur) ingesloten liggen in een natuurhistorisch en karakteristiek landschappelijk terrein is verbreding of uitbreiding met beton, klinkers of asfalt een aantasting van de in het DoOT geschreven uitgangspunten. Echter de huidige be- of omschrijving van deze uitgangspunten zijn weinig concreet en specifiek. (Logischerwijs in verband met de eerder aangehaalde lastige lange termijn voorspelling maar zeker ook ten bate van politieke en strategische invulling).

Daarom vraag ik de gemeente expliciet te maken wat er wordt bedoeld met:

1. “Uitgangspunt is dat de landschappelijke context leidend is voor de herontwikkeling van deze locatie, met aandacht voor de Leijenloop”. Wat betekent dit concreet?
2. Wat is de omschrijving van een ontwikkeling die “als buurtschap vrij in het landschap te liggen”.
3. Wat zijn de voorwaarden waaronder nieuwbouw van woningen mogelijk is zodat zij passen binnen de ruimtelijk structuur en de cultuurhistorische kenmerken? Wat betekent dat bijvoorbeeld in volume, type woning en grondgebonden activiteiten. (“Nieuwbouw van woningen binnen de bebouwde kom op open plekken is mogelijk onder voorwaarden: passend binnen de ruimtelijke structuur en de cultuurhistorische kenmerken van het dorp”).
4. Hoe ziet een bebouwinglint langs de Groningerweg eruit wanneer geldt “voorkomen moet worden dat doornieuwbouw de doorkijkjes naar het omliggende landschap verdwijnen.”?

Gezien de ontwikkelingen en voorstellen die de projectontwikkelaar gepresenteerd heeft aan omwonenden over de invulling van het voormalige kassencomplex door grootschalige woningbouw, grondruil en verkaveling van aangrenzende gebieden vraag ik de gemeente om inzichtelijk en transparant te handelen betreffende de besluitvorming over het DoOT. Het lijkt dat door lobby en beïnvloeding van politieke en ambtelijke personen de projectontwikkeling zeer vooruitloopt op het DoOT. De gemeente dient elke suggestie van mogelijke voorkennis, toezeggingen vanuit betrokkenen of stakeholders die het ondernemersrisico van de eigenaar van het kassencomplex verkleinen, uitsluiten.

U kunt ervan uitgaan dat ik als aanwonende van het kassencomplex belang heb bij de huidige open structuur, groene omgeving, aanwezige flora en fauna. Mogelijke toename van verkeersbewegingen en geluidsoverlast van bewoning en mobiliteit en uitbreiding van infrastructuur die afbreuk doen aan mijn woongenot absoluut niet wens. Maar ik hoop ook dat u begrijpt dat ik een genuanceerd en redelijk standpunt inneem inzake ontwikkelingen en opgaven waar de gemeente voor staat.

Vanzelfsprekend licht ik dit schrijven in een persoonlijke ontmoeting graag toe en kijkt uit naar uw uitnodiging daartoe.

Zienswijze 5: Omwonenden Hogeweg 2 Zuidlaren

Via deze weg willen wij graag als omwonenden van Hogeweg 2 een zienswijze indienen op de reeds uitgebrachte ontwerpomgevingsvisie, met daarin specifiek een reactie op de wijzigingen omtrent de toekomstplannen van het perceel Hogeweg 2 in Zuidlaren.

In de bijlage is namens de omwonenden de zienswijze toegevoegd.

Zoals beschreven in de brief, gaan wij als projectgroep graag met de gemeente in gesprek over de betreffende situatie en het verlopen proces tot nu toe.

Op 1 juni 2023 zijn wij als buurtbewoners schriftelijk op de hoogte gebracht door firma Vazet uit Zwolle over hun voornemen om woningen te bouwen op een terrein gelegen achter Hogeweg 2 in Zuidlaren. Wij werden uitgenodigd voor een informatieavond op 8 juni in het Brinkhotel.

In de regiokrant Oostermoer-Noordenveld lazen wij op woensdag 28 juni dat de gemeente de nieuwste versie van haar omgevingsvisie heeft gepubliceerd en de inwoners uitnodigt om zienswijzen hierover in te dienen.

Als bezorgde bewoners, die wonen grenzend aan Hogeweg 2 en het daarachter gelegen perceel, vinden we het een onaanvaardbare gang van zaken om via een particuliere investeerder te moeten vernemen dat het aan onze woningen grenzende gebied mogelijk bebouwd gaat worden.

In de ons op 1 juni bekende omgevingsvisie had de grond nog een agrarische bestemming. In de versie van de omgevingsvisie die u op 28 juni ter inzage heeft gelegd, is dit perceel veranderd in 'zoekgebied wonen.'

Naar onze opvatting hoort de gemeente haar inwoners te informeren over veranderde inzichten over de bestemming van een bepaald gebied en niet een particuliere ondernemer. We hebben aan de firma Vazet laten weten dat wij niet kunnen instemmen met de door hen gepresenteerde plannen.

Door middel van deze brief willen wij onze visie geven op de door u gepresenteerde omgevingsvisie t.a.v. Hogeweg 2. Wij begrijpen dat er een grote behoefte is aan woningen binnen de gemeente Tynaarlo. In uw omgevingsvisie geeft u aan dat er in Zuidlaren een grote behoefte is aan levensloopbestendige woningen.

Naar ons idee is Hogeweg 2 niet geschikt voor woningbouw.

Onze bezwaren:

- De ontsluiting; uit de verkeersbewegingen blijkt dat Zuidlaren in zijn algemeenheid al een fors probleem ervaart met de verkeersstromen. Het gebied van Hogeweg 2 laten aansluiten op de normale doorstroomweg (de Hogeweg) is problematisch vanwege een druk bereden fietspad en een onoverzichtelijke oprit voor auto's aan de Hogeweg. Aansluiting op de Lageweg heeft als probleem dat de Lageweg niet berekend is op veel extra verkeer. De combinatie van veel groot landbouwverkeer en autoverkeer veroorzaakt op dit moment voor fietsers en voetgangers al gevaarlijke situaties. Het uitbreiden van deze verkeersstromen zal de verkeersveiligheid niet ten goede komen. De verkeersdoorstroom in de reeds bestaande wijken komt hiermee tevens in gedrang.

- In uw beleidsinzet omgevingsvisie pagina 97 beschrijft u het volgende belang: “behoud authenticiteit esdorpen met hun karakteristieke opbouw van open ruimten en brinken, verspreid staande bebouwing en doorzichten naar de essen en het beekdal.”
- Op dit moment geeft het perceel achter Hogeweg 2 tussen de twee bestaande woonwijken een mooie doorkijk naar het Hunzedal. Woningbouw zal hierdoor een aanslag zijn op het behouden van de kwaliteit van natuur en landschap.
- U beschrijft in uw beleidsdoel dat u wilt voorzien in de behoefte aan woningbouw met oog voor natuur, landschap, cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit. Deze vier pijlers komen in onze ogen niet tot hun recht wanneer er op het formaat van het perceel Hogeweg 2 gebouwd gaat worden. Het is daarnaast nog één van de weinige open ruimtes in het bestaande lint van woningbouw.
- Woongenot; het realiseren van woningen op het betreffende perceel is een aantasting op het vrij uitzicht van omwonenden.

Via deze weg willen wij u verzoeken de huidige agrarische bestemming van het perceel niet om te zetten naar woonbestemming.

Binnen de groep omwonenden is er een projectgroep opgericht. Deze zienswijze is mede namens hen ingediend.

Wij ontvangen graag een reactie op deze brief en zouden daarnaast graag met de gemeente in gesprek willen gaan over onze bezwaren en onze zienswijze. Ook willen wij graag opheldering krijgen over de informatievoorziening van het proces zoals deze tot zover verlopen is en verder gaat verlopen.

Namens de bewoners van de straten Ter Borch, Lageweg, Branten, Oude Dijk en Nijslagen,

Zienswijze 6.

Tot mijn verbazing zag ik in de plannen voor het herstructureren van de zuidoevers van het Zuidlaardermeer niets over de toegankelijk voor gehandicapten of mindervalide mensen.

Een zandstrand is prachtig maar onbegaanbaar voor scootmobiel of rolstoel. Een simpel betonnen pad door het zand biedt dan ineens wel mogelijkheden.

Ik hoop dat er na het herstructureren ook een mogelijk is om met rolstoel aan het water te komen en op de eventuele steiger.

De noordkant is helaas al onbereikbaar voor rolstoelgebruikers.

Zienswijze 7.

Gisteravond werd bij mij een reactie namens mij met betrekking tot de gemeentelijke ontwerpvisie en een afwijzende reactie op een mogelijke woningbouwontwikkeling op de Hogeweg 2 bezorgd. De reactie (bestaand uit voornamelijk diverse vragen over de te volgen ruimtelijke procedure) is opgesteld door een projectgroep die spreekt namens de bewoners van de straten x,y, Lageweg, z, etc.

Ik woon aan de Lageweg en ken de projectgroep niet en ik ben ook niet tevoren op de hoogte gesteld dat deze projectgroep op 18 juni een reactie inzond op de gemeentelijke omgevingsvisie.

Dat bij de gemeente Tynaarlo namens mij een reactie wordt bezorgd die ik niet ken en waar ik het bovendien inhoudelijk niet mee eens ben, maakt dat ik ook naar de gemeente moet reageren dat deze reactie niet namens mij is. Ik kan de omgevingsvisie van de gemeente Tynaarlo op het punt dat Hogeweg 2 als zoeklocatie voor woningbouw juist ondersteunen als inbreidingslocatie (ter ontlasting van andere, meer kwetsbare gebieden).

Ik wil de projectgroep dan ook vragen geen reacties uit naam van mij – als bewoner van de Lageweg – aan gemeente, grondbezitter en/of ontwikkelaar te zenden en zich daar in de toekomst van te onthouden. Ik ben daar namelijk zelf toe in staat.

Zienswijze 8: bewoners tussen De Punt en Vriezerbrug

Betreft: Reactie van bewoners tussen de Punt en Vriezerbrug op samenvatting Voorontwerp Omgevingsvisie Tynaarlo 2022 - 2040

Titel:

De zorg om het welzijn en woonplezier van bewoners, de natuur- en cultuurhistorische waarde en het behouden van de beleving van de doorfietsroute in de omgeving van het cultuurhistorische pad Groningerweg is niet besproken met bewoners en zichtbaar in het Voorontwerp Tynaario 2022-2040. Bewoners gaan in protest tegen deze plannen.

Aanleiding

De afgelopen periode blijkt dat bewoners wonende tussen De Punt en de Vriezerbrug niet tot nauwelijks op de hoogte waren van het plan om tussen de A28 en het Noord- Willemskanaal een energielandschap te realiseren. Terwijl in de ontwerpvisie staat dat dit is gemaakt in samenspraak met bewoners. Daar waar bij de doorfietsroute directe communicatie was, door bewoners direct wonende aan de doorfietsroute te informeren met een schrijven in de brievenbus, is dit plan bij velen niet terecht gekomen.

Bewoners aan de Groningerweg, Meerweg, Sluisweg, kanaaldijk Tynaario en omgeving hebben de samenvatting Voorontwerp Omgevingsvisie Tynaario 2022 - 2040 gelezen. We zien dat in het voorontwerp plannen staan, die het welzijn en het woonplezier van bewoners wonende direct en in de omgeving van de Groningerweg Tynaario en de natuur- cultuurhistorie waarde van de Groningerweg en Tuinbouwkolonie Filadelfia niet respecteren. Een omgeving die ligt in het Nationaal park Drentsche Aa. De woning van een aantal bewoners grenst direct aan de gearceerde gebieden waar zonnepanelen gesitueerd zouden kunnen worden, volgens het plan. Dat is onacceptabel.

Daarnaast zien we dat er toenemende belangstelling en interesse is voor toerisme in dit deel van de gemeente Tynaario. Immers hoe mooi is het om te wonen, te wandelen of te logeren in een omgeving vol met historie. Een plek verbonden aan meerdere verhalen van vroeger. Een verborgen parel. De doorfietsroute is erlangs gesitueerd, waar het juist de bedoeling is om het aantrekkelijk te houden. Ook loopt er een wandelnetroute in het gebied. Bovendien is het gebied onderdeel van het Nationaal Park Drentsche Aa.

Het gebied tussen Bedrijventerrein Vriezerbrug Tynaario en de sluis is niet zomaar een tussengebied, een anonieme plek, waar zonnepanelen geplaatst kunnen worden zonder consequenties. Buitenstaanders zien dit deel wellicht als een deel wat horizontaal ligt aan de A28 ligt en buiten het dorp. Het tegendeel is waar! Er wonen burgers met veel plezier en het is verbonden met het landgoed Bosch en Vaart, het meisje van Yde, het dorpen Tynaario en Vries waar de Groningerweg - voor de A28- mee verbonden was met de draaibrug 12.

Het is een plek met een verhaal waar velen, ook buiten Drenthe, naar toe gaan. Een plek met een verhaal en waar Assen, Groningen en de dorpen goed bereikbaar zijn.

Deze reactie moet dan ook gelezen worden vanuit een gedegen en gedragen bewonersvisie - op het gebied rondom de Groningerweg en Noord-Willemskanaal, Bedrijventerrein Vriezerbrug (visie parkachtig met kunstwerken) - bij de sluis (ter hoogte en verlengde van ook Bosch en Vaart en meisje van Yde).

Hierbij bovengenoemde genoemde punten uitgewerkt:

1. ***Wonen in een fijne groene omgeving***

In dit deel van het gebied wonen veel bewoners en gezinnen, die intensief gebruik maken van hun eigen groene woonomgeving. Bewoners wandelen er veel en kijken uit vanuit de huizen op de landerijen. Tuinen, uitzicht vanuit huizen en wandelpaden zijn direct gekoppeld aan die weilanden, waar zonnepanelen straks schitteren en maken uitzicht en de omgeving tot een lelijk geheel.

2. Ook bewoners vanuit Vries, langs de Rijksweg en omgeving wandelen langs het kanaal (zandpad), Bosch en Vaart en lopen langs het zandpad Groningerweg hun ommetje. Recreanten wandelen er op de wandelroutes (wandelnetwerk paaltjes) welke hierlangs lopen i.v.m. historische verhalen.

3. Historisch cultureel zandpad de Groningerweg

Het pad kent een rijke geschiedenis en heeft een -natuur- cultuurhistorische waarde. De oude geschiedenis van het pad en de geschiedenis Tuinbouwkolonie is afgelopen jaren weer sterk in beeld. De landerijen behoorden vroeger toe aan deze Tuinbouwkolonie. Zie Variantenstudie Doorfietsroute Vriezebrug. Studie vanuit de Provincie.

4. De Koningsas Groningen - Assen / Assen- Groningen is een onderdeel van de fietsroutes. Meanderen om de Groene As. In de portretten een filmpje van Filadelfia. <https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/verkeer-en-vervoer/wegen/doorfietsroute-groene-as-assen-aroninaen/beleefroutes-meanderen-groene-as/>
Ook verwijzen we graag naar de Facebook pagina: Groningerweg Tynaarlo.
Het zandpad wordt op dit moment weer opgeknapt en de bomenrij wordt aangevuld met bomen door de gemeente, om het pad met de prachtige bomenrijen in stand te houden.
5. Het gebied raakt uit balans. Er is nu nog enige balans tussen lawaai vanuit de A28, sportvliegtuigjes vanuit Eelde, de sluiproute industriegebied door hardrijdend verkeer naast de groene omgeving gekoppeld aan de landgoedzone, de parkbeleving Bedrijventerrein Vriezerbrug (kan overigens ook groener en dus beter en donkerder) met het kanaal met bootjes met toerisme, de vissportclubs en fietsers op de doorfietsroute en wandelaars.
6. In het gebied staan oude bomen en ieven vogels, hazen, eekhoorns, egels enz. Eerder ervaren bewoners nog meer diversiteit, zoals onder andere de fazant. Daar is door de ieliebollen velden enz. al veel schade aangericht. Bewoners genieten van deze dieren in de nog groene omgeving.
Zie ook vele studies waaronder: Resultaten metingen aan de bodembiologie en de vegetatie (Bron: Tijdschrift Bodem).
De observaties laten zien dat het introduceren van zonnepanelen zichtbaar leidt tot het ontstaan van een microklimaat onder de zonnepanelen, doordat de zonnepanelen licht en water tegenhouden. Hierdoor is er minder dichte vegetatie aanwezig onder de zonnepanelen. Daarbij treedt er een verschuiving op in het type vegetatie. Van zon minnende vegetatie met veel grassen, naar vegetatie die wel kan gedijen in de verminderde licht- en watercondities.
Onder de zonnepanelen komen minder regenwormen voor, en is de bodemademhaling verminderd. Opvallend was de hoge bodemademhaling aan de zuidkant. Dit is misschien te verklaren doordat de bodem door extra vocht gunstige condities heeft voor de planten en de bodemademhaling.
Door het plaatsen van zonnepanelen is er minder licht en water onder het paneel beschikbaar en is de toplaag onder het zonnepaneel vaak droger en compacter.
Dit leidt tot minder vegetatie en dus ook minder plantenwortels, hetgeen vervolgens leidt tot een afname van het bodemleven.
<https://www.atlasleefomgeving.nl/nieuws/grote-grondgebonden-zonneparken-beinvloeden-bodem-en-bodemleven>.
text=Door%20het%20plaatsen%20van%20zonnepanelen,een%20afname%20van%20het%20bodemleven.

Samenvattend, de afgelopen jaren krijgt het gebied langzamerhand weer de aandacht die het verdient (lees o.a. de meanderen/beleefroutes).

We doen een dringende oproep om ervoor te zorgen dat:

1. Bewoners hun groene woonplezier behouden (uitzicht en tuinbeleving);
2. Ze kunnen blijven genieten van hun directe groene omgeving en dieren in het gebied;
3. Biodiversiteit wordt gestimuleerd, in plaats van geïndustrialiseerd;
4. Recreatie en aantrekkelijkheid (verbinding) tussen de dorpen Vries, Tynaarlo en omgeving verder wordt versterkt (wandelen in een omgeving met een verhaal);
5. De doorfietsroute aantrekkelijk blijft met aan de ene kant het kanaal met de bootjes en uitzicht Bosch en Vaart en de andere kant de Groningerweg e.d.;
6. Waarbij we als bewoners ook willen weten of de daken van het Bedrijventerrein Vriezerbrug wel volop benut worden voor zonnepanelen i.p.v. land hiermee te belasten.
7. Het Nationaal park Drentsche Aa de allure houdt van een nationaal park.

Zienswijze 9: Stichting Bosch en Vaart

Zonneparken

We begrijpen uw zoektocht naar locaties voor het plaatsen van zonnepanelen in het kader van de nodige energietransitie.

Uw wijst daarvoor het gebied tussen NW-kanaal en de A-28 als zoekgebied.

We wijzen er eerst op, dat het zicht langs het kanaal kwetsbaar is. Bij de plannen van ons landgoed, die in goed overleg met de gemeente zijn gemaakt, heeft de gemeente ons gewezen op het toeristische belang voor de vaarrecreatie.

Voorkomen moet worden dat het landschap aan de andere kant van het kanaal gaat verrommelen. Het landgoed Bosch en Vaart ligt aan het kanaal aan de overkant van het zoekgebied en heeft nu al te maken met horizonvervuiling als men richting industrieterrein Vriezerbrug kijkt. Bij het plaatsen van zonnepanelen is de landschappelijke inpassing van groot belang.

We stellen voor van de nood een deugd te maken en dit gebied te versterken met meer bos en landschapselementen. En leg een groene buffer aan ten Noorden van het industrieterrein.

Bovendien pleiten we voor kleine velden, die substantieel voorzien worden van groen en daarmee goed landschappelijk worden ingepast. Dus niet alleen wat schaamgroen zoals bv. bij de zonneparken aan de A-28 ter hoogte van Hoogeveen het geval is.

Stichting Bosch en Vaart heeft veel geïnvesteerd om ten noorden van Vries iets moois te laten ontstaan en te behouden.

Het bestuur heeft er vertrouwen in dat u bij de aanleg van zonneparken rekening houdt met de schoonheid en ligging van landgoed Bosch en Vaart, waarvan de gronden deel uit maken van de Ecologische verbindingzone (NNN).

Zienswijze 10: Vazet.

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van de ontwerp-omgevingsvisie Tynaarlo 2023-2040, meer in het bijzonder waar het betreft de visie op de ruimtelijke ontwikkeling per kern. Onze belangstelling betreft meer specifiek de visie op de woningbouwplannen in Zuidlaren, zoals omschreven in § 2.7.3.

Wij maken graag gebruik van de gelegenheid om een zienswijze in te dienen op de ontwerp-omgevingsvisie en dan met name op hetgeen daarin wordt gesteld over de woningbouwontwikkeling van de locatie aan de Hogeweg 2. Deze locatie wordt aangemerkt als mogelijke locatie voor toekomstige woningbouw, waarbij wordt aangegeven dat op deze locatie na 2030 bouwcapaciteit beschikbaar kan komen. Wij onderschrijven de potentie van de locatie aan de Hogeweg 2 als woningbouwlocatie en zijn graag bereid in goed overleg met uw gemeente deze locatie verder uit te ontwikkelen, zodat ter plaatse woningbouw kan plaatsvinden op basis van een voor de gemeente ruimtelijk-planologisch en economisch verantwoord plan. In onze visie zou het evenwel een gemiste kans zijn om deze bouwcapaciteit te reserveren voor de periode na 2030. In de door ons voorgestane planning zou het mogelijk moeten zijn om deze locatie al eerder tot ontwikkeling te brengen en op kortere termijn woningen toe te voegen aan de woningvoorraad in Zuidlaren.

Ons inziens bestaat er alle aanleiding om te komen tot een dergelijke versnelling ten opzichte van de bouwperiode zoals genoemd in de ontwerp-omgevingsvisie, gezien de kenmerken van het woningbouwplan dat op de locatie aan de Hogeweg 2 mogelijk is en volgens ons ter plaatse gerealiseerd zou kunnen worden.

Wij benoemen in dat kader de volgende kenmerken van de beoogde woningbouw ter plaatse:

- Allereerst geldt uiteraard dat een woningbouwplan als het onderhavige een bijdrage kan leveren aan het woningtekort en de knelpunten op de woningmarkt, die ook aan gelden voor de gemeente Tynaarlo en Zuidlaren, zoals recent nog omschreven in de concept-woonvisie van de gemeente;
- Zoals ook in de ontwerp-omgevingsvisie wordt aangegeven ligt de locatie aan de Hogeweg 2 geheel binnen stedelijk gebied. Bebouwing van dergelijke gebieden heeft over het algemeen de voorkeur boven woningbouw in uitleggebieden en is ook het uitgangspunt van de ladder duurzame verstedelijking;
- Daarbij komt dat het beoogde woningbouwplan op de locatie aan de Hogeweg 2 betrekkelijk eenvoudig gerealiseerd kan worden. Er is geen sprake van complexe eigendomsverhoudingen; ontwikkeling kan in overleg met één partij worden gerealiseerd. Grondverwerving is niet nodig, de gemeente kan met een faciliterende rol ten aanzien van de gewenste planinvulling volstaan. Daarover kunnen afspraken worden vastgelegd in een anterieure overeenkomst. Wij zijn graag

bereid daarin de voor de gemeente vanuit planologisch en economisch perspectief relevante afspraken te maken, het betreft een overzichtelijke, relatief kleinschalige ontwikkeling, waarbij deze ontwikkeling gezien de mogelijke invulling van het woningbouwprogramma een aanvullende rol kan hebben ten aanzien van andere, complexere woningbouwplannen binnen de gemeente;

- Daarmee komen we bij een volgend kenmerk dat ontwikkeling van deze locatie op korte termijn aantrekkelijk maakt: de locatie aan de Hogeweg 2 biedt kansen voor de realisatie van een gevarieerd woonprogramma, waarmee invulling kan worden gegeven aan de kwalitatieve woningbehoefte zoals wordt omschreven in de concept-woonvisie van de gemeente Tynaarlo. Er zijn op deze locatie bijvoorbeeld volop mogelijkheden om een extra bijdrage te leveren aan het realiseren van woningen voor starters en aan de realisatie van betaalbare woningen;
- Tot slot geldt dat door de integratie van de bestaande boerderij en bijbehorende schuur in het nieuwe plan kan worden gekomen tot een geïntegreerd plan, dat zorgvuldig in de bestaande bebouwde omgeving kan worden ingepast.

Wij menen kortom dat er alle aanleiding bestaat om de locatie aan de Hogeweg 2 aan te merken als mogelijke woningbouwlocatie en om de ontwikkeling daarvan voortvarend ter hand te nemen. Er kan in onze visie eerder dan in 2030 bouwcapaciteit ter plaatse ontstaan. Daar is in onze visie bovendien ook alle aanleiding toe, omdat op deze locatie huidige knelpunten in de woningvoorraad in de gemeente Tynaarlo en Zuidlaren kunnen worden verholpen. Het zou zonde zijn deze woningbouw mogelijkheden niet op zo kort mogelijke termijn in te vullen.

Wij verzoeken u zich van het bovenstaande rekenschap te geven en de tijdsbepaling in §2.7.3 met betrekking tot de ontwikkeling van de locatie aan de Hogeweg 2 te laten vervallen en ook deze ontwikkeling aan te merken als één van de mogelijke locaties om de gewenste nieuwbouwcapaciteit van ca. 420 woningen in Zuidlaren te realiseren.

Zienswijze 11.

Ik verwijs u naar de eerder door mij verstuurd berichten en de bezwaren zoals deze zijn geformuleerd door onder meer de groep van 130 aanwonenden.

Ook refereer ik aan uw mail van 30 juni 2023.

In deze email van 30 juni geeft u de inwoners de tijd tot 22 augustus 2023 om een zienswijze met de gemeente Tynaarlo te delen.

U heeft uw inwoners uitgenodigd om te reageren op uw omgevingsvisie. Die visies en bezwaren heeft u binnen de termijnen ontvangen en niet of maar ten dele correct behandeld en/of beantwoord.

In z'n algemeenheid sluit ik mij volledig aan bij de bezwaren en visie van de 130 omwonenden. Daar waar ik dat niet zou doen vermeld ik dat nadrukkelijk.

Ik verzoek de gemeente Tynaarlo mij uit te leggen waarom zij de bezwaren van deze grote groep inwoners zonder enige toelichting naast zich neer heeft gelegd.

De gemeente Tynaarlo meent te kunnen volstaan met de mededeling dat ze ondanks de genoemde bezwaren vast wenst te houden aan de mogelijkheid tot herontwikkeling van de westrand van Eelde zonder dat verder te onderbouwen.

De algemeenheden die u rondom dit thema bezigt, zijn niet in het algemeen belang van de natuur en de nijpende problemen t.a.v. de waterhuishouding en zijn in strijd met de wettelijke kaders.

Mijns inziens dient u gegronde redenen aan te voeren waarom u vast wenst te houden aan de voorgenomen omgevingsvisie, in het bijzonder de voorgenomen ontwikkeling van de westrand van Eelde. Als u het een inspraak nota wilt noemen dan dient u overeenkomstig de betekenis van het woord te handelen. De eerdergenoemde wettelijke kaders daaromtrent zijn u bekend.

Namens mijzelf als bewoner/eigenaar van het pand aan de Meerstukken 4 geef ik u mijn visie en verzoek ik u daarop inhoudelijk en gemotiveerd te reageren.

De bezwaren en zienswijze:

De ontwikkeling van de westrand van Eelde zal leiden tot:

1. Aantasting van de natuurlijke omgeving en de eerdere, door de gemeente zelf vastgesteld en onderschreven bestemmingsplan ten tijde van de aanleg van de wijk waar we nu wonen. Het gemeentelijk beleid ten aanzien van de groene en blauwe ontwikkeling staat op gespannen voet met de gepresenteerde plannen.

2. De te verwachten problemen met de waterberging en drinkwatervoorziening. Het gebied is laag gelegen en uitgesproken problematisch ten aanzien van het drooghouden van de woningen die aan het gebied grenzen dat de gemeente meent te moeten aanwijzen voor het bouwen van (hoeveel??) woningen. De problematische situatie betreft niet alleen het teveel aan water maar ook de toekomstige tekorten aan (drink) water. Dat is dus een niet te negeren argument zo komt mij voor.

3. Het is mij niet duidelijk wat de gemeente Tynaarlo voorheeft met de visie en oordeel van het waterschap en de natuurorganisaties. Deze organisaties zijn alle benoemd in de visie van de 130 aanwonenden.

4. De gemeente Tynaarlo heeft voldoende alternatieven voorhanden om woningbouw te realiseren op minder kwetsbare locaties. Waarom heeft de gemeente Tynaarlo deze locaties niet uitgebreid verkend? Mijns inziens zou de gemeente dat behoren te doen alvorens ook maar na te denken om te bouwen op een plek die zij eerder zelf ook ongeschikt vond. Om voor de hand liggende redenen laat ik uw eigen beleidsmatige motieven daaromtrent onbesproken. In dit kader wil ik het laten bij de opmerking dat er niet veel veranderd kan zijn aan de uitgangspunten.

5. Het is mij niet duidelijk hoe de gemeente denkt te kunnen bouwen onder de huidige stikstof en Pfas regelgeving. U gaf weliswaar aan dat de gemeente zich zal houden aan de milieuwetgeving maar u laat na dat te preciseren. Welke vergunningen werden provinciaal verkregen of zijn in voorbereiding te worden aangevraagd? Kunt u die overleggen?

6. Het onderzoek naar de hydrologie moet in uw eigen bewoordingen duidelijk maken wat daar mogelijk is en wat niet. Mij komt voor dat zo'n onderzoek het nodige zou kunnen veranderen aan de voorgenomen bouwplannen. Ik zou graag van u vernemen in welke acties in gang zijn gezet met betrekking tot dat onderzoek. Waarom niet eerst, dus voorafgaand op uw omgevingsvisie een onderzoek entameren?

Hoe luidt de opdracht, wie voert het uit en wat gaat worden gedaan met de uitkomst van dat onderzoek? In welke mate gaat u dat laten meewegen in de voorgenomen visie?

7. De verkeersafwikkeling; ook nu is de Westerhorn al in gebruik als een soort van racetraject voor de jeugd. Er wordt in die omgeving tot diep in de nacht over deze weg geracet. De ontwikkeling van nieuwe woningbouw zo voor een (veel) ergere verkeersoverlast gaan zorgen (veiligheid en aantasting van de natuurlijke omgeving). Het gebied in kwestie moet worden ontlast, niet nog verder belast.

8. U meent dat er een voorziening is voor planschade (na 1 januari 2024 onder de nieuwe wetgeving; nadeelcompensatie). De schade die ontstaat uit uw voorgenomen visie is niet uitsluitend aan te merken als planschade. U bent in beginsel aansprakelijk voor alle schade die uit uw plannen zo kunnen ontstaan. Het heeft invloed op de WOZ-waarde van onze woning en dat dient u te onderkennen. Een bevestiging daarvan vind ik uitermate relevant en belangrijk.

Verder noem ik waardevermindering, juridische kosten en alle hier niet genoemde kosten die voortvloeien uit uw voorgenomen plannen.

Ik kom tot een afronding:

We hebben het pand aan de Meerstukken 4 in 2018 gekocht. Ik heb me, alvorens tot de koop over te gaan, met de gemeente verstaan omtrent de eventualiteit van voorgenomen woningbouw.

Mij werd uitgelegd dat er geen sprake was, niet in 2018 en niet in de toekomst. De gemeente was druk met de aanleg/ontwikkeling van diverse andere locaties (Grootveen etc) en was niet voornemens om vlak achter ons te gaan bouwen.

Natuurlijk kreeg ik geen garantie maar ik mocht erop vertrouwen dat we ongestoord van de plek zouden kunnen genieten. De stukken kan ik overleggen. We zijn nog geen vijf jaar verder.....

Had ik van uw voornemens geweten dan zou ik het pand niet hebben gekocht, laat staan dat ik het zou hebben verbouwd.

Deze laatste argumenten haal ik aan om de betrouwbaarheid van de overheid te duiden. Daar heeft u een voorname voortrekkersrol te vervullen waar u zich van bewust moet zijn.

De procedure rammelt, de inspraak ontbreekt en u zegt het een maar doet het ander.

U bent er voor uw inwoners, niet andersom. U probeert mensen zaken op te leggen waar grote weerstand tegen bestaat. De vraag die zich aandient is evident: waarom wilt u zo halsstarrig vasthouden aan de bebouwing van de westrand van Eelde nu duidelijk is dat daarmee de natuur niet gediend is, er

geen voordelen zijn voor de inwoners van Eelde, het algemeen belang niet gediend is en er slechts negatieve financiële consequenties voor de inwoners zullen ontstaan (los van het welzijn van een grote groep mensen).

Ik verzoek u dus terug te komen op de voorgenomen plannen en mij te voorzien van een inhoudelijke reactie. Ik geef u geen termijn. U kent de termijnen beter dan ik.

Tot slot:

Ik neem aan dat u zich bewust bent van uw taak om tot heldere/transparante voorlichting en uitleg te komen. Daar hoort bij dat u mij attendeert op de beroepsmogelijkheden.

Vanzelfsprekend zal ik me, indien nodig juridisch laten bijstaan, (kosten maken deel uit van mijn schade) maar ik zou het gepast vinden indien u die ongewenste wending zou proberen te voorkomen.

Zienswijze 12: omwonenden Eelde West

Hierbij delen wij, een groot aantal omwonenden van Eelde West, wederom onze zienswijze betreffende 'Ontwerp-omgevingsvisie Tynaarlo 2023-2040'.

Deze zienswijze kunt u beschouwen als het vervolg op de zienswijze die wij op 15 januari jl. hebben ingediend.

Zie hiervoor eventueel ook de mailwisseling hieronder.

Om de leesbaarheid te verhogen hebben we de tekst die veranderd is ten opzichte van onze vorige zienswijze, geel gearceerd. (Geïnspireerd door het bestand "Ontwerp omgevingsvisie gele vlakken" dat dhr. Baas op 23 mei naar ons mailde)

Wij zijn ook nu weer benieuwd naar de reactie van het college en de rest van de gemeenteraad op onze zienswijze.

Omwonenden Eelde West

Bijlage bij brief omwonenden:

Hierbij bieden wij u onze zienswijze aan op de ontwerpomgevingsvisie. Deze zienswijze wordt gesteund door ruim 130 bewoners, woonachtig aan de westzijde van Eelde. Deze zienswijze moet dan ook namens hen allemaal als ingediend worden beschouwd. De inhoud van de zienswijze is grotendeels gelijk aan onze zienswijze op het voorontwerp omgevingsvisie. Voor de leesbaarheid hebben we de wijzigingen geel gearceerd.

Wij dienen deze zienswijze in omdat wij ons niet volledig kunnen vinden in de plannen zoals deze in de ontwerpomgevingsvisie zijn neergelegd. Vooropgesteld geldt dat wij de ingezette koers op weg naar een duurzame gemeente en vitaal platteland zeer waarderen. Ook realiseren wij ons dat de gemeente voor een aantal grote opgaves staat de komende tijd. Wij hebben echter grote zorgen over de plannen omtrent 'Landschapszone Spierveen-Westerhorn' (hoofdstuk 2.7.1 ontwerpomgevingsvisie). Wij zullen dit in onze zienswijze verder toelichten en hopen u hiermee ervan te overtuigen dat nieuwbouw in het gebied tussen Helmerdijk/Westerhorn en de wijk Spierveen onwenselijk is en niet overgenomen moet worden in een definitieve omgevingsvisie en/of in toekomstige bestemmings- of omgevingsplannen.

1. Plannen Omgevingsvisie

Waar in het Voorontwerp Omgevingsvisie in hoofdstuk 2.7.1 nog gesproken werd over een 'ontwikkelingszone' met de focus op woningbouw, wordt in de aangepaste ontwerpomgevingsvisie gesproken over een 'landschapszone' met de focus op een landschappelijke overgang tussen de wijk Spierveen en het beekdallandschap van het Eelderdiep met ruimte voor natuurontwikkeling, het versterken van de biodiversiteit en voor recreatieve-/speelvoorzieningen. Wij menen dat deze alinea in de ontwerpomgevingsvisie beter thuishoort onder het kopje 'Landschappelijke kwaliteit' (pagina 46) in plaats van het kopje 'Woningbouw' (pagina 47).

"Ondanks de genoemde bezwaren (van Waterschap Noorderzijvest, Natuurmonumenten, WLNE, IVM, NMD (mede namens Het Drentse Landschap) houden we als gemeente vast aan de mogelijkheid tot een herontwikkeling van de westrand van Eelde". Dit is de eerste zin van het standpunt van het gemeentebestuur op de inspraaknota van 10 juni 2023. Wij vinden het lastig te begrijpen waarom de gemeente vast houdt aan herontwikkeling als grote organisaties tegen de plannen zijn. Daarnaast zijn dezelfde grote organisaties voor herontwikkeling van de kassencomplexen aan de Onlandseweg, waarom pakt de gemeente deze mogelijkheid niet met beide handen aan? Wat is de toegevoegde waarde van participatie als er niets gedaan wordt met de adviezen van samenwerkende (overheids)instanties en inwoners?

In de **ontwerpomgevingsvisie** is opgenomen dat op locaties aan de rand van het dorp ruimte is voor vrijstaande, twee-onder-één kap koopwoningen, maar ook **geclusterde woonvormen of samenleefconcepten**. Het gebied tussen de Helmerdijk/Westerhorn en de wijk Spierveen zou volgens de **ontwerpomgevingsvisie** ruimte kunnen bieden **aan circa 5 woningen per hectare**.

2. Huidige bestemmingen

Op de onbebouwde percelen tussen de Helmerdijk/Westerhorn en de wijk Spierveen rust de enkelbestemming 'Agrarisch – 1' en de dubbel bestemming 'Waarde – Archeologie 2' en 'Waarde – Beekdal'. Dit is bepaald in het bestemmingsplan 'Buitengebied Tynaarlo' uit 2014.

De enkelbestemming 'Agrarisch – 1' voorziet momenteel alleen in de bouw van bedrijfswoningen en de daarbij behorende aan-, uit- en bijgebouwen. Verder mag er alleen een woning gebouwd worden in het kader van de Ruimte voor Ruimte regeling. Dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 2' bepaalt dat er een onderzoek moet worden gedaan naar de archeologische waarde van de grond voordat er gebouwd mag worden. Tot slot bepaalt de dubbelbestemming 'Waarde – Beekdal' dat deze gronden bestemd zijn voor behoud van de landschappelijke, natuurlijk en cultuurhistorische waarden van het beekdal.

Wij menen dat woningbouw in 'Landschapszone Spierveen-Westerhorn' niet past binnen het geldende bestemmingsplan. Ondanks dat wij begrijpen dat een bestemmingsplan gewijzigd kan worden, vragen wij u acht te slaan op de redenen van het toekennen van de huidige bestemming aan de bedoelde percelen. De zojuist genoemde bestemmingen zijn niet voor niets vastgelegd. Ook toen de woningen aan de rand van Spierveen gebouwd werden (op basis van het bestemmingsplan dat gold in 1992) werd nadrukkelijk vermeld dat er in de toekomst niet verder gebouwd zou worden. Aan de woningen die aan westelijke rand van de wijk Spierveen werden gebouwd zijn daarom specifieke voorwaarden gesteld omtrent de gootlijn/-hoogte, maximale bouwhoogte en minimale dakhelling. Deze voorwaarden hadden tot doel een duidelijke markering te realiseren van de westrand van Eelde. De huidige bebouwing aan de rand zorgt voor een vloeiende overgang van laagbouw naar het omliggende groene landschap met de Oosterloop als natuurlijke buffer daartussen.

De heer Van Vliet heeft tijdens de presentatie van het concept omgevingsvisie in de gemeenteraad op 14 december 2022 uitgesproken dat de westzijde van Eelde een mooiere overgang met het landschappelijk gebied behoeft. Wij hebben ons daarover erg verbaasd gezien het voorgaande. Het uitvoeren van de omgevingsvisie lijkt haaks te staan op de intenties van de gemeente van slechts enkele jaren geleden.

In de voorontwerp omgevingsvisie heetten de plannen 'Ontwikkelingszone Spierveen-Westerhorn'. In de ontwerpomgevingsvisie heten de plannen 'Landschapszone Spierveen-Westerhorn'. Dit wekt de indruk dat het niet meer primair gaat om het invullen van de woningbehoefte, maar om de wens van de gemeente een goede landschappelijke overgang te realiseren tussen woonwijk en natuur. 30 jaar geleden werden er strenge eisen gesteld aan de bouw van de buitenrand van Spierveen om ervoor te zorgen dat de woningbouw mooi zou overvloeien met het beekdallandschap. Zo keek men er 30 jaar geleden tegenaan, nu is er bij een enkeling een andere mening/wens over wat men een goede landschappelijke overgang vindt en die mening kan/zal over 30 jaar weer anders zijn. Er zijn goedkopere en duurzamere alternatieven te bedenken om een goede landschappelijke overgang te creëren, zoals het planten van bomen, struiken en andere natuurlijke en/of recreatieve elementen, waardoor de bouw van woningen niet meer nodig is om de wens van de gemeente te vervullen. De grond kan daarmee goedkoper opgekocht worden en daarmee het versterken van de biodiversiteit alsmede hydrologie. Met de bespaarde kosten kunnen dan andere, meer geschikte, locaties gereed gemaakt worden voor woningbouw.

3. Ladder voor duurzame verstedelijking

De Ladder voor duurzame verstedelijking van artikel 3.1.6 Bro (besluit ruimtelijke ordening) moet worden toegepast bij het vaststellen van bestemmings- of omgevingsplannen. Nieuwe stedelijke ontwikkelingen moeten gemotiveerd worden volgens deze ladder.

Voor woningbouwlocaties vanaf twaalf woningen is sprake van een stedelijke ontwikkeling die verplicht gemotiveerd moet worden aan de hand van de ladder. Onderdeel daarvan is dat de behoefte aan de woningen in een bestemmings- of omgevingsplan beschreven wordt.

In de omgevingsvisie geeft u aan extra woningen te willen bouwen, met name voor ouderen die kleiner willen gaan wonen en starters. Hoewel wij deze maatschappelijke ontwikkelingen onderstrepen en het belang inzien van het bedienen van deze doelgroep, wordt deze doelgroep in onze ogen echter niet bediend door de bouw van vrijstaande en/of twee-onder-één kapwoningen. Het aantal huishoudens van 85 jaar en ouder groeit sterk van 935 in 2020 naar 2180 in 2050. Het aantal gezinnen met kinderen blijft redelijk stabiel in de tijd, mede dankzij de ontwikkeling van de wijk Ter Borch (artikel 2.2.2 voorontwerp omgevingsvisie). Ouderen hebben een beperkte actieradius en zijn met name actief in hun directe woonomgeving. Het gebied tussen Helmerdijk/Westerhorn en de wijk Spierveen is afgezonderd van voorzieningen, die juist voor deze doelgroep dichtbij behoren te zijn.

Waar gebouwd wordt zal bovendien altijd kopers van buiten het dorp aantrekken. Zo is te verwachten dat de geplande nieuwbouw van vrijstaande en twee-onder-één-kap woningen vooral mensen uit de stad Groningen zal aantrekken (zie ook artikel 2.7.1 van de omgevingsvisie: 'Van alle vrijkomende woningen werd de laatste 10 jaar 44% in gebruik genomen door nieuwe inwoners vanuit de stad Groningen'). Terwijl het uitgangspunt in de ontwerpomgevingsvisie juist is dat er gebouwd gaat worden voor de eigen bevolking van Eelde-Paterswolde. In dit laatste geval zou inbreiding voldoende zijn gezien de te verwachten vergrijzing.

Op grond van het voorgaande is er geen behoefte aan vrijstaande en/of twee-onder-één kapwoningen in het gebied tussen de Helmerdijk/Westerhorn en de wijk Spierveen en kan naar onze mening niet voldaan worden aan de verplichte motivering die voortvloeit uit de ladder.

In plaats van een aantal geplande woningen te benoemen (oorspronkelijk 100 tot 120 woningen) is het uitgangspunt nu dat er ca. 5 woningen per hectare zullen komen. Dit betekent concreet dat voor iedere woning ca. 2000 m² grond wordt onttrokken aan de natuur. De vraag die hierbij gesteld moet worden is: hoe verantwoord en realistisch is dit? Nieuwbouwwoningen bouwen in een dergelijk nat gebied zal veel geld kosten. De gemeente zal fors moeten bijleggen om de realisatie van dit project voor elkaar te krijgen.

Is het vanuit de gemeente te verantwoorden naar de burgers om zoveel gemeenschapsgeld uit te geven aan woningbouw? Neem alleen al de in de inspraaknota genoemde onderzoeken die uitgevoerd moeten worden: bodemgesteldheid, het hydrologisch systeem, de cultuurhistorische en archeologische waarden. En zeker als daarbij bedacht wordt dat de beoogde locatie een plek is waarvan tal van belangrijke organisaties zoals Natuurmonumenten en Waterschap Noorderzijlvest vooraf aangegeven hebben tegen woningbouw te zijn.

In aanvulling daarop heeft het Waterschap in haar zienswijze als reactie op het voorontwerp aangegeven dat het signaal dat door hen is gegeven over de woningbouwlocatie in Eelde aan De Drift en aan de westkant niet terug te vinden is in het voorontwerp. En ook in de ontwerp omgevingsvisie is dit niet terug te vinden.

4. Provinciaal beleid

Ook lijkt de omgevingsvisie in strijd te zijn met het beleid van de provincie Drenthe. Uit de provinciale omgevingsverordening blijkt dat slechts in bepaalde gevallen woningen kunnen worden gebouwd buiten het bestaand stedelijk gebied. De 'Landschapszone Spierveen-Westerhorn' ligt buiten het bestaand stedelijk gebied van Eelde. Vanuit provinciaal beleid zijn er alleen mogelijkheden om een tweede woning bij een agrarisch bedrijf te bouwen of om boerderijen te splitsen in twee of meer woningen. Verder is incidentele nieuwbouw van een enkele woning buiten bestaand stedelijk gebied slechts onder bepaalde voorwaarden mogelijk. De provinciale omgevingsverordening van de provincie Drenthe lijkt niet te voorzien in de mogelijkheden om 50 woningen ten westen van de wijk Spierveen te realiseren. Gelet hierop twijfelen wij aan de uitvoerbaarheid van een bestemmings- of omgevingsplan dat gebaseerd wordt op de omgevingsvisie zoals deze nu voorligt.

Het beleid van de provincie Drenthe is verder gericht op behoud van de open ruimte en het versterken van esrandbeplanting. Het behoud van het onbebouwde karakter en het versterken van de karakteristieke beekdal(rand)beplanting, wordt in de omgevingsvisie van de provincie als uitgangspunt genomen. In de omgevingsvisie van de provincie worden verder de volgende kernkwaliteiten benoemd; natuur, landschap, stilte en duisternis, aardkundige waarden, archeologie en cultuurhistorie. De inzet van de provincie is deze kernkwaliteiten te behouden en waar mogelijk te ontwikkelen.

Om de cultuurhistorische waarden veilig te stellen bedingt de provincie vanaf het begin een plek in het planvormingsproces en stuurt de ontwikkelingen in de gewenste richting.

Het is de wens van de provincie (zo blijkt uit het Cultuurhistorisch Kompas Drenthe) dat u binnen de grenzen van onze gemeente en binnen uw verantwoordelijkheden uitvoering geeft aan het kompas. Specifiek voor de Kop van Drenthe (waar Eelde-Paterswolde onder valt) geeft de provincie bovendien aan dat het herkenbaar houden van oud cultuurlandschap richtinggevend is bij planologische ontwikkelingen.

De plannen voor de gronden 'Landschapszone Spierveen-Westerhorn' komen in strijd met bovengenoemd beleid van de provincie. De vraag aan de gemeente is wat haar de bevoegdheid geeft om dit te negeren.

5. Waterstaatkundig

Waterstaatkundig gezien is bouwen aan de westrand van Eelde ongewenst volgens het onlangs verschenen cultuurhistorisch rapport van SteenhuisMeurs. Het waterschap Noorderzijvest ontmoedigt bouwontwikkelingen in het beekdal van het Eelderdiep en de Runslot met klem.

Het water van de Westerhorn en de Oosterloop wordt via een persleiding afgevoerd naar de Onlanden. Daar gaat de waterstand omhoog (gebiedsbrede aanpak Kop van Drenthe/ optimalisatie Onlanden), dat heeft indirect invloed op de waterhuishouding in de wijk Spierveen. Een doelstelling van de gemeente uit de omgevingsvisie is het voorkomen van wateroverlast bij extreme regenval in de dorpen. Er is nu al wateroverlast in Spierveen (desgewenst kunnen we dit aantonen met foto's uit 2022 van veel wateroverlast). Het realiseren van nieuwbouw legt een extra druk op het bergen/afvoeren van water. Zowel in de provinciale verordening als het integraal waterbeleid van waterschap Noorderzijvest is om deze reden een 'nee, tenzij' beleid opgenomen voor ontwikkelingen langs de gehele westrand van Eelde. In de ontwerpomgevingsvisie ontbreekt hoe de gemeente aan de door de Provincie en het Waterschap gestelde eisen kan en gaat voldoen.

In de ontwerpomgevingsvisie lijkt met bovengenoemde bezwaren geen rekening gehouden te zijn. Bij uw besluit om de omgevingsvisie definitief te maken verzoeken wij u hier wel acht op te slaan en in te zien dat het ook waterstaatkundig onwenselijk is om woningbouw ten westen van de wijk Spierveen toe te staan.

6. Cultuurhistorisch onderzoek SteenhuisMeurs

In uw opdracht heeft SteenhuisMeurs onlangs een rapport opgesteld over de cultuurhistorische waarde van Eelde-Paterswolde, waaruit blijkt dat het te bebouwen perceel hoge cultuurhistorische waarde heeft. Uit bedoeld rapport blijkt dat de vrije ligging van de Westerhorn in het beekdallandschap aan Eelde een hoogkwalitatieve dorpsuitstraling geeft. De westrand van Eelde is geen geschikte plek voor dorpsuitbreiding of andere vormen van bebouwing en is dat eigenlijk ook nooit geweest.

De Westerhorn is een weg van voor 1832 en een belangrijk structurerend kenmerk in het landschap. Juist de vrije ligging van de Westerhorn in het beekdallandschap geeft Eelde aan deze zijde zijn hoogkwalitatieve dorpsuitstraling.

Door het realiseren van nieuwbouw wordt dit geweld aangedaan, ook wanneer er gestreefd wordt naar een vrije ligging van de Westerhorn en Helmerdijk. De plannen uit de omgevingsvisie zullen naar onze mening ernstig afbreuk doen aan de cultuurhistorische waarde van het gebied en zijn daarom niet wenselijk en uitvoerbaar.

7. Biodiversiteit

Uit het document 'bevorderen biodiversiteit in de openbare ruimte (2020)' blijkt dat onze gemeente veel waarde hecht aan biodiversiteit. Dit zien we terug in gemeentelijk beleid door het herstellen van bermen met wilde bloemzaadmengsels en het toepassen van gefaseerd beheer van bermen.

In een recent gesprek met de gemeente, Natuurmonumenten, Drents Landschap en waterschap Noorderzijlvest over een te realiseren ommetje ten zuidwesten van Eelde, had met name Natuurmonumenten veel moeite met een ommetje gezien de verstoring van de flora en fauna in dit zeer belangrijk stukje behouden natuurlandschap. Het voelt tegenstrijdig dat een kleinschalig ommetje niet zou kunnen om deze reden, maar het bouwen van een woonwijk wel. Bovendien is in het gebied veel kostbare biodiversiteit zichtbaar zoals knobbelzwanen die al jaren nestelen in het weiland. De knobbelzwaan is een beschermde inheemse diersoort op grond van de Wet Natuurbescherming. Ook is dit gebied het habitat en foerageergebied van de steenuil. De steenuil is eveneens een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder b, van de Flora- en faunawet. Hij staat ook vermeld in de Vogelrichtlijn. De steenuil staat als kwetsbaar vermeld op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels (2004). Verder worden er regelmatig reeën, ganzen, ooievaars, reigers, ijsvogels, hazen en konijnen gespot in dit stukje natuur.

Wij verzoeken u de impact van 'Landschapszone Spierveen-Westerhorn' op de biodiversiteit in dit belangrijke natuurlandschap goed te onderzoeken.

8. Ontsluiting en verkeersveiligheid

In de omgevingswet is een veilige leefomgeving één van de maatschappelijke doelen. De Westerhorn is niet berekend op de huidige verkeersstroom, laat staan 50 woningen met daarbij behorende auto's erbij. Daarnaast hebben wij ernstige zorgen over de ontsluiting van dit relatief kleine gebied. De Westerhorn breder maken kan niet vanwege eeuwenoude eiken die dit belemmeren. Een extra afslag vanaf de Westerhorn is niet veilig.

Ook dit aspect dient afgewogen te worden indien u besluit welke onderdelen van de omgevingsvisie definitief worden vastgesteld.

De voorziene knelpunten bij de verkeersontsluiting hebben niet geleid tot aanpassingen in de ontwerpomgevingsvisie. De vraag is dan ook: hoe denkt de gemeente dit op te lossen?

9. Alternatieven

Zoals in de inleiding al aangegeven zijn wij ons zeer bewust van de opgave waar onze gemeente voor staat betreffende woningbouw. De 'Landschapszone Spierveen-Westerhorn' is hiervoor niet geschikt.

De volgende locaties zouden hiervoor wellicht meer geschikt zijn en wij willen u dan ook vragen om onderstaande alternatieven serieus in overweging te nemen:

- Revitalisering kassencomplexen: zowel de kassencomplexen Onlandseweg als twee complexen aan de Hoofdweg zijn een doorn in het oog van ons prachtige landschap. Revitalisering van deze complexen zou het dorpsaanzicht sterk verbeteren. Daarnaast hebben verschillende organisaties zoals Natuurmonumenten en Waterschap Noorderzijlvest aangegeven dit een geschikte locatie te vinden voor woningbouw.
- Ten zuiden Esweg: volgens cultuurhistorisch rapport van SteenhuisMeurs van lagere cultuurhistorische waarde. Bovendien dichtbij centrum en de daarbij behorende voorzieningen.
- Andere dorpen gemeente Tynaarlo: Eelde-Paterswolde is omringd door natuur, dat maakt uitbreiding altijd complex. De opdracht tot woningbouw geldt gemeente breed. Wellicht moeten de mogelijkheden voor woningbouw vooral in andere dorpen gezocht worden met meer uitbreidingsmogelijkheden.

10. Concluderend en afsluitend

Als de plannen voor 'Landschapszone Spierveen-Westerhorn' uit de ontwerpomgevingsvisie gerealiseerd worden, zal dit een grote impact hebben op ons woon- en leefklimaat. Het zal gevolgen hebben voor ons uitzicht, er zal sprake zijn van een toename van het aantal verkeersbewegingen en waarschijnlijk schade als gevolg van een dalende waarde van onze woningen.

Wij willen u met klem vragen om de aangewezen locatie ten westen van de wijk Spierveen niet als locatie voor woningbouw op te nemen in de definitief vast te stellen Omgevingsvisie. Immers, onze bezwaren worden ondersteund door Waterschap Noorderzijlvest, Natuurmonumenten, IVN, WLNE, NMD (mede namens Het Drentse Landschap) en de provincie Drenthe. De volgende standpunten zijn daarbij leidend:

- Nieuwbouwwoningen lijken in strijd te zijn met nationaal en provinciaal beleid;
- Nieuwbouwwoningen zullen ernstige gevolgen hebben voor de nu al tekortschietende waterberging in de wijk Spierveen;
- Nieuwbouwwoningen zullen ernstige en blijvende impact hebben op de huidige zeer hoogkwalitatieve cultuurhistorische waarde;
- Onbekend is wat de gevolgen zijn op de biodiversiteit van het gebied (o.a. in het vennetje achter de Kooistukken) en gelet op de nabijheid van een NNN-gebied en de Onlanden;
- Ontsluiting van het relatief kleine gebied lijkt niet veilig te kunnen en achten wij dus niet haalbaar.
- Er zijn goedkopere en duurzamere alternatieven te bedenken om een goede landschappelijke overgang te creëren.
- Voor iedere woning zal ca. 2000 m² grond worden onttrokken aan de natuur. De te verwachten investeringen (gemeenschapsgeld) van het bouwen van nieuwbouwwoningen in een dergelijk nat gebied is in onze ogen niet te verantwoorden.

Op grond van bovenstaande bevreemdt het ons in hoge mate dat in de ontwerpomgevingsvisie gekozen wordt voor een 'Landschapszone Spierveen-Westerhorn'. De toekomst van onze fijne en groene leefomgeving met veel biodiversiteit hangt af van de keuzes die u als gemeente maakt.

De ondertekenaars van deze brief vertrouwen erop dat u onze argumenten verder onderzoekt en laat meewegen in de te maken keuzes voor de toekomst. We lichten waar nodig onze argumenten graag toe.

Hoogachtend,
Bewoners Eelde West
N.b.

Een kopie van deze brief wordt tevens verzonden aan de politieke partijen in de gemeente Tynaarlo.

Zienswijze 13: omwonenden kassencomplex Onlandseweg

Hierbij maken wij gebruik van de mogelijkheid voor het indienen van een zienswijze m.b.t. de Omgevingsvisie Tynaarlo, die op 17 mei jl. ter inzage is gelegd.

Als direct omwonende van het kassencomplex Onlandseweg maken we ons nog steeds zorgen over de plannen om hier uiteindelijk woningbouw toe te gaan passen. We zien nergens concreet staan hoeveel woningen er maximaal toegestaan worden. Er wordt nu vermeld "landschappelijk in te passen in het buurtschap..."; dit geeft mogelijkheden genoeg om toch veel te gaan bouwen, omdat men dit breed kan zien. Tevens willen we graag terugkomen op de term "revitalisering landschap, wonen en werken" in de Omgevingsvisie. Nu is dit vervangen door "beperkte woonfunctie"... kan dit concreter benoemd worden? Wat is beperkt, hoeveel huizen hebben we het dan over? Graag een opname van een concreet getal in de omgevingsvisie dus; bijv. 1 woning per 5 ha.

In onze vorige inspraakreactie verstuurd op 8-1-2023 via de email, hebben we u aangegeven ons zorgen te maken m.b.t. de afstand tussen toekomstige bouwplannen en ons agrarisch bedrijf. Hier hebben we op geen enkele manier een reactie op gekregen in de inspraaknota. Zou u concreet aan kunnen geven in de omgevingsvisie dat ons bedrijf niet ingeklemd wordt door toekomstige woningbouw middels een minimale afstand tussen de grens van ons perceel en de toekomstige woningbouw? Wat ons betreft zou de minimale afstand gerekend vanaf de kadastrale grens tot een toekomstig bouwobject minimaal 100 meter mogen worden. Op dit moment staat onze schuur nl ook op 100 meter van de kadastrale grens (m.b.t. de grond behorend bij het kassencomplex). Verzoek om dit op te nemen in het toekomstige omgevingsplan.

Wij zitten al een aantal generaties lang op deze mooie plek aan de Schelfhorst en willen ook graag in de toekomst mede zorgen voor het behoud van dit stukje coulisselandschap!

Zienswijze 14: bewoners van de Onlandseweg, Boterdijk en Schelfhorst

Graag maken we gezamenlijk als bewoners van de Onlandseweg, Boterdijk en Schelfhorst te Paterswolde en omwonenden van Kwekerij Arends te Paterswolde gebruik van de mogelijkheid een zienswijze in te dienen betreffende het Definitieve ontwerp Omgevingsvisie Tynaarlo die op 17 mei jl ter inzage is gelegd.

Naar aanleiding van het woningbouwplan aan de Onlandseweg van Kwekerij Arends hebben wij op 24 oktober 2022 als directe omwonenden een brief aan het college en alle politieke partijen verstuurd, waarin we kenbaar hebben gemaakt dat wij woningbouw op deze locatie van de voorgestelde grote omvang volstrekt onacceptabel vinden. In deze brief hebben we onze mening met meerdere argumenten toegelicht. De brief en een bijlage met de woonlocaties van alle ondertekenaars van deze brief hebben wij hieronder bijgevoegd. Tevens zijn wij persoonlijk bij alle politieke partijen van de gemeente Tynaarlo langsgegaan om onze zorgen en visie toe te lichten.

In het Voorontwerp Omgevingsvisie Tynaarlo van december 2022 en het coalitieakkoord 2022-2026 van het huidige College stond vermeld dat besloten is om woningbouw te concentreren in de bestaande dorpskern van Eelde-Paterswolde en dat 'het vervangen van grootschalige kascomplexen, zoals bij de Onlandseweg, door complete woonwijken niet aan de orde kan zijn'. Echter in het Voorontwerp Omgevingsvisie stond ook genoemd dat wel gekozen kan worden voor **'vervanging van bestaande bebouwing door woningen op een bescheiden schaal. Te denken valt aan kleine, landgoedachtige wooncomplexen met veel groen (5 ha per woning), goed ingepast in het landschap en de ruimtelijke structuur van de omgeving.'**

Wij hebben u in onze gezamenlijke reactie van 14 januari 2023 gevraagd om het begrip 'kleine, landgoedachtige complexen met veel groen' te expliciteren. Voor ons als directe omwonenden die geen woningbouw willen in onze rustige, landelijke buurt is dit essentieel.

Aan dit verzoek is echter in het geheel geen gehoor gegeven. Zelfs de enige strohalm die we hadden, de genoemde 5 ha per woning, is uit de tekst verdwenen. Wij zijn hier uitermate teleurgesteld over. Met deze huidige, aangepaste formulering van de Omgevingsvisie zet u de deur open voor woningbouw en krijgen wij geen enkele garantie over de vorm en het volume waardoor het echt 'klein en landgoedachtig' wordt. Het enige wat duidelijk is, is dat u in de inspraaknota aangeeft dat er 'geen nieuwe woonwijk van ca 70 woningen' komt. Maar er zit een zeer groot en voor ons essentieel verschil tussen de eerstgenoemde '5 ha per woning' (komt neer op 1 woning) en 'minder dan 70'. Voor ons betekent 'klein en landgoedachtig' een terrein met hele grote groene borders rond de nu bestaande bouw en ontsluitingswegen ter preventie van licht- en geluidsoverlast en veel publiek toegankelijk groen op het terrein.

Wij verzoeken u opnieuw en zeer dringend om heel concreet aan te geven wat de kaders zijn voor de 'revitalisering' van het kassencomplex aan de Onlandseweg. Wij willen als omwonenden dat er helemaal geen mogelijkheid tot het bouwen van woningen komt. Mocht de gemeente desondanks tegen onze uitdrukkelijke wens in toch besluiten die mogelijkheid wel te geven dan willen we garanties dat het echt zeer kleinschalig blijft. Daarbij denken we aan:

- een expliciet getal van een bepaald oppervlakte per woning welke in verhouding is met de omliggende percelen (gemiddeld ruim 1 hectare per woning, zie bijgevoegd kaartje omwonenden)
- een uitspraak over het maximale aantal woonlagen van de woningen. Wij gaan er van uit dat 'landgoedachtig bouwen' de mogelijkheid van flat-bebouwing (boven elkaar gelegen appartementen) uitsluit, komt dat overeen met jullie idee?
- een expliciete maat ten aanzien van de breedte van de aan te brengen ruime groenborders tussen de bestaande bouw en de eventueel te bouwen woningen en niet te vergeten ontsluitingswegen, en publiek toegankelijk groen
- garantie dat de flora en fauna die in grote schaal en diversiteit aanwezig zijn in onze buurt vrije doorgang behouden. Nu bestaat ruim de helft van het complex van Arends uit groen wat als verbindingszone fungeert tussen de omliggende natuurgebieden (Onlanden, Elsburger Onland, Paterswoldse meer, Friezeveen), dat moet absoluut mogelijk blijven.

Op dit moment is er één partij, de projectontwikkelaar/ familie Barendse-Arends heel blij met de huidige voorgestelde versie van de Omgevingsvisie, maar zijn alle direct omwonenden er zeer ongelukkig mee.

Als omwonenden vragen wij u ons te erkennen in onze grote zorgen en onze wens tot echte kleinschaligheid om onze door iedereen zeer gewaardeerde landschappelijke, natuurlijke en rustige buurt te behouden.

Wij ontvangen graag uw reactie op onze standpunten en vragen. Vanzelfsprekend blijven wij graag op de hoogte van de verdere procedure en zijn altijd bereid om u deze zienswijze mondeling toe te lichten.

Bijlagen:

- Brief van 24 oktober 2022
- Kaartje omgevingskassencomplex met woonadres indieners zienswijze.

Zienswijze 15

Graag maken wij gebruik van de mogelijkheid een zienswijze in te dienen betreffende het Definitieve ontwerp Omgevingsvisie Tynaarlo die op 17 mei jl ter inzage is gelegd.

Wij zijn 8 jaar geleden aan de Onlandseweg komen wonen omdat het een hele mooie groene en rustige buurt is. Aan onze straat staan 15 huizen met ruime kavels en veel groen. We wonen hier met heel veel plezier en genieten enorm van deze parel van een woonplek: groen, ruim, mooi en met diverse natuurgebieden om de hoek. Wij zijn daarom uiteraard enorm geschrokken van het plan van kwekerij Arends om in onze 'achtertuin' 70 woningen te willen bouwen. Dat is zeer buitenproportioneel en zou onze buurt van groen, rustig en landelijke veranderen in een woonwijk zoals Eelderwolde. Dat is een schrikbeeld voor ons.

Wij waren dan ook blij dat in het Voorontwerp Omgevingsvisie Tynaarlo van december 2022 en het coalitieakkoord 2022-2026 van het huidige College stond vermeld dat besloten is om woningbouw te concentreren in de bestaande dorpskern van Eelde-Paterswolde en dat 'het vervangen van grootschalige kascomplexen, zoals bij de Onlandseweg, door complete woonwijken niet aan de orde kan zijn'. Echter in het Voorontwerp Omgevingsvisie stond ook genoemd dat wel gekozen kan worden voor **'vervangning van bestaande bebouwing door woningen op een bescheiden schaal. Te denken valt aan kleine, landgoedachtige wooncomplexen met veel groen (5 ha per woning), goed ingepast in het landschap en de ruimtelijke structuur van de omgeving.'**

Wij hebben u in een gezamenlijke reactie met alle onwonenden gevraagd om het begrip 'kleine, landgoedachtige complexen met veel groen' te expliciteren. Voor ons als directe omwonenden die geen woningbouw willen in onze rustige, landelijke buurt is dit essentieel.

Echter aan dit verzoek is echter in het geheel geen gehoor gegeven. Het enige wat duidelijk is, is dat u in de inspraaknota aangeeft dat er 'geen nieuwe woonwijk van ca 70 woningen' komt. Maar in de huidige Omgevingsvisie lijkt het of woningbouw wordt toegestaan en geeft u ons als omwonenden geen enkele garantie dat het ook echt 'bescheiden' wordt. Wij zien liever helemaal geen woningbouw, er zijn vele mooiere, groenere en duurzamere opties bedenken voor het terrein van Arends. We zijn echter ook niet pertinent tegen elke vorm van woningbouw, maar denken daarbij wel aan een maximum van 10 woningen, ingebed in heel veel groen met ook grote groenborders tussen huidige en eventuele nieuwe woningen.

De term 'bescheiden' is heel vaag. Voor ons betekent dat maximaal 10 woningen, om onze wijk in proportie te houden en de overlast van bouw- en woon-werkverkeer voor alle omwonenden en de rijke flora en fauna binnen de perken te houden. Echter tussen 10 en 70 zit een zeer groot verschil.

Wij verzoeken u daarom zeer dringend om heel concreet aan te geven wat de kaders zijn voor de 'revitalisering' van het kassencomplex aan de Onlandseweg. Wij willen garanties dat het echt zeer kleinschalig blijft. Daarbij denken we aan het aangeven van:

1. een expliciet getal van een bepaald oppervlakte per woning welke in verhouding is met de omliggende percelen
2. een uitspraak over het maximale aantal woonlagen van de woningen (flatbebouwing valt niet onder landgoedachtig en klein)
3. een expliciete maat ten aanzien van de breedte van de aan te brengen ruime groenborders tussen de bestaande bouw en de eventueel te bouwen woningen
4. garantie dat de flora en fauna die in grote schaal en diversiteit aanwezig zijn in onze buurt vrije doorgang behouden

Op dit moment is er één partij, de projectontwikkelaar/ familie Barendse-Arends heel blij met de huidige voorgestelde versie van de Omgevingsvisie, maar is het een grote bedreiging voor het leefplezier van ons als omwonenden en voor het voortbestaan van onze rustige groene wijk.

Wij vragen u ons te erkennen in onze grote zorgen en onze wens tot echte kleinschaligheid om onze door iedereen zeer gewaardeerde landschappelijke, natuurlijke en rustige buurt te behouden.

Wij ontvangen graag uw reactie op onze standpunten en vragen. Vanzelfsprekend blijven wij graag op de hoogte van de verdere procedure en zijn altijd bereid om u deze zienswijze mondeling toe te lichten.

Zienswijze 16: Comité Handen Af van de Zuid-Es.

Middels deze email willen wij onze zienswijze inbrengen m.b.t. de Ontwerp Omgevingsvisie. Een zienswijze die door 521 mensen is ondertekend en vrijwel allemaal afkomstig uit de wijk Zuid Es en de omliggende straten van de Zuidelijke Es. Het richt zich specifiek op de locatie Oude Tolweg Noord te Zuidlaren.

De wethouder heeft onze visie naast zich neergelegd ondanks eerder gemaakte afspraken in 2008 en de jaren daaropvolgend.

Tot voor kort werd door makelaars aan deze afspraak gerefereerd als mensen vragen hadden over dit gebied en aan of verkoop van huizen.

Er zou hier 'ook in de toekomst niet meer worden gebouwd', was de duidelijke afspraak en daarvan hebben meerdere mensen ook schriftelijke bevestiging gekregen. Zie verder onze zienswijze.

Het Comité vraagt aan de gemeenteraad om dit zoekgebied uit de ontwerp Omgevingsvisie te halen en recht te doen aan afspraken hierover uit het verleden. Afspraak is afspraak. De argumenten van destijds zijn nog steeds volop van kracht en doen ertoe.

Wij hopen dat u onze zienswijze gaat ondersteunen.

Bijgevoegde zienswijze:

In 2003/2004 is het comité Handen af van de Zuid Es opgericht naar aanleiding van het voornemen om woningbouw te gaan realiseren in het gebied begrensd door Oude Tolweg, Schapendrift en de zandweg achter het bos van Dennenoord in Zuidlaren. Uiteindelijk is dat plan van tafel gehaald en in samenspraak met het comité en wijk besloten om alleen aan de Zuidwest kant van de Oude Tolweg te bouwen en inmiddels is dat plan gerealiseerd en af. 800 mensen uit de wijk Zuid Es (zuidwest van de Hogeweg) hebben het comité destijds gesteund met handtekeningen en andere acties en die steun is niet verminderd. Ook het Provinciebestuur en IVN en meerdere politieke partijen, waren het eens met het comité dat bouwen op die plaats niet wenselijk was i.v.m. de schade die dit teweeg brengt aan de totale Zuidlaarder Es als landschap met een hoge beschermingsstatus als onderdeel van de Hondsrug.

Argumenten daarbij waren o.a. (zijn nog steeds van toepassing):

- De bebouwing zou te ver oprukken en beeldbepalend worden en daarmee schadelijk voor de Zuidlaarder Es als landschap en Hondsrug.
- De moeilijke ontsluiting van de wijk Zuid Es. Er liggen inmiddels een paar heel drukke wegen door deze wijk die alleen via de Hogeweg kan worden verlaten. Meer verkeersdruk kan en mag niet op deze wegen worden losgelaten. Een verdere uitbreiding van de wijk is daarom zeer onwenselijk omdat hiermee de verkeersdruk op bestaande wegen onacceptabel gaat worden.
- De beschermde wegen zoals de Oude Tolweg en Schapendrift, maar ook het Bos van het terrein Dennenoord, verdienen het dat er geen bebouwing verder plaats gaat vinden omdat dit altijd veel schade aan het bos en paden teweegbrengt.
- Het gebied is een belangrijk recreatief gebied en uitloop voor de bestaande wijk en veilige fiets- en looproute naar het dorp. Toeristisch zeer gewaardeerd door het uitzicht op de fiets.
- Een Es heeft een hoger gelegen deel en moet niet worden losgemaakt van de lager gelegen delen waar veel water infiltreert in de grond.
- De wijk Zuid Es en Zuidlaarder Es als landschap ten zuidwesten van de Hogeweg zijn af en verdragen geen nieuwe woningen meer en verdienen een hoge mate van bescherming.
- De Zuidlaarder Es als landschap zal veel te veel worden aangetast door oprukkende bebouwing en veel landschappelijke waarde verliezen. Nooit meer hetzelfde zijn.

De bouwbestemming zou dan ook van dit gebied worden gehaald, mondelinge toezegging van de wethouder destijds maar is ook in brieven uit 2008 beschreven en in ons bezit. Daarin wordt nadrukkelijk vastgelegd dat dit gebied bestemming GROEN zou krijgen en nooit zou worden bebouwd. De brieven zijn als bijlage bijgevoegd. Voornoemde aanpassingen zouden worden uitgevoerd bij het digitaliseringproces van het bestemmingsplan. Echter dat verwijderen van bouwbestemming heeft nooit plaatsgevonden met als resultaat dat het gebied nu weer wordt genoemd in het 'voorontwerp omgevingsvisie 2022 – 2040' als mogelijke woningbouwlocatie. Burgers verwachten van afspraken uit te kunnen gaan en dit opnieuw doordrukken van de bouwbestemming op dit gebied doet daaraan geen goed.

Blz 60 voorontwerp- Omgevingsvisie 2022 - 2040:

'Daarna (na 2030) kan bouwcapaciteit beschikbaar komen op de locatie Tienelswolde, bij Schuilingsoord (Kastelenakker), bij de Oude Tolweg en op het terrein van Dennenoord.

De locatie Oude Tolweg kan op de langere termijn aan bod komen als er elders geen bouwcapaciteit meer beschikbaar is. De locatie grenst aan de zuidwestkant van de 'Zuidlaarder Es en noordoostelijk van de Oude Tolweg.

Argumenten tegen bebouwing op de es, onderbouwing vanuit andere nota's en visies:

- De provinciale ambitie is een Drents landschap waarin de verscheidenheid in landschapstypen en onderdelen zich blijvend manifesteert (bron: Omgevingsvisie Drenthe)
- Van provinciaal belang zijn de essen (bron: Omgevingsvisie Drenthe)
- Het provinciaal beleid is gericht op behoud van de open ruimte en het versterken van es-randbeplanting. Tevens is het beleid gericht op het behoud van het onbebouwde karakter (bron: Omgevingsvisie Drenthe);
- Voor het gebied 'De Hondsrug', waar het beheersgebied (Ontwerp beheers-verordening Zuidlaren: Westlaren, Kazerneterrein en Zuid-es) deel van uitmaakt, is de ambitie als volgt vastgelegd:
 - Het behouden van de karakteristiek van het esdorpenlandschap. Deze karakteristiek uit zich in een zichtbare ruimtelijke samenhang tussen esdorp en es, waarbij de esdorpen en essen als een keten op de Hondsrug liggen, afgewisseld met scherp begrensde boswachterijen (bron: Ontwerp beheers-verordening Zuidlaren: Westlaren, Kazerneterrein en Zuid-es).
- Voor het beheersgebied geldt het generiek beschermingsniveau (respecteren), in onderstaande figuur aangegeven met een groene arcering en het hoog beschermingsniveau (beschermen en eisen stellen) in onderstaande figuur aangegeven met lichtrood (bron: Ontwerp beheers-verordening Zuidlaren: Westlaren, Kazerneterrein en Zuid-es).

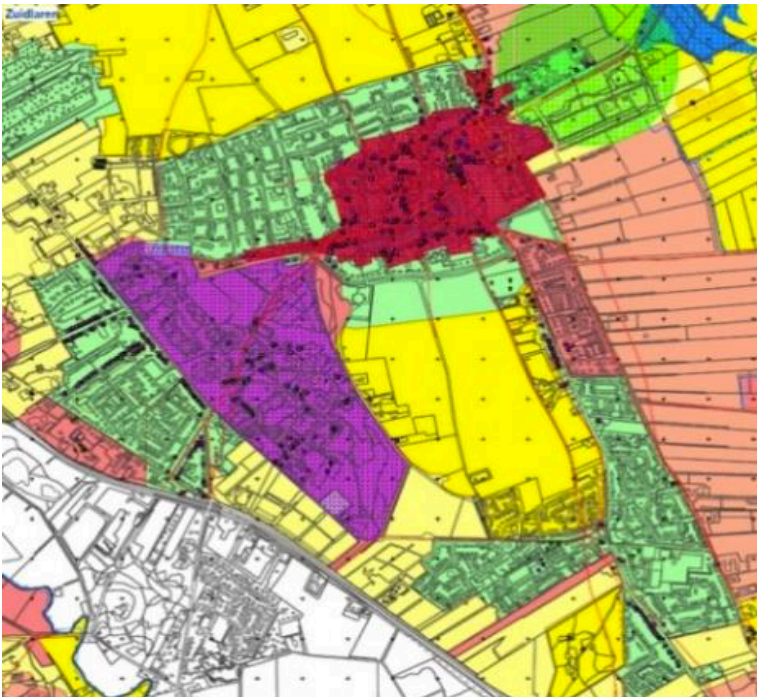
- Deze beheersverordening voorziet niet in nieuwe woningbouw. Het betreft het continueren van de geldende bestemmingsplanregelingen (bron: Ontwerp beheers-verordening Zuidlaren: Westlaren, Kazerneterrein en Zuid-es).
- Op de archeologische beleidskaart is inzichtelijk gemaakt welke waarden waar aanwezig zijn. Een uitsnede van deze kaart en de legenda zijn hierna weergegeven.

Uit deze kaart blijkt dat in het beheersgebied diverse archeologische verwachtingen/waarden aanwezig zijn. Ter bescherming van deze archeologische waarden zijn in de regels behorende bij deze beheersverordening op basis van onderstaande waardenkaart de volgende archeologische dubbelbestemmingen opgenomen:

Waarde - Archeologische verwachting 1, op de gronden die zijn aangeduid als Es, of verwacht celtic field). Waarderend archeologisch onderzoek noodzakelijk bij geplande bodemverstoringen met oppervlakten meer dan 500 m² en dieper dan 30 cm (bron: Ontwerp beheers-verordening Zuidlaren: Westlaren, Kazerneterrein en Zuid-es)

Op de cultuurhistorische beleidswaardenkaart is inzichtelijk gemaakt welke waarden waar aanwezig zijn. In navolgende afbeelding is een uitsnede van deze kaart weergegeven. (rood = hoge tot zeer hoge waarde, geel = laaggemiddelde tot hooggemiddelde waarde, groen = lage waarde. (bron: Ontwerp beheers-verordening Zuidlaren: Westlaren, Kazerneterrein en Zuid-es).

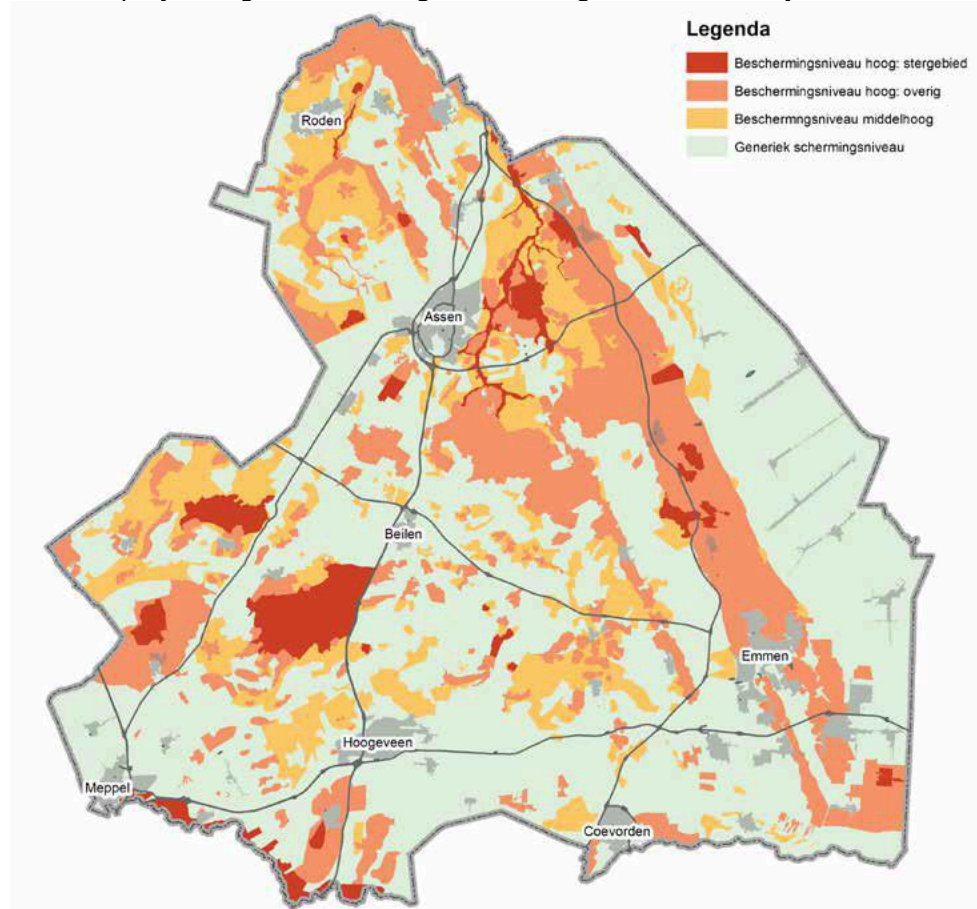

- Het beschermen en beheren van cultuurhistorisch waardevolle landschappen is in eerste instantie een zaak van gemeenten en provincie. Zij kunnen een gericht beschermingsbeleid uitvoeren met behulp van het hen ter beschikking staande beleidsinstrumentarium, zoals het streekplan, gemeentelijke bestemmingsplannen, landschapsbeleidsplannen, de Wet Bodembescherming, de provinciale ontgrondingen verordening en het beleid aangaande ROM- en WCL-gebieden. Om in de nabije toekomst tot een daadwerkelijk bescherming van waardevolle Drentse essen te komen, is een actieve en positieve opstelling van zowel provincie als gemeenten onontbeerlijk. Hieronder kom ik tot vijf argumenten voor een gerichte bescherming van essen in Drenthe. Ze kunnen met de volgende kernwoorden worden gekarakteriseerd:

1. Ouderdom
2. Karakteristiekiteit en zeldzaamheid
3. Landschappelijke samenhang en openheid
4. Prehistorische schatkamers
5. Historische archieffunctie

Theo Spek (1963) is als bodemkundige en historisch geograaf verbonden aan de Afdeling Historische Geografie van DLO-Staring Centrum te Wageningen. Hij bereidt daar een proefschrift voor over de geschiedenis van het Drentse esdorpenlandschap. (bron: Cultuurhistorische waarde Drentse essen, Vijf argumenten voor een gericht beschermingsbeleid).

- “Aardkundige waarden die bijdragen aan het specifieke Drentse karakter behouden en zo mogelijk herstellen”. Het motto daarbij is: “boven de grond rekening houden met onder de grond”. Deze visie sluit goed aan bij de keuzes in het provinciaal omgevingsbeleid, om de kernkwaliteiten van Drenthe te koesteren en behouden en waar mogelijk te benutten voor de ontwikkeling van Drenthe. Deze visie nemen wij over en vormt de basis voor het beleid. De onderwerpelijke es geniet een hoog beschermingsniveau zoals blijkt uit onderstaande kaart.

(bron: Waardevol Drenthe, Beleidsnotitie aardkundige waarden van de provincie Drenthe).

- Overbelasting van de Winkelakkers als ontsluitingsweg van de wijk zuid-es is zeer onwenselijk en dit geldt eveneens voor Het Gebint en De Hilde. Er zijn nu al veel maatregelen noodzakelijk i.v.m. de verkeerveiligheid en de drukte op deze wegen. Toename van verkeer kan dan ook niet worden geaccepteerd. Ook het fietspad naast de Oude Tolweg wordt veel gebruikt door kinderen en heeft wel zijn max bereikt.

Afsluitend:

U begrijpt dat wij als comité 'Handen af van de Zuid Es' weer genoodzaakt zijn om te gaan strijden tegen deze locatie voor woningbouw en uitbreiding van Zuidlaren in het gebied ten noordoosten van de Oude Tolweg op de Zuidlaarder Es. Onze argumenten zijn nog steeds geldig en zwaarwegend. Zelfs als deze locatie pas in beeld komt als elders geen bouwcapaciteit meer beschikbaar is, is de keuze voor dit gebied niet acceptabel.

Wij vragen u dan ook om dit zoekgebied voor woningbouw te schrappen uit de Omgevingsvisie 2023 – 2040. Tevens de bouwbestemming die al sinds midden jaren 60 op dit gebied rust, en altijd als onwenselijk is beschouwd, te verwijderen zoals beloofd. Dit lage gebied van de landschappelijke Es dezelfde bescherming te geven als op de hogere gronden rust. De Zuid Es als wijk en als landschap zal u eeuwig dankbaar zijn.

De woningbehoefte, die er zonder meer is, kan naar onze mening voldoende worden afgedekt met de andere locaties binnen Zuidlaren. Met name de nieuwe wijk Laarhoven, biedt hiervoor voldoende mogelijkheden als wij daarvoor de juiste doelgroepen gaan bouwen. De gemeenteraad van Tynaarlo heeft zich november 2021 nadrukkelijk uitgesproken voor goedkopere en gemiddeld geprijsde woningen in de wijk Laarhoven, en dat is ons uit het hart gegrepen.

Vanuit IVN is een zienswijze geschreven met daarbij een mooi overzichtelijk kaartje, die wijst op verschillende inbreidingsmogelijkheden die nog niet zijn benut. In het totaal van Zuidlaren zijn mogelijk meer van deze alternatieven aan te wijzen en daarmee een alternatief voor het gebied Oude Tolweg.

Als laatste willen wij aangeven dat wij als comité graag wil meedenken over de toekomstige ontwikkeling van dit gebied, zeker gelet op de hoge landschappelijke waarden van het gebied en de betrokkenheid hierbij van zeer veel mensen. Het huidige landbouwkundige beheer (hoge bemestingsdruk en bespuiten met chemicaliën tegen) is niet duurzaam of gewenst. Er moet iets beters te verzinnen zijn en meer passend bij de landschapswaarde van de Zuid Es. Voorzette: Mogelijk dat juist het water infiltreren versterken en aan biodiversiteit ruimte bieden op dit gebied mogelijk is. Dit als tegenhanger van de landbouw op de hogere delen van de Es (die er overigens thuishoort). Een belangrijk deel van dit lage gebied zou met het verwijderen van een 10 cm aan aarde veranderen in een wetland of drasland. Het zou een prachtige vlindertuin kunnen zijn.

Zienswijze 17: huishoudens van de Verlengde Kampstukkenweg, de Kanaaldijk en de directe overkant ervan

In de bijlagen (vijf stuks) vindt u de zienswijze + handtekeningen van het overgrote deel van de huishoudens van de Verlengde Kampstukkenweg, de Kanaaldijk en de directe overkant ervan.

Ook enkele andere bewoners uit de wijdere omgeving hebben hun handtekening geplaatst.

Wij hopen dat u in uw besluitvorming onze zienswijze meeneemt, opdat de omgevingsvisie eenaanwinst wordt voor alle inwoners van de gemeente Tynaarlo!

Wij zien uw reactie graag tegemoet.

Bijgevoegde zienswijze:

In het voorontwerp van de omgevingsvisie 2022-2040 geeft u als gemeentebestuur aan er ernst van te maken bewoners te betrekken bij het ontwikkelen van uw plannen.

In januari van dit jaar moesten wij helaas nog concluderen dat uw doel, het voorontwerp van de omgevingsvisie in samenspraak met de inwoners te maken, niet gelukt is. Velen in onze omgeving hadden geen weet van uw plannen, zelfs direct betrokkenen, de mensen voor wie uw plannen een nadelige invloed op hun woongenot zullen hebben, wisten van niets.

Inmiddels lijkt de communicatie van B & W naar de bewoners toe zich in positieve zin ontwikkeld te hebben en hebben wij goede hoop dat uw ontwerpvisie inmiddels vrijwel alle inwoners van de gemeente Tynaarlo bereikt heeft.

Als bewoners van de Kanaaldijk in De Punt zijn wij vooral geïnteresseerd in een groot energielandschap dat u tussen het Noord-Willemskanaal en de A28 wilt gaan realiseren.

Aan onze weg, de Kanaaldijk worden we welkom geheten met een groot bord “Welkom in Nationaal Park “De Drentsche Aa”. Daar past een energiepark niet in. Evenals de IVN vinden wij dat dit beekdallandschap zich niet leent voor grootschalige zonnevelden. Ook wij maken ons ernstige zorgen over de ontwikkeling van dit zonnepark omdat u op verschillende plaatsen in het ontwerp aangeeft dat de landschappelijke inpassing uitgewerkt zal worden pas nadat de omgevingsvisie is vastgesteld.

Als aanwonenden, bewoners van de Kanaaldijk en de directe overkant langs het Noord-Willemskanaal, hebben velen van ons vanuit huis en/of tuin direct zicht op dit zonneveld dat mogelijk gerealiseerd gaat worden.

De Natuur en Milieufederaties (NMF) en de Wageningen University & research (WUR) doen een oproep aan de regering om energieprojecten tot een aanwinst voor de omgeving te maken. Wij zouden net als hen graag willen zeggen: “Zonnepark mag wel, maar niet lelijk”. Om dat te kunnen zeggen, zijn echter garanties en afspraken nodig en die komen wij niet tegen in uw ontwerpvisie. Als het gaat over de inrichting van het zonneveld blijft u zeer algemeen en bijzonder vrijblijvend in uw uitspraken. In feite kan het hele gearceerde gebied nog vollopen met zonnepanelen, zoals een inspreker het in de inspraaknota stelt.

Wij weten bijvoorbeeld nog niet of u rekening houdt met wensen van omwonenden bij de realisatie van dit energieproject, of het een toevoeging is aan het landschap en de natuur en het ruimte biedt voor bijvoorbeeld (circulaire) landbouw en recreatie. Ook lezen wij in de ontwerpvisie nergens dat het zonnepark multifunctioneel moet zijn en dat er budget moet zijn voor “maatschappelijke randvoorwaarden”, zoals een mooie groene inrichting (zie hiervoor ook bijvoorbeeld het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie).

Kortom, wij missen strakke, duidelijke afspraken in de ontwerpvisie. Als aanwonenden weten wij niet wat ons te wachten staat.

Wij weten ook dat groene energie hard nodig is, dit moet echter niet ten koste gaan van het welbevinden van mens en natuur. Zolang er geen duidelijke regels zijn voor de inrichting van een eventueel zonneveld, zeggen wij keihard “nee” tegen uw ontwerpvisie.

Wij willen eerst weten hoe de inrichting van het zonneveld eruit gaat zien alvorens het onze goedkeuring weg kan dragen.

Wij houden van onze omgeving met zijn vele waardevolle landschappelijke en culturele elementen en houden het graag mooi. Mensen komen deze kant op voor het nationaal park “De Drentsche Aa”, het Noord-Willemskanaal, de doorfietsroute, het meisje van Yde, het landgoed “Bosch en Vaart”, het erfgoed van “Filadelfia” en het historisch cultureel zandpad “de Groningerweg”.

Er wordt volop genoten van onze omgeving door omwonenden, mensen uit de omgeving en toeristen. Op de fiets, wandelend, hardlopend, in de boot, vissend, in een B&B, hotel of op de camping bijvoorbeeld.

Om mensen te laten blijven genieten van deze prachtige omgeving vanuit hun woning, hun tuin, hun weiland, de weg of vanaf het water blijft een mooi panorama noodzakelijk en niet alleen vanaf de A28 maar juist vanaf de andere kant.

Met de bewoners van “Filadelfia” en wijde omgeving zeggen wij als bewoners van “de Kanaaldijk” en omgeving, laat uw ontwerpvisie er een zijn die iets toevoegt aan het landschap en de natuur!

We blijven graag met u in gesprek en zien uw reactie graag tegemoet!

Bewoners van de Kanaaldijk, de directe overkant ervan en wijde(re) omgeving:

3 bijlagen bijgevoegd met de ondertekening van de zienswijze door bewoners van de Kanaaldijk.

Zienswijze 18: Waterschap Hunze en Aa's.

Graag maken wij gebruik van de mogelijkheid om te reageren op het ontwerp van de omgevingsvisie Tynaarlo.

We hebben geconstateerd dat het aspect water en hoe daarmee om te gaan in meerdere thema's in de visie een plaats heeft gekregen en dat het daarnaast ook het belang weergeeft dat de brief van het Rijk m.b.t. water en bodem sturen van november 2022 op visie niveau een plaats krijgt.

Een gezonde bodem, meer biodiversiteit en een veilig en goed functionerend watersysteem, zijn daarom de ankers waaraan toekomstige ruimtelijke veranderingen zich kunnen optrekken.

Voor de toekomst verwachten wij dat de huidige constructieve en prettige samenwerking die we met de gemeente Tynaarlo hebben zal blijven bestaan. De uitdagingen in het waterbeheer en de ruimtelijke keuzes die gemaakt gaan worden, zijn daarbij niet afzonderlijk te maken, daarvoor hebben wij elkaar nodig en zal de samenwerking naar een eindresultaat tot betere plannen leiden.

In aanvulling daarop hebben wij nog een aantal opmerkingen en suggesties op het ontwerp plan:

In 1.1.3. Bedreigingen in de alinea Landschap, natuur, biodiversiteit, klimaat en milieu staat aangegeven dat “De opgave voor de omgevingsvisie zal zijn om met ruimtelijk beleid in te spelen op deze klimaatveranderingen, onder andere door water vast te houden in de hoger gelegen zandgronden om verdroging tegen te gaan, maar ook door bij zware regenval te voorkomen dat straten blank komen te staan.”

Naar aanleiding van het laatste deel van deze zin zou ik het dat anders formuleren omdat zoals al eerder in het waterplan Tynaarlo is aangegeven dat er gedurende een korte periode best wel water op straat mag staan wanneer daardoor geen schade ontstaat! En het dus elders schade voorkomt. Dit betekent ook dat bij voorkeur er geen rioolwater uit het gemengde stelsel of dwa op straat mag komen te staan.

In 3.2.2. Het natuurlijk watersysteem staat dat het gebied Tusschenwater is aangelegd als noodbergingsgebied. Dit is echter niet juist maar Tusschenwater is een gebied dat functioneert als meebewegende berging, Wanneer de waterstand in het watersysteem oploopt dan loopt de waterstand in gebied Tusschenwater gewoon mee op. De berging wordt dan gevuld doordat het gebied gewoon mee vol loopt. Daarmee is het gewoon een onderdeel van het watersysteem en geen voor noodsituaties apart inzetbaar gebied.

In 3.3.2. Klimaatadaptatie en robuuste watersystemen is in de over Klimaatadaptatie het volgende aangegeven “Daarbij is het van belang dat de grond het water langer kan vasthouden (sponsvorming) en dat het watersysteem zijn natuurlijke kenmerken terugkrijgt. Rechtgetrokken beken moeten weer gaan meanderen”

Hier staat ‘sponsvorming’ als fenomeen aangegeven. Volgens mij is het beter om ‘sponswerking’ te gebruiken omdat de bestaande bodem weer als een spons zou moeten gaan werken. Er wordt geen nieuwe bodem gevormd

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zien uw reactie graag tegemoet.
Met vriendelijke groet,
Namens het dagelijks bestuur van Hunze en Aa's

Zienswijze 19.

Op de valreep maar niet minder gemeend wil ik een reactie geven op het ontwerp van de omgevingsvisie 2023-2040 voor de gemeente Tynaarlo. Als bewoner van de Kwikstaartweg in Paterswolde en daarmee omwonende van het terrein van de Marsch heb ik de omgevingsvisie met name bekeken op de pijlers Wonen en Natuur.

Een paar punten wil ik meegeven:

- Wat betreft het uitbreiden van het woningaanbod ondersteun ik het streven om dit zoveel binnen de bestaande kom van Paterswolde-Eelde te doen en geen nieuwe grote wijk aan de rand van het dorp te ontwikkelen. Kleinschalige initiatieven hebben minder impact voor de directe omgeving en stuit daardoor vermoedelijk op minder bezwaar van omwonenden. Wel denk ik dat het aantal locaties dat binnen de dorpsgrenzen hiervoor in aanmerking komt gering is. Kijk je naar een satellietkaart van het dorp, dan zijn er weinig lege plekken te vinden en het aanwezige groen is welkom als groene zone of speelplaats. Ik kan me voorstellen dat (nieuwe) lintbebouwing langs bepaalde wegen passend kan zijn binnen het dorps karakter, zoals aan de Esweg, de Weeakkerweg, de Drift en de Hooiweg (richting Schelforst). Hiervoor zouden wellicht stukken bouwgrond een andere bestemming moeten krijgen, daar ga ik niet over, maar door lintbebouwing zouden de doorkijkjes naar het platteland (waarover de omgevingsvisie ook spreekt) m.i. kunnen blijven bestaan.

- Gezien de vraag naar woningen voor starters en senioren lijkt het me goed dat binnen de gemeente meer aandacht komt voor de realisatie hiervan. Als buitenstaander denk ik dat er veel aandacht gaat naar (zeer) welgestelde wijken als de Schelforst, Paterswolde-Noord en Ter Borch. Ik gun iedereen een fijne plek om te wonen, maar gezien de schaarse ruimte die er is voor woningbouw kan er soms een andere keuze worden gemaakt. Er is een tendens van 'groter en duurder', waardoor er niet altijd efficiënt met de ruimte lijkt te worden omgegaan en wat ook niet altijd lijkt te passen binnen de pijler Duurzaam. Bovendien draagt een wijk als Schelforst niet bij aan de 'inclusieve samenleving' waarover de omgevingsvisie spreekt. Ik denk dat er binnen de gemeente een taak ligt om het recht van wonen voor alle inwoners te borgen. Starters en senioren vragen om woningtypes die wellicht voor investeerders en projectontwikkelaars minder interessant zijn, maar die daarom niet minder nodig zijn. Ook bij lintbebouwing kan dat door bijvoorbeeld kleinschalige twee- of drie-onder-een-kappers te bouwen, die haaks op de weg staan en niet - zoals normaal parallel - aan de weg.
- Samenhangend met het vorige punt denk ik ook dat het tempo van planvorming en besluitvorming in de gemeente veel hoger moet liggen. Dat betekent m.i. dat plannen beter moeten worden voorbereid, zoals het Centrumplan, zodat deze veel sneller worden geaccordeerd en er eerder met bouw kan worden begonnen. Het is voor het dorp erg jammer dat er nu al jaren wordt gesteggeld over de invulling van het centrum. Iets soortgelijks geldt voor de oude locatie van de bibliotheek aan de Wolfhorn: eerst zouden er woningen komen en nu komt er een school, terwijl uitbreiding van het pand van de Mariaschool wellicht mogelijk was geweest door die school meer modulair te bouwen. Als ik dan kijk naar de omgevingsvisie, vraag ik me af of de gemeente alle ambities aan kan zonder nog meer vertraging op te lopen op allerlei vlakken. Dit punt en het vorige punt zou ik in de omgevingsvisie benoemen onder 1.1.3 Bedreiging. Niets ten nadele van alle mensen die zich professioneel vanuit de gemeente inzetten voor de leefbaarheid, want ik denk dat het bestuurlijk gezien een ingewikkelde taak is om voor zoveel onderwerpen alle neuzen dezelfde kant op te krijgen.
- Specifiek voor het gebied waar sporthal de Marsch stond, en waar ik dus vlakbij woon, zie ik in de omgevingsvisie dat dit niet wordt aangewezen als locatie voor woningbouw. Ik denk dat dat ook niet mogelijk zou zijn vanwege de nabijheid van de tennisvereniging en de richtlijnen voor padelbanen. Wel denk ik dat het terrein zich goed leent voor een nadere natuurlijke invulling. Zo ontstaat er in natte tijden al een soort wadi in het midden van het veld. Verder zou aanleg van fruitbomen en/of een bloemenveld goed kunnen op het terrein.
- Ook zou het terrein met de parkeerplaats ruimte kunnen bieden aan bezoekers van de Braak en de Onlanden. Bezoekers van de Braak parkeren nu in het weekend massaal aan de Hoofdweg (bij sportcentrum Sportrade), maar dat zou ook bij de Marsch kunnen. Een andere ingang aan de westzijde van de Braak, dicht bij dat parkeerterrein, zou de veiligheid van de bezoekers dan wel ten goede komen, aangezien zij nu eerst een stuk langs de Hooiweg moeten lopen om de Braak in te komen.

De laatste twee punten zijn al een meer concrete invulling van de omgevingsvisie, maar ik wilde ze toch noemen. Succes met alle uitwerkingen! Ik denk graag verder mee indien nodig.

Zienswijze 20.

In de Concept Omgevingsvisie geeft u aan ruimte te zien voor woningbouw in de landschapszone Spierveen-Westerhorn. Hierbij geeft u aan uit te gaan van 5 woningen per hectare.

Mijn voorzichtige conclusie is dat ontwikkeling in het gekozen gebied niet eenvoudig zal zijn. Enerzijds vanwege de grote weerstand vanuit de naastgelegen wijk, anderzijds vanwege de drassige ondergrond. Mijns inziens zou de gemeente alternatieven moeten overwegen, zeker ook gezien de noodzaak om substantiële aantallen woningen te bouwen.

Ik zou mij goed kunnen voorstellen dat u besluit de landschapszone Spierveen-Westerhorn ongemoeid te laten. Sterker nog; deze zou u aan het Natuur Netwerk Nederland kunnen toevoegen.

Door de natuurwaarden te verhogen ontstaat er een prachtige kans om een nieuw 'ommetje' toe te voegen in beleefbare natuur.

Het perceel welke gelegen is in 'de binnenbocht van de Helmerdijk' (Eelde E1929, circa 1ha) en door u als potentiële woonlocatie betiteld, zou kunnen worden ontwikkeld met meerdere woningen. De percelen aan de noordzijde van de Helmerdijk behoren op dit moment tot het Natuur Netwerk Nederland. Feitelijk zijn het agrarische percelen met slechts zeer beperkte natuurwaarden. Voor de betreffende percelen (totaal circa 15ha) is ook geen natuurbeheertype gekoppeld. Zonder in detail te treden, zou ik u de volgende suggestie willen geven.

Onderzoek of een gedeelte van het huidige NNN gebied aan de noordzijde van de Helmerdijk ontwikkeld kan worden voor woningbouw. Uiteraard dienen water en bodem bij een dergelijke ontwikkeling sturend te zijn en zal er natuur inclusief en klimaat adaptief moeten worden ontwikkeld. Het westelijke gedeelte zal volledig aan de natuur kunnen worden teruggegeven. De voorgestelde ontwikkeling zal niet direct eenvoudig zijn, maar ik zie binnen de huidige regelgeving mogelijkheden om deze plannen te realiseren. Inmiddels zijn er op diverse locaties in Nederland vergelijkbare ontwikkelingen tot stand gekomen. Ik ben erg benieuwd of u openstaat voor deze optie, waarbij we niet alleen een deel van de woningopgave in Eelde mogelijk maken, maar vooral heel veel hoogwaardige (liefst beleefbare) natuur kunnen toevoegen aan de westkant van Eelde.

Bijgevoegd is kaartmateriaal van de genoemde percelen.

Zienswijze 21.

Hierbij maken ondergetekenden hun zienswijze op het Ontwerp-Omgevingsvisie Tynaarlo 2023-2040, d.d. mei 2023, aan u kenbaar.

Uit de omgevingsvisie blijkt duidelijk de ambitie van de gemeente om het cultuurhistorische en landelijke karakter van de verschillende landschapstypen te beschermen. In de paragraaf over de herontwikkeling van het kwekerijgebied aan de Onlandse Weg te Paterswolde zien we deze ambitie graag vertaald in duidelijke kaders betreffende woningbouw.

De gemeente stelt:

Het LOP 2009 geldt als uitgangspunt van beleid, inclusief de daaruit afgeleide basisuitgangspunten:

- Behoud en versterking van de cultuurhistorische waarden: bouw voort op en vernieuw de historische relatie tussen dorp en omgeving. (Omgevingsvisie p. 89)

Het landschapstype waar de kwekerij deel van uitmaakt wordt als volgt omschreven:

Het landschap heeft een open karakter met een slingerend bebouwingslint als hoofdas en een loodrecht daarop staande verkaveling. Houtwallen zorgen voor afbakening van de kavels, waardoor sprake is van een coulisselandschap.

(...)

Nieuwbouw van woningen en andere functies binnen de bebouwde kom. Buiten de bebouwde kom kan incidenteel woningbouw worden gerealiseerd, mits passend in de ruimtelijke en landschappelijke structuur.

(Omgevingsvisie p. 94))

Doordat in de tweede helft van de twintigste eeuw in het kwekerijgebied een kassencomplex is gebouwd, is de oorspronkelijke landelijke context ter plekke aangetast. Herontwikkeling van het gebied kan deze breuk met het oorspronkelijke karakter weer herstellen door bijvoorbeeld te sturen richting agrarisch gebruik. Hierbij kan de gemeente tevens andere ambities waarmaken op het gebied van lokale voedselproductie op kleine schaal en het ecologisch verbinden van de zeer nabij gelegen grenzen van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

In de Inspraaknota van het Voorontwerp Omgevingsvisie lezen we dat de eigenaar van de kwekerij bezwaar heeft gemaakt tegen de kaders wat betreft woningbouw op deze locatie. De kweker zet in op maximale woningbouw en ziet 5 ha. groen per woning als beperkende factor (p. 53 Voorontwerp). Deze beperking is dan ook prompt verdwenen in het huidige Ontwerp Omgevingsvisie. De gemeente geeft aan meer duidelijkheid te willen bieden naar de eigenaar van de kwekerij en de omwonenden. De gebruikte termen zijn echter zeer vaag:

Voor de herontwikkeling van het kassencomplex bij de Onlandseweg gelden de volgende randvoorwaarden:

- Uitgangspunt is dat de landschappelijke context leidend is voor de herontwikkeling van deze locatie, met aandacht voor de Leijenloop.

- De ontwikkeling dient als buurtschap vrij in het landschap te liggen. Met veel openbaar groen en beperkte woonbebouwing. (Omgevingsvisie p. 46)

Echter, de gemeentelijke ambitie voor versterking en behoud van het karakter van het landschap is in strijd met herbestemming naar woningbouw in dit landschapstype.

Herontwikkeling naar agrarisch gebruik kan wel aan de orde zijn, en daarbij past de uit het Ontwerp Omgevingsvisie verdwenen bewoningsdichtheid van 1 woning per 5 ha. groen.

Hiermee concluderen we dat de richting van de herontwikkeling van het kwekerijgebied in de Omgevingsvisie concreter weergegeven dient te worden, waarbij duidelijk gemaakt zal moeten worden dat herbestemming naar woningbouw niet aan de orde kan zijn.

Zienswijze 22: Waterschap Noorderzijlvest

Wij hebben met belangstelling het ontwerp van uw omgevingsvisie gelezen. Wij waarderen het zeer dat u in de ontwerp-omgevingsvisie meer aandacht heeft besteed aan het principe 'water en bodem sturend' en het behoud en herstel van het watersysteem. Hartelijk dank voor het verwerken van onze inspraakreactie die we op het voorontwerp op dit punt gaven. Met voorliggende zienswijze vragen wij nadrukkelijk aandacht voor de verdere doorwerking van dit principe in de ruimtelijke keuzes die u in uw omgevingsvisie maakt en verzoeken u de visie hierop aan te passen.

Wij vinden het positief dat u in uw omgevingsvisie onder andere de kamerbrief 'Water en bodem sturend' van november 2022 en de provinciale Omgevingsvisie van Drenthe aanhaalt. Beide stukken benadrukken het belang van een robuust watersysteem. Een robuust watersysteem kan alleen bereikt en behouden worden door water en bodem als sturend principe in de ruimtelijke ordening te gebruiken. In het tekstkader 'beleidsinzet' wat u op pagina 76 heeft toegevoegd, onderschrijft u dit.

In de omgevingsvisie is veel aandacht voor het landschap en de rol van het watersysteem daarin. U spreekt op verschillende plekken over het herinrichten, vernatten, herstellen, behouden en versterken van de beken en beekdalen en het onbebouwde karakter daarvan. Er staan verschillende kaarten in de omgevingsvisie waarin het watersysteem en de beekdalen zijn opgenomen. U spreekt de ambitie uit "om samen met het waterschap tot een compleet en samenhangend natuurlijk watersysteem te komen, waarbij de bovenlopen op termijn een invulling krijgen, die aansluit bij de ambities voor de Eelder- en Peizermaden". Deze ambitie kunnen wij alleen maar onderschrijven.

We missen echter de doorwerking van deze principes en ambities in een aantal van de ruimtelijke keuzes die u maakt in uw omgevingsvisie. Het gaat hierbij om een aantal ontwikkelingen aan de zuidwestkant van Eelde. Het uitgangspunt moet zijn dat de keuze voor het grondgebruik past bij het water- en bodemsysteem. Dit betekent dat bij een locatiekeuze voor bijvoorbeeld woningbouw eerst naar de meest geschikte locaties voor die functie gekeken moet worden. Die locatiekeuze maakt u nu in uw omgevingsvisie. Woningbouw aan de zuidwestkant van Eelde is ongewenst en niet de meest geschikte functie voor deze plek. In onze eerdere adviezen en reactie op o.a. het voorontwerp wezen wij hier al op. Hieronder lichten we dit punt nader toe voor twee woningbouwlocaties die u in uw omgevingsvisie noemt: de landschapszone Spierveen-Westerhorn en het gebied tussen De Drift en de Hoofdweg. Hierbij missen wij in algemene zin de samenhang met uw Woonvisie 2023-2027, die op dit moment als concept ter inzage ligt. Hierin verwijst u wel naar de woningbouwlocatie aan De Drift, maar niet naar Spierveen-Westerhorn.

Wij begrijpen dat de ruimte beperkt is voor woningbouwopgave die u in en om Eelde heeft. U kiest er daarom voor om de 'landschapszone Spierveen-Westerhorn' als woningbouwlocatie in uw omgevingsvisie op te nemen. Daarmee kiest u er ook voor om met technische maatregelen het water- en bodemsysteem aan te passen zodat het geschikt wordt voor woningbouw. Deze ontwikkeling mag geen uitbreiding van het bemalingsgebied van Spierveen met zich meebrengen. Wij verzoeken u ons in een zo vroeg mogelijk stadium bij de ontwikkeling van deze landschapszone te betrekken.

Daarnaast kiest u er in de ontwerp-omgevingsvisie voor om het gebied tussen De Drift en de Hoofdweg als woningbouwlocatie aan te wijzen, tegen onze eerdere adviezen in. Deze locatie ligt voor een groot deel in het beekdal van de Runsloot, zoals ook opgenomen in de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe. Het toevoegen van kapitaalintensieve functies, zoals woningen, past niet bij een beekdal en de ambities die u voor de beekdalen uitspreekt in uw omgevingsvisie. Ook past het niet binnen de

denklijn meerlaagsveiligheid. Deze is verwoord in het Nationaal Waterplan 2009. De eerste laag is gericht op preventie door veilige dijken. De tweede en derde laag zijn gericht op het beperken van de gevolgen van overstromingen. Hierbij staat de tweede laag voor het realiseren van een duurzame ruimtelijke inrichting van ons land. Het juist in een beekdal plaatsen van woningen strookt niet met deze denklijn. Zeker op basis van actuele inzichten en ontwikkelingen op het gebied van water en klimaat, vinden wij woningbouw in het beekdal niet aanvaardbaar. Wij raden u met klem af om deze locatie als woningbouwlocatie aan te wijzen.

Wij attenderen u er nadrukkelijk op dat als u er toch voor kiest om op de locatie De Drift woningen te ontwikkelen, de kosten die u hiervoor moet maken veel hoger zijn dan - vanuit het water- en bodemsysteem gedacht - op geschiktere plekken. Het realiseren van betaalbare, leefbare, klimaatbestendige woningen op deze locatie vraagt om flinke ingrepen en investeringen. De kans op wateroverlast in dit gebied is groot en zal door klimaatverandering alleen maar groter worden. Dit is niet meer altijd met technische maatregelen tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten te voorkomen. Het uitgangspunt is niet langer dat wij als waterschap het watersysteem als vanzelfsprekend aanpassen op het grondgebruik. Het grondgebruik, zeker bij nieuwe functies, moet zich juist gaan aanpassen aan het (natuurlijke) watersysteem.

Op pagina 47 geeft u ook aan de verrommeling van het landschap ten zuidwesten van Eelde te willen aanpakken. In dit gebied komen verschillende opgaven samen, waaronder het systeemherstel van de Runslot. U geeft aan "er geen sprake zal zijn van een planmatige aanpak van dit gebied, maar van een geleidelijke, organische ontwikkeling, met respect voor de bestaande ruimtelijke structuren, zoals wegen, kavels en houtwallen". Ook hier - in het beekdal - moeten water en bodem sturend zijn. Wij roepen u op regie op deze ontwikkeling te houden. Wij zien hiervoor mogelijkheden in onze bestaande samenwerking in de gebiedsaanpak Kop van Drenthe, waarbij de doelstelling is om in de Kop van Drenthe, vanuit het gebied zelf op middellange termijn (2035) klimaatrobuust, toekomstbestendig en op een zo natuurlijk mogelijke manier (met zo min mogelijk technische oplossingen, gebaseerd op de bodem) ingericht te hebben.

Wij nodigen u uit om naar aanleiding van onze zienswijze op korte termijn met elkaar in gesprek te gaan. Waterschap Noorderzijlvest staat voor samenwerken als één overheid. Hierbij kijken we ver vooruit. Een toekomstbestendige leefomgeving maken we met maatwerk en met elkaar. Wij zien de toekomstige samenwerking met vertrouwen tegemoet en wensen u veel succes met het vervolgproces.

Namens het dagelijks bestuur van het waterschap Noorderzijlvest.

Zienswijze 23.

De voorliggende Omgevingsvisie laat niet de nadelige gevolgen zien van de genoemde ontwikkelingen in onze gemeente.

Zo wordt onder punt 4.2 van de Omgevingsvisie de verdere(duurzame) ontwikkeling van het Vliegveld (G.A.E.) voorgesteld.

Bedoeld wordt hier het mogelijk maken van een industrieterrein langs de Bravo Baan en de baan opheffen voor het vliegverkeer.

Plan van het Vliegveld is om hier onder meer een multifuel tankstation en een grote electrolyzer te plaatsen.

Niet alleen om vrachtwagens te voorzien van waterstof, maar t.z.t ook vliegtuigen. (De verwachting is dat pas over 10 jaar deze toestellen operationeel zijn.) Voor de vrachtwagens moet o.m. ook een nieuwe weg worden aangelegd.

Verder is het de bedoeling dat er meer bedrijven worden aangetrokken, die enigszins te maken hebben met het vliegen. Te denken valt aan bedrijven die drones produceren of hier mee werken. Tevens het bouwen van hangars met een hoogte van 25 meter en een reeks van gebouwen (voor wie is onduidelijk).

Een ontwikkeling dat de Zuides ernstig zal aantasten en de belevingswaarde teniet zal doen. Nu is ondanks het Vliegveld de ruimte op de Es nog zichtbaar. Het Buro Steenhuis-Meurs maakt in haar rapport aan de gemeente duidelijk dat aantasting van deze laatste Es in de gemeente vermeden moet worden. Eelde is een Esdorp en de Es is een historisch-cultureel landschap.

Verder kan door de bedrijven overlast worden ondervonden in de vorm van lawaai en stank.

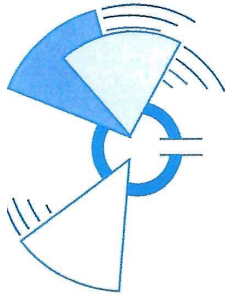
Het moet voor omwonenden duidelijk worden gemaakt wat de effecten zijn van de voorgenomen plannen.

Ook voor de natuur hebben de voorgenomen plannen consequenties, zowel direct op het Vliegveld (faunapassage) als wel voor de omliggende natuur.

Overigens ligt Natura-2000 gebied Drentsche- Aa (een beschermd gebied) dichtbij, waar rekening mee moet worden gehouden bij het opzetten van een industrieterrein.

Gelet op het bovenstaande vraag ik de gemeente om een M.E.R.rapportage, zodat de nadelige gevolgen in beeld worden gebracht en eventuele negatieve ontwikkelingen achterwege kunnen blijven.

Zienswijze 24.

O.V.I.V.
Ondernemers
Vereniging
Industrieterrein
de Vriezerbrug

Aan de gemeenteraad van Tynaarlo
Postbus 5
9489 AA Vries

Kopie verzonden aan: typisch@tynaarlo.nl

Tynaarlo, 18 augustus 2023

Onderwerp: Reactie op Ontwerpomgevingsvisie.

Geachte leden van de gemeenteraad,

U raad heeft de ontwerpomgevingsvisie vrijgegeven voor het indienen van zienswijzen en de gelegenheid gegeven om tot en met 22 augustus 2023 zienswijzen in te dienen. Wij maken als bestuur van de Ondernemers Vereniging Industrieterrein "De Vriezerbrug" graag gebruik van deze gelegenheid.

De inhoud van de ontwerpomgevingsvisie heeft, waar het betreft het bedrijventerrein Vriezerbrug, ons verrast en teleurgesteld. Ook heeft het college van burgemeester en wethouders ons tekort gedaan waar het gaat om de reactie op de inspraakreactie die wij eerder hebben ingediend.

In onze inspraakreactie hebben wij op een drietal punten gewezen.

Daarbij gaat het om:

- De noodzaak om te komen tot een kwaliteitsverbetering van het huidige bedrijventerrein.
- De noodzaak/wenselijkheid van een uitbreiding/afronding van het bedrijventerrein.
- De grote vraagtekens die wij hebben ten aanzien van de keuze voor zonneparken aan zowel de noord- als de zuidzijde van het bedrijvenpark.

Wij hebben aangegeven om graag met het college in overleg te treden hoe verdere ontwikkelingen vorm en gestalte kunnen krijgen zodat die tijdig ingepast zouden kunnen worden in de omgevingsvisie. Tot dat overleg is het niet gekomen. In de Inspraaknota is op bladzijde 9 slechts aangegeven dat het college de kwaliteitsverbetering ook noodzakelijk vindt en dat er een gezamenlijke actie van gemeente en ondernemers nodig is.

Daarmee gaat het college in het voorstel aan uw raad, om de ontwerpomgevingsvisie vrij te geven voor het indienen van zienswijzen, voorbij aan de meest fundamentele bezwaren ten aanzien van het voorontwerp.

Positie Bedrijventerrein Vriezerbrug

Er zal geen verschil van mening zijn over het feit dat het bedrijventerrein Vriezerbrug direct aan de afslagen van de A28 (de meest prominente noord-zuid verkeersader van Drenthe) tussen Assen en Groningen tot de A-1 locaties van Drenthe gerekend zal mogen worden. Daar waar vorige gemeentebesturen er voor gekozen hebben om op deze, economisch gezien toplocatie, bedrijfsontwikkelingen mogelijk te maken lijkt uw raad daar vanaf te zien. Dat is uiteraard een politieke keuze.

Een dergelijke koerswijziging heeft wel grote consequenties voor de gevestigde bedrijven en de bedrijfsomgeving waarin zij werken en zich kunnen ontwikkelen. Het merendeel van de bedrijven die kozen voor een vestiging op het bedrijvenpark Vriezerbrug behoren niet tot de categorie “lokaal opererende bedrijven” en een besluit om u voor ons bedrijventerrein juist op die categorie te richten leidt tot een tendens van afbrokkeling van belangstelling voor dit bedrijventerrein.

Bestaande bedrijven die zich verder willen ontwikkelen en nieuwe bedrijven die vestiging op een prominente plek wensen hebben immers weinig te zoeken op een bedrijventerrein dat zich dient te richten op lokale werkende bedrijven. De vraag naar bedrijfspanden van de zijde van lokaal werkende ondernemers lijkt beperkt te zijn.

Ondanks het feit dat in het voorstel de bovengenoemde keuze wordt verwoord, stelt het college in de reactienota wel dat van de ondernemers een inspanning wordt verwacht om de kwaliteit van de bedrijfspanden te verbeteren. Het spreekt voor zich dat het ook ons bedrijfsbelang is om onze panden in een goede staat te houden en de kwaliteit daarvan te verbeteren. Het beleidsuitgangspunt om van de ondernemers die inspanning te verwachten spoort echter niet met de stelling dat dat dan zou moeten gebeuren voor (regionaal en bovenregionaal werkende) bedrijven die beleidsmatig op dit bedrijventerrein niet gewenst zijn.

Wij mogen immers binnen dit beleid geen steun van het gemeentebestuur verwachten om bedrijven van bovenregionale betekenis te begeleiden naar een vestiging op het bedrijfsterrein Vriezerbrug. Volgens de ontwerpomgevingsvisie zullen die door de gemeente worden verwezen naar Businesspark Ter Borch.

Deze keuze is voor ons teleurstellend en gelet op de ligging van ons bedrijventerrein ook niet begrijpelijk.

Wij vragen uw raad om de omgevingsvisie in die zin gewijzigd vast te stellen dat daarin nadrukkelijk de prominente ligging van ons bedrijventerrein wordt erkent en de vestiging van bedrijven met een bovenregionale betekenis op dit bedrijventerrein eveneens als speerpunt van het economisch beleid aan te geven.

Uitbreiding/afrondding Vriezerbrug

Gelet op het vorenstaande zal het duidelijk zijn dat voor ons als ondernemersvereniging een keuze voor het aanwijzen van het bedrijventerrein Vriezerbrug als speerpunt voor economische ontwikkeling van het bedrijvenpark Vriezerbrug ten behoeve van bovenregionale bedrijvigheid, voor de hand zou liggen. Wij zien in de stukken dat dit niet de keuze is van het college en de keuze lijkt te zijn van de meerderheid van uw raad.

Ook vanuit dat perspectief op de toekomst tot 2040 wordt in de ontwerpomgevingsvisie geen recht gedaan aan beleid dat eerder in gang is gezet en waarin al in belangrijke mate in is geïnvesteerd. Daarbij gaat het met name om de situatie aan de zuidzijde van het bedrijventerrein. Daar zijn mede

ten behoeve van de verdere uitbreiding de verkeersvoorzieningen aangepast en hebben zich ook al de eerste bedrijven gevestigd.

Indien uw raad zou komen tot de beslissing om voor de termijn waarvoor de omgevingsvisie van kracht zal zijn niet te kiezen voor mogelijkheden tot substantiële uitbreidingen van het bedrijventerrein, dan is het nog zaak om aan de zuidzijde tot komen tot een uitbreiding die eventueel in de toekomst gezien zou kunnen worden als een afronding van dit bedrijventerrein.

Een besluit dat neer komt op het kiezen voor een abrupte breuk met het in het verleden ingezette beleid leidt per definitie een niet afgeronde situatie aan de zuidzijde en het niet benutten van eerder gedane investeringen. Een dergelijk besluit zou ook neer komen op een niet afgeronde landschappelijke inpassing die niet als passend in een goede ruimtelijke ordening kan worden aangemerkt.

Voor het bedrijvenpark geldt dat het volstrekt in de rede ligt om (eventueel beperkt) ruimte voor uitbreiding van het bedrijvenpark te geven. Immers, zelfs al zou uw raad kiezen voor een focus op lokaal werkende bedrijven, dan nog zullen die bedrijven niet altijd gefaciliteerd kunnen of willen worden in bestaande gebouwen. Zo die mogelijkheden er al zijn op het moment dat er over vestiging of verplaatsing wordt besloten.

Wij vragen uw raad dan ook om de omgevingsvisie in die zin gewijzigd vast te stellen dat daarin wordt vastgelegd dat het bedrijventerrein Vriezerbrug aan zodanige uitbreidingsmogelijkheden krijgt dat ook lokaal werkende bedrijven kunnen worden gefaciliteerd en ieder geval, passende in de eerdere lijn van besluitvorming, aan de zuidzijde tot uitbreiding/afgeronding kan worden gekomen.

Vriezerbrug/zoekgebied zonnevelden.

In de ontwerpomgevingsvisie is het gebied gelegen tussen de A28 en het Noord Willemskanaal (figuur 2.16) aangeven als zoekgebied voor zonnevelden. Dat ondersteunt onze visie op het gebied in die zin dat hiermee gekozen wordt voor mogelijke invulling ten behoeve van economische functies en ook daarvoor geschikt wordt geacht.

Wanneer het komt tot realisering van zonneparken in deze zone dan betekent dat per definitie dat die terreinen gedurende de "levensduur" van dergelijk zonneparken niet beschikbaar zullen zijn voor andere activiteiten. Daarbij gaat het op basis van huidig gangbaar beleid om periodes van 25 tot 30 jaar maar mogelijk ook voor een periode van 30 tot 45 jaar.

Dat betekent een ruimtebeslag dat 2 tot 3 keer zo lang is dan de periode waarvoor de voorliggende omgevingsvisie richtinggevend beleid formuleert. Wij hebben gezien dat nog tot voor enkele jaren het gemeentebestuur heeft gekozen voor economische ontwikkelingen rond de aansluiting op de A28 bij Vriezerbrug ten behoeve van regionaal en bovenregionaal werkzame bedrijven en dat nu de keus valt op maximaal behoud van het bestaande. Wat er ook zij van de huidige keuze het geeft in ieder geval aan dat keuzes binnen enkele jaren weer aangepast worden aan op dat moment aan de orde zijnde maatschappelijke en economische ontwikkelingen.

Tegen die achtergrond ligt het naar onze mening volstrekt voor de hand om waar dat mogelijk is de keuzes zo te maken dat de gevolgen beperkt blijven tot de periode waarvoor een omgevingsvisie geldt.

Het is ons uiteraard bekend dat de gemeente zich heeft verbonden mee te werken aan de realisering van zonneparken voor de opwekking van een bepaald quotum aan groene stroom. Het is ook een

gegeven dat met de voortschrijding van de technische mogelijkheden er ook steeds minder oppervlakte nodig is voor dezelfde opbrengst aan stroom.

Wij kunnen ons goed voorstellen dat uw raad het gebied tussen de A-28 en het Noord Willemskanaal aanmerkt als zoekgebied zonnevelden. Daarbij ligt het om de in deze zienswijze genoemde redenen voor hand om dan prioriteit te geven aan gebieden die het verst gelegen zijn van het bedrijventerrein Vriezerbrug.

Er is binnen het zoekgebied naar onze overtuiging meer dan ruimte genoeg om aan uw doelstellingen te voldoen en u blokkeert daarmee niet eventuele toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden tot ver na het verlopen van de termijn waarvoor de omgevingsvisie wordt vastgelegd.

Wij vragen uw raad dan ook de omgevingsvisie in die zin gewijzigd vast te stellen dat bij de keuze van locaties voor zonnevelden in het gebied tussen de A28 en het Noord Willemskanaal eventuele beleidskeuze ten aanzien van het gebied Vriezerbrug/aansluiting op de A28 in de periode na 2024 niet worden beperkt.

Wij vertrouwen hiermee een aantal passende voorstellen te hebben gedaan en verzoeken u de omgevingsvisie op de hiervoor genoemde punten gewijzigd vast te stellen.

Het spreekt voor zich dat wij graag bereid zijn onze zienswijze mondeling toe te lichten.

Hoogachtend.

Namens het bestuur van
de Ondernemers Vereniging Industrierrein "De Vriezerbrug"

Zienswijze 25.

Naast het gezamenlijk bezwaar die wij als omwonenden hebben verzonden willen wij van de Onlandseweg 8 dit nog de volgende punten aanvullen. Tot onze teleurstelling zien wij een weinig concrete Omgevingsvisie, hetgeen resulteert in een niet te toetsen document. Wij zijn tegen bebouwing, maar mocht dit wel tot stand komen dan:

- Vernemen wij graag de visie van de Gemeente is omtrent tweedelijns bebouwing.
- Aantal woningen per hectare
- Het aantal woonlagen dat past bij een landgoedachtige woning. Zodat er geen hoogbouw wordt mogelijk gemaakt.

Wij ontvangen graag uw reactie op onze standpunten en vragen. Vanzelfsprekend blijven wij graag op de hoogte van de verdere procedure en zijn u altijd bereid om deze zienswijze mondeling toe te lichten.

Zienswijze 26.

Betreft: zienswijze op:

- ontwerp-omgevingsvisie Tynaarlo 2023 – 2040, mei 2023;
- inspraaknota Omgevingsvisie Gemeente Tynaarlo juni 2023.

Geachte dames en heren,

Het is altijd weer moeilijk om te beslissen of je nu wel of niet een zienswijze moet indienen.

In de krant lees ik immers regelmatig dat ons gemeentebestuur niet zo serieus omgaat met de inspraak van haar bewoners. Zelf heb ik dat ook gemerkt. Enige jaren geleden diende ik bij de gemeenteraad een plan in voor een verbeterde verkeerscirculatie op en rondom de Hoofdweg.

Nooit meer iets van gehoord. Ook heb ik dit plan nog aan een raadslid toegezonden. Toen ik van haar ook niets hoorde heb haar daarop aangesproken. Ze wist het niet meer en was het bericht kwijtgeraakt. Ze zou het gaan lezen en dan contact met mij opnemen. Is ook niet gebeurd. Dit geeft wel een triest inkijkje in het niet functioneren van dit raadslid. Het besef dat je volksvertegenwoordiger bent ontbreekt blijkbaar geheel. Bovendien is het ook nog erg onbeleefd. Ook het feit dat je nu een zienswijze kunt indienen van 28 juni t/m 22 augustus 2023 draagt niet bij aan het vertrouwen dat men de inspraakreacties serieus zal nemen.

Waarom midden in de zomervakanties, dat doe je toch niet!

- Zienswijze op de Ontwerp-omgevingsvisie Tynaarlo 2023 – 2040, mei 2023

Eerst een citaat:

“Het dringt langzamerhand tot ons door dat we de aarde niet meer gaan redden. Na het Akkoord van Parijs (2015) was er nog even de hoop dat er structureel wat zou gaan veranderen, maar we denderen gewoon door alsof er niets aan de hand is. We konden nog even het idee hebben van “het is vijf voor twaalf” en het “tenzij we nu onmiddellijk ingrijpen”, maar het is er niet van gekomen en de opwarming gaat onverbiddelijk door, de ijskappen zullen smelten, de massa-extinctie van diersoorten zal doorgaan, evenals de vernietiging van de ecosystemen. We leven al in de Apocalyps. Of zoals VN-secretaris António Guterres dat treffend uitdrukte tijdens de klimaatop in Egypte, “We’re on a highway to climate hell with our foot still on the accelerator”. Alle wetenschappelijke onderzoeken, alle rapporten van de VN, van het IPCC, et cetera, gaan het ene oor in, het andere oor uit.

Ondertussen dromen we van een overvloed aan duurzame energie (zon en wind), een duurzame landbouw, een circulaire economie, carbon credits om onze vakantievluchten te compenseren, het herinrichten van onze productieprocessen (designing waste out!), recycling (samen geven we afval een nieuw leven) en het ontkoppelen van materiaalgebruik van de economische groei (decoupling). Maar het plastic afval zit al in onze oceanen en verstikt daar het zeeleven. Er komen gekleurde plastic doppen uit de magen van de stervende albatrossen.

Wat rest ons nog te doen, anders dan “uit te sterven”. We zullen ons steeds verder aanpassen aan wat we normaal gaan vinden (‘baseline shifting’), kinderen zullen niet meer weten wat een wereld met insecten is, we zullen blijven vasthouden aan de American Dream van de consumptiemaatschappij, en we zullen de dijken verhogen tot het niet meer lukt het water buiten te houden. Wat als er niemand meer over is om überhaupt nog de vraag te stellen naar het goede, het ware, en het schone?

De toekomst

Het einde van de wereld komt niet met een knal, het komt sluipenderwijs. Het zal langzaam steeds leger en armer worden van onszelf en van onze omgeving. De totale desintegratie zal nog wel even duren. Dat sommige mensen nog leven alsof de bomen tot in de hemel groeien, neemt niet weg dat het overleven binnen de ruïnes van het kapitalisme allang begonnen is. Het komt er nu niet zo zeer op aan om vooruit te kijken (met hoop dan wel wanhoop), maar om ons heen. Wat nu gaande is, dieren en insecten die ten ondergaan, dat is de echte catastrofe.

“De aarde is ons te leen gegeven door onze kinderen” betekent dat wij latere generaties wel kunnen opzadelen met radioactief afval, met ophopend plastic, met uitgeputte bodems, en verzuurde oceanen, maar zij ons niet. Als wij uitsterven zullen er geen verhalen meer zijn over ons verleden. Er zal niets zijn dat nog betekenis geeft aan wat wij zullen hebben gedaan.

Wij moeten ons daarom een toekomst blijven voorstellen, ook al is het een verschrikkelijke, en we moeten ervan doordrongen raken dat business as usual geen uitweg is. We moeten nu redden, wat er nog te redden valt. De Apocalyps is al begonnen, maar we moeten ons blijven verzetten. (Lisa Doeland, *Apocalypsofie, Over recycling, groene groei en andere gevaarlijke fantasieën. Utrecht, Ten Have, 2023*). Einde citaat.

Het beschrijvende deel van de ontwerp-omgevingsvisie is op zich een interessant document, waarin ook waardevolle gegevens staan. Maar het gaat mis bij de vertaling in beleidsmaatregelen. Daar blijft men vaak steken in algemeenheden die ook nog vaak onderling tegenstrijdig zijn.

De benadering van de problematiek die speelt is te veel gebaseerd op de werkwijze van de klassieke ruimtelijke inrichting, maar in deze tijd is een andere benadering noodzakelijk.

We hebben immers een zeer ernstig klimaatprobleem en alleen zeer rigide maatregelen zouden nog kunnen helpen om de huidige ontwikkelingen ten goede te keren. Dat betekent dat bij elke beleidsmaatregel die wordt genomen en bij elke investering die wordt gedaan aan zo streng mogelijke criteria van duurzaamheid moet worden voldaan.

Daarvan is helaas in deze omgevingsvisie weinig te lezen. Het zou het belangrijkste uitgangspunt moeten zijn. Alle andere zaken dienen daaraan ondergeschikt te worden.

Opmerkingen bij enkele hoofdstukken:

1.1.3. Bedreigingen

Ontgroening en vergrijzing

De hier aangegeven vergrijzing is er, maar het is een tijdelijk probleem. De bevolkingspaddestoel groeit naar boven toe uit en op termijn stabiliseert de bevolking zich op een lager niveau. Dat is heel gunstig voor een overbevolkt land als Nederland en zou dan ook wat minder als een probleem moeten worden ervaren. Na 2035 zou de bevolking in de gemeente Tynaarlo alweer gaan dalen, dat is al op korte termijn.

Bestaande woningvoorraad

Laat men hier niet de fout maken door woningen te slopen. Dat is in strijd met de doelstelling van een duurzame gemeente. Het is zowel vanuit cultuurhistorie/geschiedenis en energie en grondstoffen veel beter om bestaande woningen en gebouwen aan te passen.

De gemeenteraad maakt het nog steeds mogelijk dat woningen en andere gebouwen worden gesloopt. Er is al veel verdwenen. Dit toont niet alleen een minachting voor geschiedenis en cultuurhistorie, maar betekent ook een behoorlijke vernietiging van energie en grondstoffen (het slopen van een gebouw is een ecologische misdaad).

Landschap, natuur, biodiversiteit, klimaat en milieu

Wat hier staat is niet helemaal juist. Ook via het huidige natuurbeleid kan men de achteruitgang van de biodiversiteit niet stoppen. Dat is alleen mogelijk als we (weer) overgaan op een duurzaam landbouwsysteem, waarbij natuur en landbouw meer worden geïntegreerd. De laatste decennia zijn landbouw en natuur te veel van elkaar gescheiden, met alle gevolgen van dien. Onze oude cultuurlandschappen waren voorbeelden van een integratie van landbouw en natuur en hadden een hoge biodiversiteit.

1.1.5. Kansen versus bedreigingen: opgaven omgevingsvisie

Hier staat een opsomming van allerlei doelen die men wil nastreven, maar de concrete maatregelen die in de gemeente worden uitgevoerd zijn hiermee vaak strijdig. Bijvoorbeeld in de omgevingsvisie zeggen “het voorzien in de behoefte aan woningbouw en bedrijfsontwikkeling met oog voor natuur, landschap, cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit”, maar in de praktijk wel toestaan dat woningen en gebouwen worden gesloopt. Of “Toewerken naar een toekomstbestendige, natuur inclusieve kringlooplandbouw en duurzame werkgelegenheid” en toch als gemeente vergunningen geven voor mestvergisters en veel te grote veestallen.

1.2. Duurzame gemeente

1.2.1. Inleiding

Hier ontbreekt energiebesparing, men begint al direct met het opwekken van energie. Om de doelstellingen van het Akkoord van Parijs te kunnen halen is het noodzakelijk dat de energietransitie voor het grootste deel bestaat uit energiebesparing.

1.2.2. Pijler 1: Hernieuwbare energie

Energiegebruik gemeente

Als het energiegebruik in de gemeente 2.467 TJ zou zijn, dan moet dit via energiebesparing worden gereduceerd tot een gebruik van circa 247 TJ.

Als het gemeentebestuur echt een CO2-neutrale samenleving wil in 2050 dan zijn andere maatregelen nodig dan die nu in deze visie staan. U geeft aan dat het energiegebruik in de gemeente 2.467 TJ is. Maar dat is maar een deel van het totale gebruik. Dat schat ik op minstens 5.000 tot 6.000 TJ (en misschien is het nog wel meer). Daarmee wordt een vertekend beeld gegeven en dus ook van de

mogelijkheden om er wat aan te doen. Bij het energiebeleid dient in de eerste plaats aandacht te worden besteed aan energiebesparing en pas op de tweede plaats aan het opwekken van energie met hernieuwbare energiebronnen.

Het doel is dan een energiegebruik van 500 tot 600 TJ. Met zonnepanelen op daken kan volgens de omgevingsvisie 440 TJ per jaar worden opgewekt, dat is al ongeveer 80% van de totaal benodigde energie.

Cijfers over energie:

- Pag 15: we willen evenveel energie en warmte opwekken als we gebruiken. In 2030 wekken we in de gemeente Tynaarlo jaarlijks tussen 745 en 1.090 TJ aan hernieuwbare energie op.
- Pag 15: In 2020 was energiegebruik 2.467 TJ/jaar, waarvan 1.046 vraag naar warmte via aardgas, 532 TJ, waarvan 183 TJ duurzaam wordt opgewekt. De rest van de energievraag 889 TJ is voor verkeer en vervoer.
- Pag 15: toekomstig energiegebruik ca 1840 TJ. Gemeente wil in 2030 745 – 1090 TJ opwekken
- Pag 16: In 2030 350 TJ aan zonnepanelen op land, is 100 ha. Nu is er 36 ha
- Pag 16: zon op dak 440 TJ is nu 227 TJ
- Pag 16: kleine windmolens ca 15 TJ
- Pag 17: biomassa 105 TJ, is nu 58 TJ
- Pag 17 voor verwarming woningen en gebouwen in 2020 997 TJ nodig en 291 TJ elektriciteit voor gebouwde omgeving
- Pag 79: Zon op dak: opschroeven naar 200 TJ, dat is een teruggang, moet denk ik 440 TJ zijn?

Al deze cijfers over energiegebruik moeten worden aangepast aan het werkelijke gebruik, anders kun je geen besluiten nemen over de juiste maatregelen. De voorgestane reductie moet veel groter zijn dan hier is aangegeven.

Je kunt al beginnen door verplicht te stellen dat alle nieuw te bouwen en te renoveren woningen en andere gebouwen nul-energie-gebouwen moeten zijn.

Een ander punt waar ik van schrok is dat u zonneparken op landbouwgrond wilt toestaan. Dat is uiterst onverantwoord. We moeten alle landbouwgrond die we hebben beschermen, willen we de voedselzekerheid kunnen garanderen. Alle huidige landbouwgrond moet een beschermde status krijgen als landbouwgrond en mag niet meer voor andere doeleinden worden gebruikt. Dat moet dan wel gebeuren in samenhang met het realiseren van een verduurzaamde landbouw. Het huidige landbouwsysteem is niet meer te handhaven, al wekt u de indruk dat u denkt dat dat nog wel het geval is. U houdt daar in uw vergunningverlening aan agrarische bedrijven in ieder geval geen rekening mee. Daarmee faciliteert het gemeentebestuur een landbouwsysteem wat volkomen achterhaald is en dit zal leiden tot een enorme kapitaalvernietiging. Het is onverantwoordelijk gedrag als een openbaar bestuur zich op deze weg blijft begeven.

Mestvergisters en biomassacentrales horen niet thuis in een duurzaam energiesysteem.

Mestvergisting gaat ten koste van de bodemvruchtbaarheid en het is bovendien de vraag of mestvergisting netto gezien wel energie oplevert.

Een punt waar weinig aandacht aan is besteed is warmteproductie via het direct toepassen van zonne-energie. De grootste vraag naar energie is meestal in de vorm van warmte. Hierin kan voor een groot deel in worden voorzien door CSP (Concentrated Solar Power). Ik adviseer u om deze techniek ook te onderzoeken, omdat daarmee een belangrijke bijdrage kan worden geleverd aan een duurzame energieproductie in de gemeente Tynaarlo.

2.5.1. Schets economische structuur gemeente Tynaarlo

Uit de tabel blijkt dat de vier belangrijkste sectoren (qua aantal banen) zijn:

1. Gezondheidszorg en welzijnzorg, 3.448 banen (28%);
2. Groot- en detailhandel, 2.095 banen (17%)
3. Horeca, 1.161 banen (9%)
4. Advisering, onderzoek en zakelijke dienstverlening, 1.085 banen (9%)

Meer dan 60% van het aantal banen zit in deze vier sectoren. Het is voornamelijk dienstverlening. Productiebedrijven vormen maar een klein aandeel.

De landbouw heeft nu 420 banen (3%), maar dat zou bij de invoering van een duurzaam landbouwsysteem kunnen stijgen tot circa 2.000 tot 3.000 banen en daarmee qua aantal banen de

tweede sector worden in de gemeente Tynaarlo. Is daar in het beleid wel voldoende rekening mee gehouden?

2.5.3. Visie economische ontwikkeling Tynaarlo

Bij de beleidsinzet omgevingsvisie zijn ook weer tegenstrijdigheden vermeld:

Bijvoorbeeld: geen ruimte voor milieubelastende bedrijven en zware industrie is een goed uitgangspunt, maar strijdig met Ruimte voor GAE als luchthaven, die zich binnen de nationale luchthavenvisie, verder ontwikkeld, op voorwaarde dat er sprake is van een duurzaam realistisch en haalbaar toekomstperspectief voor de luchthaven. Het is technisch niet mogelijk voor een luchthaven een niet milieubelastend bedrijf te zijn. Dan is er volgens de beleidsinzet dus ook geen mogelijkheid om deze luchthaven te handhaven en moet zo snel mogelijk worden over gegaan tot sluiting van dit overlast gevende bedrijf. Maar eigenlijk is het geen bedrijf, het is al jarenlang failliet en moet voortdurend overeind worden gehouden met gemeenschapsgeld. Financieel is het een bodemloze put. Maar ook in sociaal opzicht is hier iets vreemds aan de hand. De meerderheid van de bevolking vliegt niet. Waarom moeten de burgers meebetalen aan de vliegvakanties van een minderheid in de bevolking, die bovendien onverantwoord gedrag vertoont door nog met een vliegvakantie te gaan. Een onverantwoord gedrag dat zich ook in de gemeenteraad voor doet, omdat men telkens weer geld blijft geven aan iets wat economisch van geen enkele betekenis is en alleen maar economische en milieuschade veroorzaakt. Wel geld storten in deze bodemloze put maar niet zorgen voor een goede kwaliteit van het drinkwater. Gemeenteraad neem je verantwoordelijkheid!

2.6. Mobiliteit

Enkele aanvullingen:

- het doorgaande verkeer in Eelde/Paterswolde en Vries zoveel mogelijk verhinderen, daar hebben we de A-28 voor. Een deel van dit doorgaande verkeer geeft een behoorlijke overlast;
- om de overlast van motoren zoveel mogelijk te vermijden een verordening vaststellen waarin wordt geregeld dat men niet met motoren in de bebouwde kommen mag rijden, tenzij het een rit betreft om van of naar huis te gaan als inwoner van de desbetreffende bebouwde kom;
- een belangrijk deel van het autoverkeer vindt plaats over afstanden van 5 kilometer of minder (circa 40%). Denk aan boodschappen doen in het eigen dorp en andere korte ritjes, zoals met de auto naar de sportschool gaan (om te bewegen!). Hiervoor zijn lopen en fietsen op eigen kracht (niet elektrisch) hele goede alternatieven en het is ook goed voor de volksgezondheid. Dit zou kunnen worden ingepast in de bewegingsprogramma's van de gemeente. Het integreren van in beweging zijn in je dagelijkse bezigheden kan een belangrijke bijdrage leveren aan de volksgezondheid en spaart energie en grondstoffen.

Als uitgangspunt voor de verkeersveiligheid staat genoemd dat er voor alle woonkernen een 30 km regiem gaat gelden met als uitzondering een maximumsnelheid van 50 km op de doorgaande wegen. Dat is op zich een juist beleidsvoornemen, maar heeft weinig zin als men niets blijft doen aan de handhaving van de maximumsnelheden. Dit is nu een structureel probleem waar al jaren veel te weinig aan wordt gedaan. Verkeersveiligheid scoort ook als leefbaarheidsaspect nu middelmatig.

Een concrete maatregel die makkelijk is en direct kan worden ingevoerd is het om de 200 meter plaatsen van herhalingsborden met de maximumsnelheid van 50 km langs de Burgemeester J.G. Legroweg in Eelde/Paterswolde en langs de Asserstraat/Nieuwe Rijksweg/Groningerstraat in Vries. Daarnaast kunnen snelheidssignalering en flitspalen worden geïnstalleerd. Maar ook de echte handhaving zal weer moeten worden ingevoerd: gewoon politietoezicht en bekeuringen uitdelen.

2.7. Visie op de ruimtelijke ontwikkeling per kern

Gezien de al op korte termijn dalende bevolkingsaantallen (vanaf 2035) is het een goed uitgangspunt om in principe alleen nieuwbouw te laten plaats vinden binnen de bestaande kernen en heel terughoudend te zijn met het bouwen op nieuwe locaties.

Daarbij moet het ruimtelijke beleid van de gemeente zelf leidend zijn en niet toevallige omstandigheden, zoals bijvoorbeeld ondernemers in het buitengebied die hun bedrijf willen beëindigen en er dan een woningbouwlocatie van willen maken. Vanuit het standpunt van de ondernemers heel begrijpelijk, maar het ruimtelijke beleid dient door het gemeentebestuur te worden bepaald en niet door particuliere bedrijven.

Het eventueel willen slopen van woningen wordt toch weer diverse keren genoemd. Het is technisch heel goed mogelijk om ook bestaande sociale huurwoningen verregaand te verduurzamen, waarbij ook

de omliggende infrastructuur aan wegen, kabels en leidingen kan worden blijven benut en ook de sociale samenhang in een wijk niet ingrijpend wordt verstoord.

Of vrijkomende agrarische bebouwing wel andere bestemmingen moet krijgen is maar de vraag. Als we overgaan op een duurzaam landbouwsysteem kunnen veel van de bestaande agrarische gebouwen wel eens weer hard nodig blijken te zijn. Het vernietigen van de oude agrarische infrastructuur moet zoveel mogelijk worden voorkomen.

3.3.2. Klimaatadaptatie en robuuste watersystemen

Drinkwatervoorziening:

Drinkwater wordt gemaakt van oppervlakte- en grondwater. Het is nu niet zeker of er in 2030 genoeg water is voor de productie van drinkwater. Per provincie zijn er soms nu al niet genoeg reserves direct beschikbaar. Dat is ook het geval voor de provincie Groningen. Bij een onverwacht grotere vraag naar drinkwater kunnen hierdoor problemen ontstaan. Bij Waterbedrijf Groningen was in 2020 al geen operationele reserve meer. Waterbedrijf Groningen heeft per direct meer winningscapaciteit en/of vergunningsruimte nodig.

De bestuursorganen hebben de zorgplicht (op basis van de Drinkwaterwet) om bij de uitoefening van bevoegdheden en de toepassing van wettelijke voorschriften de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening als een dwingende reden van groot openbaar belang in aanmerking te nemen (onder andere via omgevingsvergunningen). (Drinkwater, RIVM, 2023. Waterbeschikbaarheid voor de bereiding van drinkwater tot 2030, knelpunten en oplossingsrichtingen. Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, 2023).

Het Drentsche Aa-gebied is een Nationaal Park, maar ook een waterwingebied en het ligt voor een groot deel in de gemeente Tynaarlo. Het Overlegorgaan en alle mooie passages in allerlei plannen hebben niet kunnen voorkomen dat de kwaliteit van het gebied achteruitgaat.

De biodiversiteit is afgenomen, er zijn mestbassins gebouwd en een vergistingsinstallatie. De bollenteelt is uitgebreid (met alle kwalijke gevolgen van dien). Als dit niet illegaal is gebeurd dan is het gebeurd met toestemming van de gemeente Tynaarlo.

Er komen nog steeds bestrijdingsmiddelen voor in het water van de Drentsche Aa, een oppervlaktewater waar nota bene drinkwater uit wordt gewonnen. Dit verhaal speelt al meer dan 40 jaar en is ook nog steeds niet opgelost (steeds weer hetzelfde verhaal en steeds weer allemaal mooie woorden in beleidsdocumenten).

Het ware beter als de gemeenteraad hier haar verantwoordelijkheid zou nemen en gaat handelen conform de Drinkwaterwet.

3.3.4. Naar een duurzame landbouw

Als er 10.860 ha landbouwgrond is in de gemeente Tynaarlo en er zijn 115 landbouwbedrijven, dan kent onze gemeente gemiddeld veel grotere agrarische bedrijven dan het gemiddelde van Nederland (94 ha versus 34 ha). Dat een verdere afname van het aantal bedrijven wordt verwacht is gezien de huidige ontwikkelingen niet voor de hand liggend.

Zeker niet als de emissies uit de landbouw fors omlaag moeten en boeren ook voor andere diensten moeten worden beloond en we overgaan op een duurzaam landbouwsysteem.

Als beleidsinzet omgevingsvisie is vermeld "Stimuleren natuur inclusieve en kringlooplandbouw. Ruimtelijke voorwaarden creëren voor de ontwikkeling van kringlooplandbouw via een gebiedsgerichte aanpak (PPLG)". Hiermee komen we er beslist niet. Concrete maatregelen ontbreken. Omdat het hier om een belangrijk onderwerp gaat (ook door de burgers genoemd) is volstrekt onvoldoende wat hier is vermeld.

- Zienswijze op Inspraaknota Omgevingsvisie Gemeente Tynaarlo, juni 2023

Pagina 7, reactie op inspreker nr. 10: Zonnevelden zijn niet noodzakelijk om te voorzien in onze duurzame energievoorziening. Deze reactie is bovendien niet onderbouwd.

Pagina 7, reactie op IVN-Eelde-Paterswolde: ook op het niveau van de rijksoverheid heeft men inmiddels geconcludeerd dat het inzetten op biomassacentrales een minder gelukkige keuze is. Waarom zou de gemeente Tynaarlo dan in dit standpunt blijven volharden?

Pagina 8, reactie op SEW (Stichting Eelder Woningbouw): dat u van deze reactie met instemming kennis heeft genomen is triest. Zo kunnen de mogelijkheden van het slopen van woningen en gebouwen blijven bestaan.

Pagina 28, reactie op Inspreker nr. 4 IVN-Vries: wat hier staat is onjuist. Via planologische maatregelen kan een gemeente een gebied bestemmen voor bepaalde vormen van landbouw, waarbij bijvoorbeeld het gebruik van bestrijdingsmiddelen en kunstmest is uitgesloten. Zie als voorbeelden de gemeenten Lelystad en Nijmegen. Bovendien hebben we alle landbouwgrond in de toekomst hard nodig voor de voedselproductie. Deze lelieteelt past niet in een gemeente die beweert duurzaam te willen zijn, past al helemaal niet in een waterwingebied als de Drentsche Aa en gaat ten koste van de voedselproductie.

Ter afsluiting:

- De bewoners noemen 7 belangrijke aandachtspunten, deze zijn op zich goed en belangrijk, maar het gemeentebestuur moet dat ook in het kader van een duurzaamheidsstrategie kunnen plaatsen;
- De omgevingsvisie is verdeeld in 5 hoofdstukken, op zich belangrijke onderwerpen en ook goed, maar ook hier ontbreekt weer het duurzaamheidskader waar dit in zou moeten passen;

Het verschil tussen mooie woorden en de praktijk is nu veel te groot. Dat komt wellicht ook omdat men bij het opschrijven van dit verhaal geen of te weinig kennis en besef heeft van de noodzaak tot veel hardere maatregelen. Wil men maar enigszins gaan in de richting van een duurzame gemeente dan is de in deze visie geschetste ontwikkeling zeer onvoldoende.

Een ander belangrijk aspect is de leefbaarheid. Deze is o.a. gebaat bij een goede handhaving.

Een overheid die haar eigen maatregelen niet handhaaft maakt zich volkomen ongeloofwaardig. Het feit dat er structureel met zeer hoge snelheden en met veel geluidhinder door de dorpen wordt gereden draagt bepaald niet bij aan de leefbaarheid en aan een duurzame mobiliteit. De bewoners noemen dit ook als één van de belangrijkste aandachtspunten voor de omgevingsvisie “De verkeersveiligheid op de hoofdwegen en de doorgaande wegen (bij de kleine kernen)”. Als de handhaving niet met kracht wordt aangepakt hebben veel maatregelen geen nuttig effect. Het zou goed zijn als in het College van Burgemeester en Wethouders een portefeuillehouder openbare orde en veiligheid wordt aangewezen die zich serieus met de handhaving gaat bezighouden.

Zienswijze 27: omwonenden GAE.

Onderwerp: Zienswijze omgevingsvisie direct omwonenden GAE dd 20 augustus 2023

Geacht Raad en College van de gemeente Tynaarlo,

Wij zijn directe omwonenden van Groningen Airport Eelde (GAE). Via deze brief willen wij (onderaan deze zienswijze treft u onze namen aan) een zienswijze indienen voor de gemeentelijke Omgevingsvisie. Daarbij willen wij met name onze zorgen en ideeën uiten over de ruimtelijke ontwikkelingen rondom het vliegveld. Dit geldt in het bijzonder voor de door GAE beoogde ontwikkeling van ‘Bedrijventerrein Bravo’.

De ontwikkeling van het bedrijventerrein Bravo wordt ingegeven door de wens van de directie van GAE om uit de rode cijfers te komen en eindelijk een levensvatbaar bedrijf te worden. Hiervoor wordt door de directie in haar nieuwe strategie – zoals onlangs gepresenteerde – vooral naar eigen zeggen ‘groene’ doelen opgevoerd. Tijdens de twee informatieavonden die GAE heeft gehouden voor de buurt werden toekomstperspectieven geschetst waarvan het realiteitsgehalte onduidelijk bleef. Ook de duurzaamheid van de plannen van GAE is volgens ons discutabel. Wij lichten dit bezwaar hieronder verder toe.

Bezwaar 1: veel risico’s, weinig echte inkomsten

We zien een aantal risico’s en bedreigingen in relatie tot de uitbreiding van GAE met bedrijventerrein Bravo, zoals die in de Omgevingsvisie wordt genoemd. Naast onze eigen onderbouwing in deze gebruiken we de recent opgeleverde ‘Cultuurhistorische waardenstelling en transformatiekader’ van bureau SteenhuisMeurs als onderbouwing en dat geldt tevens voor de besluitvorming tot nu toe over de ontwikkeling van het genoemde bedrijventerrein.

Als risico in relatie tot de financieel-economische haalbaarheid van de plannen voor het bedrijventerrein zien we dat uitbreiding van Bravo voor de luchthaven louter inkomsten zal genereren in de vorm van het verpachten van gronden. Dat is een erg magere basis voor een sluitende businesscase; voor het rendabel maken van het vliegveld als geheel gaat dit geen tot weinig zoden aan de dijk zetten. Het overleven van GAE komt er niet significant mee dichterbij.

Daar tegenover staat namelijk een verhoging van de kosten van GAE. Het bedrijventerrein ligt achter de Douane en zo ontstaan er dus extra NEDAB-kosten. Deze moeten weer worden betaald door de aandeelhouders van het vliegveld (lees: de belastingbetalers. Het nettoresultaat van de ontwikkeling van het bedrijventerrein is daarmee volstrekt onduidelijk. Ook is maar zeer de vraag wat dit terrein in termen van werkgelegenheid gaat opleveren (door gemeentebesturen veelal een argument dat wordt gehanteerd om een fiat te geven aan plannen als deze). Uit onderzoek blijkt dat lokaal in ieder geval weinig mensen op dit soort terreinen aan het werk gaan; werknemers komen in de regel van (veel) verder weg.

Verder wijzen we op een toename van het aantal stakeholders op het vliegveld die, als ze er zich eenmaal gevestigd hebben, wellicht andere activiteiten gaan ontplooiën dan waarvoor de bedachte uitbreiding van GAE was bedoeld – de initiële ‘groene doelen’ inclusief. In dat geval moet er gehandhaafd worden op de uitvoering van bepaalde ongewenste bedrijfsactiviteiten en het is zeer de vraag wie zich hiervan gaat kwijten? De luchthaven? De gemeente Tynaarlo? Voorkomen is beter dan genezen!

Bezwaar 2: aantasting van de groene long

De gemeente Tynaarlo laat zich al enige tijd voorstaan op haar kwaliteit als ‘groene long’ tussen Groningen en Assen. De ontwikkeling van een bedrijventerrein – waarvan de levensvatbaarheid niet overtuigend is aangetoond – leidt in onze visie tot een directe aantasting van de waardevolle natuur in dit gebied, het milieu en de kwaliteit van ons woon- en leefklimaat. Volgens Elsevier is Tynaarlo een van de meest aantrekkelijke woongebieden van Drenthe maar die kwalificatie blijft met dit soort ontwikkelingen niet lang overeind. Inmiddels hebben zich al bedrijven gemeld die hier oude vliegtuigen uit elkaar willen gaan halen – waarom wil de gemeente Tynaarlo hier ruimte aan bieden?

Het is onvermijdbaar dat een verdere industrialisatie van GAE voor een toename zorgt van geluid, licht, geur, stikstof, CO₂-uitstoot en fijnstof. Dit zal een onomkeerbare invloed hebben op het aanzien en de kwaliteit van de omgeving.

De Wet stikstofreductie en natuurbescherming is op de voorgenomen uitbreidingsplannen van toepassing. Vanwege de nabijheid van een Landgoederenzone, een waterwingebied en de Natura 2000gebieden Drentsche Aa en Leekster Meer maken we ons grote zorgen over deze gebieden. Hoe worden zij beïnvloed door de vervuilende activiteiten die op het vliegveld zullen worden uitgevoerd?

Daarnaast vragen we ons af of we de ruimte die de gemeente Tynaarlo heeft op het gebied van stikstofreductie niet heel hard nodig is voor het realiseren van voldoende woonruimte voor onze inwoners. Woningnood is pas echt een groot maatschappelijk probleem.

Kortom: de groene winst voor de luchtvaart van deze plannen is zeer onduidelijk, het groene verlies voor de omgeving is nu al wel duidelijk.

Bezwaar 3: onvoldoende rekenschap van het cultuurhistorisch perspectief

We hebben hier te maken met een gebied dat in een zeer gevoelige context is gelegen. We citeren daarom graag de bevindingen van de ‘Cultuurhistorische waardenstelling en transformatiekader’ van SteenhuisMeurs, dat op 21 december 2022 in de gemeenteraad van Tynaarlo is behandeld.

Op bladzijde 150 en 151 staat te lezen over dit gebied:

Uitgangspunten en aandachtspunten vanuit cultuurhistorie

- Koester de openheid van de es, grootschalige ontwikkeling is aan deze kant van Eelde niet gewenst. Dit is het enige nog resterende stukje van de essen van Eelde, de beleving van de gradiënt van het esdorp is hier van grote waarde.
- Behoud het landschappelijke karakter van de dorpsrand. Voorkom het verder dichtslibben van de zuidrand van de Esweg en behoud de afwisseling van boerderijen, tuinen en akkers met open zicht.
- Hetzelfde geldt voor de Eskampenweg, behoud hier het informele karakter van de zandweg en de openheid van de route. Nieuwbouw is hier niet gewenst. Ook ontwikkeling op de kavels van het volkstuintencomplex niet.
- Ontwikkelingen aan de Hoofdweg mogen niet of nauwelijks zichtbaar zijn vanaf de Eskampenweg, en niet ontsloten worden via de achterzijde (Eskampenweg).

- Het vliegveld kan met een dikkere groenrand worden omkaderd. De es van Eelde was niet oneindig, langs de randen lagen bos- en veencomplexen.

Deze waardenstelling – die door de raad van Tynaarlo is onderschreven – geeft klip en klaar aan dat zeer zorgvuldig met het bijzondere 'DNA' van dit gebied moet worden omgegaan. Vanuit deze door uw raad aangenomen visie past het niet om in hetzelfde gebied aan de vliegveldzijde van de Es een bedrijventerrein te creëren met hangaars die een hoogte van 25 tot 30 meter kunnen bereiken. Dat zou een flagrante aantasting van de ruimtelijke kwaliteit ter plekke betekenen.

Telkens wordt er zowel door het college als door GAE gesproken van een goede landschappelijke inpassing van het bedrijventerrein. Met het gestelde in het rapport van SteenhuisMeurs kan er van een landschappelijke inpassing geen sprake zijn als er plannen zijn om 25 tot 30 meter hoge hangaars te bouwen. Die zijn niet landschappelijk in te passen. Daarnaast valt er in de kanttekeningen van dit collegebesluit te lezen dat delen van het in 2010 (!) vastgestelde natuurcompensatieplan voor de baanverlenging nog steeds niet zijn uitgevoerd. Dit geeft te denken wat de omgeving kan verwachten van de nieuwe landschappelijke inpassing en compensatie. Hier komt wederom niets van terecht, is onze verwachting.

Bezwaar 4: een buitengewoon onduidelijke besluitvorming

Het vorige en het huidige College van BenW laat zich voorstaan op een goede communicatie met inwoners. Participatie en transparantie worden vaak genoemd. Hoe anders is de gang van zaken rondom dit bedrijventerrein. We zetten de stappen in het proces even op een rijtje.

Op 19 april 2022 heeft het vorige college in beslotenheid een collegevoorstel besproken met Zaaknummer 1286656. Let even op het tijdstip: dit was ongeveer de laatste actieve daad van de toenmalige wethouder Ruimtelijke Ordening. Heel bijzonder dat een dergelijk besluit – met zoveel impact – niet is doorgeschoven naar het volgende college, maar ook dat terzijde.

Dit stuk is een reactie op de brief die GAE op 25 augustus 2021 aan het college van Tynaarlo heeft gestuurd. In dit collegebesluit wordt een positieve grondhouding aangenomen inzake het door GAE ingediende 'vlekkenplan' van het bedrijventerrein.

Het door GAE ingediende vlekkenplan wijkt duidelijk af van wat er uiteindelijk in de informatieavonden met de buurt is gepresenteerd. De positieve grondhouding is daarmee ingenomen op basis van ander plan zoals dat uiteindelijk is uitgewerkt. Ook meldt de directeur van GAE in een brief aan een omwonende: de impressies die wij hebben getoond, zijn zoals aangegeven geen definitieve ontwerpen maar een visie. Er zijn nog geen definitieve bouwblokken, kavels of ontwerpen van hangars.

Met andere woorden, het is op dit moment volstrekt onduidelijk welke plannen er precies voor liggen en welke effecten die kunnen en zullen hebben. Het is dus ook niet duidelijk of de positieve grondhouding die het vorige college heeft ingenomen, terecht op deze plannen van toepassing is. Het zou het huidige college van BenW sieren wanneer zij opnieuw hier haar visie op formuleert. Het huidige college ziet de ontwikkelingen rond GAE met zorg tegemoet en wil op bestaande bedrijventerreinen alleen inbreiden en revitaliseren. Waarom wordt daar geen gevolg aan gegeven?

Het lijkt erop dat de gemeente wederom in de bekende 'fuik' is gezwommen en nu niet meer terug kan.

Zowel door de gemeente als GAE wordt er gesproken over een goed participatietraject rondom de ontwikkeling van bedrijventerrein 'Bravo'. Bravo was echter zeker niet horen tijdens de informatieavonden. De aanwezige omwonenden hebben de avonden als teleurstellend ervaren en zeker niet als 'participatief'. Het vliegveld was aan het zenden en van een daadwerkelijke dialoog was geen sprake. Er werd geen mogelijkheid geboden om centraal vragen te stellen en in overleg te gaan.

Omwonenden werden na een gelikt promotiefilmpje naar een paar tafels gestuurd waar wat tekeningen over elkaar heen lagen en waarover onder een hoop geroezemoes vragen konden worden gesteld aan de betrokken architect. Eerder aangedragen ideeën uit de buurt over bijvoorbeeld de verkeersafhandeling waren niet in behandeling genomen en werden ook ter plekke niet bevredigend beantwoord.

Bezwaar 5: de toekomst van GAE is nog steeds onduidelijk

Er moet nog steeds een Luchthavenbesluit voor GAE worden genomen. Nu investeren in een nieuw bedrijventerrein is volstrekt zinloos nu de toekomst van het vliegveld nog hoogst onduidelijk is.

Bezwaar 6: ontsluiting bedrijventerrein Bravo

We maken ons ernstig zorgen over de ontsluiting van het bedrijventerrein en de verkeersdruk die zal toenemen. Met name de direct aanwonenden aan de Burgermeester Legroweg zullen hierdoor ernstig gedupeerd worden. Er zijn nu al vele aansluitingen op de Legroweg op een paar honderd meter weg. Qua veiligheid en geluidsbelasting is nog een aansluiting absoluut ongewenst.

Samenvattend: een kansloos plan dat niet thuishoort in de gemeentelijke Omgevingsvisie.

Een Omgevingsvisie schetst de ontwikkeling van de gemeente waarbij inwoners, ondernemers en recreanten kunnen blijven wonen, werken en recreëren in een aantrekkelijke omgeving, die duurzaam wordt ingericht voor huidige en toekomstige generaties. Het is sowieso al heel bijzonder dat op detailniveau al een concreet plan zoals dat voor 'Bravo' in de visie is opgenomen. Een visie moet op het hogere schaal- en abstractieniveau de lijnen uitzetten, daarin past dit plan geenszins.

We zetten onze kritiekpunten nog even op een rij:

- Er ligt een vlekkenplan van GAE bij het college. Dit vlekkenplan is niet met de raad besproken.
- De uitwerking van het vlekkenplan is nog aan allerlei veranderingen onderhevig.
- De participatie van de omgeving in dit vlekkenplan van GAE is niet als zodanig ervaren.
- De uitbreidingsplannen van GAE staan haaks op de aanbevelingen uit het rapport van SteenhuisMeurs.
- Er moet nog steeds een Luchthavenbesluit genomen worden. Ten ene male is onduidelijk of het Rijk en/of de Schiphol Groep in GAE wil investeren.
- De omgeving maakt zich grote zorgen over de impact van de plannen op hun directe omgeving.
- De plannen van GAE hebben ook grote impact op de omringende natuurgebieden en het cultuurhistorisch gebied de Zuides.
- De stikstofruimte, als die er nog is, die nodig is voor deze plannen moet worden ingezet voor plannen rondom woningbouw die al onze inwoners aangaan (van jong tot oud).
- Er zijn meerdere overheden betrokken bij de besluitvorming over GAE.
- De wet stikstofreductie en natuurverbetering is van toepassing in samenhang met het gebiedsplan van de provincie Drenthe.
- De plannen moeten veel beter op de milieueffecten worden onderzocht, daar er aanzienlijke negatieve milieueffecten zijn te verwachten.
- Middels een plan m.e.r en toetsing door de commissie m.e.r zal hier duidelijk over moeten komen.
- De ontsluiting van het bedrijventerrein en de toenemende verkeersdruk op de toch al drukke Legroweg zijn een punt van ernstige zorg.
- De toekomstplannen van GAE moeten op haalbaarheid en realisme worden onderzocht en vergezeld met een m.e.r. rapportage worden getoetst door de commissie m.e.r.
- De natuurcompensatie uit 2010 moet nog worden uitgevoerd.

De netto-opbrengsten voor GAE en de kosten voor de gemeenschap zijn niet duidelijk.

Het is onduidelijk wat de groene winst aan de ene kant van de streep is en of die niet veel kleiner is dan het groene verlies aan de andere kant van de streep.

Kortom: er staat veel op het spel, zoveel dat dit niet even terloops met vier zinnen in een Omgevingsvisie mag en kan worden afgedekt.

De ondertekenaars van deze brief stellen daarom voor om:

- Het deel dat de uitbreidingsplannen van GAE betreft uit de Omgevingsvisie te halen.
- Een aparte en integrale visie voor dit gebied te schrijven, nadat er een Luchthavenbesluit is genomen en GAE haar definitieve plannen heeft gepresenteerd.
- Dat de stappen hiervoor in de juiste volgorde worden gezet waarbij zowel de gemeenteraad van Tynaarlo als de omwonenden volwaardig kunnen deelnemen, in termen van 'medezeggenschap'.

We verzoeken u om deze zienswijze integraal te behandelen en niet op te knippen en te clusteren met andere zienswijzen.

Zienswijze 28: Statkraft.

Betreft: **Zienswijze ontwerpomgevingsvisie**

Geacht college,

Hierbij reageert ons bedrijf Statkraft op de ontwerp-omgevingsvisie van mei 2023 en specifiek op het thema hernieuwbare energie. We zijn onder de indruk van de volledigheid en feitelijke basis voor dit voor ons relevante onderdeel. Toch hebben we enige kanttekeningen die we graag meegeven, om op deze punten de visie te verbeteren. Daarbij vragen we specifiek aandacht voor het belang van zon op land voor uw doelstelling en voor een veelbelovende optie om direct ten zuidoosten van Groningen Eelde Airport een zonnepark te ontwikkelen. We pleiten ervoor om in de omgevingsvisie de optie van zonnevelden direct grenzend aan de luchthaven beter mogelijk te maken.

De gemeentelijke opgave ter verduurzaming

Ons bedrijf juicht de positieve ambitie toe van de gemeente om het eigen energieverbruik te verduurzamen en wel om van de totale 2588 TJ aan energieverbruik (meest recente cijfer van de Klimaatmonitor), in 2030 maar liefst 745 TJ (29%) tot 1090 TJ (42%) duurzaam op te wekken. De landelijke verwachting is dat de energievraag de komende decennia in hoog tempo elektrisch zal worden door bijvoorbeeld de overstap naar elektrisch rijden, elektrische warmtepompen en de productie van elektrolyse-waterstof voor diverse toepassingen. De studie in opdracht van het kabinet naar het energiesysteem in 2050 gaat ervan uit dat het energieverbruik voor 70% elektriciteit zal worden, waar dit nu circa 20% bedraagt. In dat beeld past een keuze voor veel meer opwek van energie met zonnepanelen.

In dat licht verwelkomen wij de ambitie 100 hectare zonnevelden, 350 TJ. Dit zou desgewenst meer kunnen zijn, zo geven de cijfers uit de verkenningsnota uit 2021 weer. Voor zon op dak wordt in uw verkenningsnota uit 2021 door Bosch&van Rijn en de Hanzehogeschool het maximaal potentieel ingeschat op 218 TJ in 2030. In dat licht is de 440 TJ in de ontwerp-omgevingsvisie mogelijk te hoog gegrepen. Een overweging kan zijn om de invulling van de opgave niet strikt te segmenteren, om zo te voorkomen dat een minder snelle uitrol van één techniek de doelstelling in gevaar brengt.

100 hectare zon op land en de zonneladder

De 100 hectare zon op land zal dus absoluut nodig zijn om uw doelen te halen; zeker gezien de keuze om nu geen grote windmolens te overwegen en gezien de beperkingen bij andere technieken zoals geothermie. We zien goede kansen voor een bescheiden oppervlak aan zonnevelden binnen uw gemeente, met aandacht voor de agrarische belangen, natuur, landschap en omwonenden.

Uw opgave betekent dat er in 7 jaar tijd 64 hectare aan zonneveld gerealiseerd moet worden, boven de reeds aanwezige 36 hectare. Dat is mogelijk zover er spoedig locaties zijn voor de ontwikkeling van parken met een zekere omvang. Projecten moeten ongeveer dit jaar van start gaan om in 2030 gerealiseerd te zijn en de gewenste bijdrage te kunnen leveren. Daar wringt wat ons betreft de schoen. Met uw zonneladder zet u voor nu in op zon op land op restgronden. De gemeente is grotendeels agrarisch (74%, 14.770 hectare) en de niet bebouwde overige gronden zijn beperkt. Ons bedrijf heeft voor de restgronden de opties in kaart gebracht en ziet geen goede mogelijkheden. Het oppervlak dat niet agrarisch is, noch ingenomen is voor natuur, wonen, bedrijven en verkeer is nauwelijks aanwezig en biedt geen reële opties voor parken van enige omvang.

Daarmee geldt de zin over de zonneladder uit uw Omgevingsvisie: *“Als laatste kan worden gekeken naar overige grootschalige zonnevelden op landbouwgrond, als dit nog nodig is om de ambitie van de Regionale Energiestrategie voor 2030 te realiseren.”* We pleiten er echter voor om de conclusie over deze noodzaak al met de omgevingsvisie te trekken en hier sturing aan te geven.

Overigens menen wij de ambitie voor zon op land een zeer klein effect heeft op het grondgebruik in uw gemeente. Zelfs als de 66 hectare aan zonneveld wel volledig op agrarische grond zou komen, dan zou dat in uw gemeente minder dan 0,5% beslaan. Bovendien zijn er combinaties met landbouw goed mogelijk (agri-PV) en kunnen afspraken gemaakt worden om de locatie na de levensduur van de panelen op te leveren zonder belemmering voor de landbouw en bestemd als agrarisch.

Locatie naast het vliegveld

Er is een zeer geschikte locatie voor een zonnepark direct grenzend aan het vliegveld Groningen Airport Eelde, aan de zuidoostkant, tussen de luchthavenzone en Yde in. Met de grondeigenaar zien we de mogelijkheden voor een ca 20 hectare zonnepark (circa 24 GWh productie per jaar). Hiervoor vragen we graag aandacht.

- De locatie ligt pal tegen het vliegveld aan. Het gebied heeft daardoor nu beperkte landschappelijke of recreatieve waarde.
- Door de ligging tegen het vliegveld aan is er de mogelijkheid van een directe koppeling met aanwezige industrie.
- Het zonnepark verstrekt zo de kansen voor een duurzaam toekomstperspectief voor de bedrijven in de omgeving.
- Het project valt goed in te passen in het landschap, bijvoorbeeld door aan te sluiten bij de bosschages in het zuiden of juist door het open karakter te behouden.

De locatie is agrarisch en zou daarom in de laagste trede van de zonneladder vallen. Het zou daardoor voorlopig niet aan de orde zijn waardoor realisatie voor 2030 ook niet haalbaar is. We pleiten ervoor om deze locatie wel te beschouwen als optie door de zone ronde luchthaven expliciet te benoemen in de tweede trede van de zonneladder.

Multifunctioneel met omwonenden

Statkraft hanteert bij de ontwikkeling van parken de hoogste standaarden om met een zonnepark meerwaarde te creëren voor andere functies zoals een toename van de natuur, combinaties met landbouw (agri-PV), waterberging en recreatie. Monofunctionele zonneparken horen wat ons betreft bij het verleden. De exacte vormgeving bespreken we altijd met de omwonenden en uiteraard u als gemeente. Sowieso krijgen de omwonenden de gelegenheid in het project financieel te participeren.

Kortom, we pleiten ervoor om de ontwikkeling van een zonnepark in de zone direct grenzend aan vliegveld Groningen Airport Eelde niet bij voorbaat uit te sluiten met de Omgevingsvisie. Een optie is om de zone rond het vliegveld GAE te benoemen in de tweede trede van de zonneladder; desgewenst onder voorwaarden rond multifunctionaliteit en betrokkenheid omwonenden.

Zienswijze 29: IVN Eelde-Paterswolde.

Betreft: zienswijze IVN Eelde-Paterswolde op Ontwerp-Omgevingsvisie Tynaarlo

Geachte raad,

IVN Eelde-Paterswolde heeft eerder uitgebreid gereageerd op het Voorontwerp-Omgevingsvisie Tynaarlo. In de Inspraaknota kunt u daar kennis van nemen. De reacties van het college daarop hebben soms geleid tot aanpassing van de visie.

De ontwerp-omgevingsvisie Tynaarlo 2023-2040 richt zich op het woon- en leefklimaat van Tynaarlo in de komende decennia. Een belangrijk document dat duurzaamheid vooropstelt naast leefbaarheid en vitaliteit.

De zienswijze van IVN Eelde-Paterswolde richt zich voornamelijk op onduidelijkheden, opvallende tegenstrijdigheden en op collegereacties waar IVN het niet mee eens is.

Hoofdstuk 1. Kansen en bedreigingen

Op dit moment worden we in hevige mate geconfronteerd met klimaatverandering, droogte (branden) en wateroverlast. De noodzaak om uitstoot van CO2 te reduceren dient prioriteit te hebben. Daarvoor zijn aanpassingen nodig.

Een vliegveld c.q. vliegen is niet duurzaam. Daarentegen wordt op pagina 11 Groningen Airport Eelde (GAE) als kans voor de toekomst genoemd.

GAE hoort wel bij de bedreigingen voor duurzaamheid, ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid. De recente plannen van het vliegveld gaan uit van meer vliegbewegingen vooral in de nacht. Dat betekent meer geluidsoverlast, meer uitstoot van zeer zorgwekkende stoffen, meer fijn stof, meer stikstof. Bovendien komt er een verruiming van de openingstijden, waardoor de omwonenden slechts 6 uur slaap krijgen.

Deze ontwikkelingen zijn in strijd met de beleidsinzet in te spelen op klimaatverandering en een gezonde leefomgeving te ontwikkelen.

IVN vraagt u de tekst in de visie aan te passen.

IVN onderschrijft de bedreigingen voor landschap, natuur, biodiversiteit, klimaat en milieu.

Hoofdstuk 2. Leefbare dorpen

Het is opvallend dat de inwoners van Tynaarlo hun leefomgeving zo waarderen vanwege rust, ruimte, natuur en groen. Dat is een belangrijk gegeven voor de doelen die de gemeente stelt en de te maken keuzes. Duurzaamheid en leefbaarheid zijn basis voor toekomstige ontwikkelingen. Dat betekent minder aantasten van landschap, natuur en milieu, minder geluid, stank, fijn stof, stikstof etc.

De ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein (Bravo) op Groningen Airport Eelde is daarmee in strijd. Bij voorbaat is duidelijk dat ondanks de vage plannen er negatieve gevolgen zijn voor het oude esdorpen landschap, voor milieu en voor leefbaarheid. De keuze om in de omgevingsvisie GAE ruimte te bieden voor een nieuw bedrijventerrein, weliswaar onder voorwaarden, vindt het IVN ongewenst. Bovendien worden volgens de omgevingsvisie geen nieuw aan te leggen bedrijventerreinen voorzien.

Hoofdstuk 2.7.1. Ruimtelijke visie Eelde-Paterswolde

De ontwerpvisie gaat ervan uit dat GAE blijft bestaan. Er zou ook een scenario kunnen zijn dat het vliegveld op termijn sluit. Hoe om te gaan met het vrijkomende terrein? Herstel van oude structuren (Runsloot, houtwallen, wegen en paden)? In deze omgevingsvisie die zich uitstrekt over bijna twintig jaar hoort ook hieraan aandacht besteed te worden.

De ligging van Eelde-Paterswolde op de smalle Rug van Tynaarlo is bepalend voor de (on-) mogelijkheden van bebouwing. De Rug is aan westelijke en oostelijke zijde omgeven door beekdalen, respectievelijk van Oosterloop/Eelderdiep en van Drentsche Aa. In en aan de flanken van de beekdalen is bebouwing ongewenst. Immers het watersysteem is sturend, zoals op pagina 12 van de ontwerpvisie staat.

IVN is daarom tegen bebouwen van de westrand van Spierveen (Spierveen is al gedeeltelijk in het beekdal gebouwd). In het onlangs uitgebrachte rapport van SteenhuisMeurs over de cultuurhistorische waardenstelling Eelde-Paterswolde wordt de westrand van Spierveen absoluut niet geschikt geacht voor (woningbouw-)ontwikkeling.

Hetzelfde geldt voor bebouwing van de Drift, de flank van het beekdal. De relatie esdorpenlandschap en beekdal is nog zichtbaar. Bovendien stond op deze plek ooit het Huis Eelde (met archeologische beperkingen van dien). De ontwikkeling van de Drift is in strijd met de beleidsinzet: behoud van het karakteristiek patroon van beekdalen en zandruggen en het versterken van de herkenbaarheid; accentueren van de overgangen tussen dalen en ruggen. IVN vindt wel een smalle zone schaamgroen aan de noordzijde van het garagebedrijf noodzakelijk.

Voor de kern Eelde-Paterswolde is alleen inbreiden op diverse vrijkomende locaties een optie voor woningbouw. Daarbij zijn de landschappelijke en andere adviezen van SteenhuisMeurs zeer waardevol!

Hoofdstuk 3 Vitaal platteland

In de reactie op het voorontwerp heeft IVN aandacht gevraagd voor de achteruitgang van landschap, biodiversiteit en milieu van het zuidwestelijk beekdalgebied van Eelde door de intensieve manier van landbouw bedrijven. Het gebied is onderdeel van Natuur Netwerk Nederland (NNN). Ondanks de aanwijzing in rapporten heeft de aftakeling de afgelopen twintig jaar plaats kunnen vinden. IVN is positief over de reactie van het college waarin duidelijk is dat er een gebiedsvisie komt in relatie met de hoognodige landbouwtransitie. IVN gaat ervan uit dat uitwerking ervan gekoppeld is aan het jaartal 2027 wanneer de doelen van NNN-beleid en die van Kader Richtlijn Water (KRW) moeten zijn behaald. IVN stelt voor dit in de tekst toe te voegen.

Het provinciale beleid om de biodiversiteit te bevorderen buiten de NNN gebieden wordt op pagina 69 genoemd. Uitwerking ervan is volgens de omgevingsvisie Drenthe in handen van o.a. de gemeente. IVN wil graag betrokken worden bij de uitwerking.

Het college geeft aan dat bloemen-en bollenteelt intensief is door gebruik van veel bestrijdingsmiddelen en veel water. De gevolgen voor het milieu zijn aanzienlijk. IVN vindt dat de gemeente alles in het werk moet zetten om uitbreiding van het areaal te voorkomen, waar dan ook in de gemeente!

Via planologische maatregelen kan de gemeente gebieden aanwijzen waar geen bestrijdingsmiddelen en kunstmest gebruikt mogen worden.

IVN is negatief over de mogelijkheid van kleine mono mestvergisters op boerenerven. Deze zijn niet duurzaam.

De ontwerpvisie stelt duurzaamheid voorop. Uit onze bijdrage blijkt dat niet altijd te kloppen.

IVN gaat ervan uit dat de raad werkelijk duurzaamheid vooropstelt!

Met vriendelijke groet namens IVN Eelde-Paterswolde,

Zienswijze 30

Via dit schrijven willen wij onze zienswijze indienen aangaande de omgevingsvisie zoals deze is vrijgegeven. Het gaat ons specifiek om het gebied rondom de Onlandseweg en Kwekerij Arends. De potentiële (her-)ontwikkeling van dit gebied baart ons grote zorgen.

Er zijn de laatste jaren in de kop van Drenthe al heel veel woningen gebouwd. Al deze woningbouw legt extra druk op de aanwezige natuur en de oorspronkelijke structuren. Het dorp Eelde-Paterswolde groeit aan de noordzijde in rap tempo. Onze grote angst is dat Eelde-Paterswolde wordt opgeslokt door de stad Groningen. Dat zou volledig in contrast zijn met het concept van de 'Groene long' tussen de stad Groningen en Assen. Onze mooie buurt grenst aan het natuurgebied de Onlanden. Wij hebben veel flora en fauna die in onze onomheinde tuin en de omliggende weilanden en bossen vertoeven. De herten slapen letterlijk in onze tuin.

Bosuilen, spechten, egels, vossen, marters, allen aanwezig en zeer welkom.

Bovendien zijn er in de dorpskern Eelde-Paterswolde zelf nog plekken genoeg beschikbaar waar gebouwd kan worden. Dat is naar onze mening een veel logischer en een betere keuze voor enige woningbouw, zodat de 'Groene long' en het mooie recreatiegebied voor velen intact kunnen blijven.

Ten noorden en ten zuiden van de Onlandseweg liggen twee boscorridors: het Kluivingsbos (natuurmonument) en het bos van Noordwijk. Zij verbinden de landerijen van Paterswolde zoals Landgoed Vosbergen en Landgoed de Braak met natuurreservaat de Onlanden.

Het gebied bevat karakteristieke lintbebouwing met grote percelen en tuinen afgewisseld met weilanden. De natuurlijke omgeving en het landelijke karakter zijn geliefd voor recreatie. Het wemelt in het gebied van de wandelaars en fietsers van binnen en buiten Tynaarlo.

Dit kenmerkende buitengebied van onze mooie woonplaats wordt reeds bedreigd door de geldzucht van ontwikkelaars. Het fiasco van de bebouwing aan de Groningerweg 8, locatie School Noord (2017-2022) heeft meer dan ooit laten zien hoe kwetsbaar dit mooie landelijke karakter van ons buitengebied is. De buurt is enorm geschrokken van deze bombastische, aandachttrekkende en niet passende bouwwerken in onze rustige omgeving. De natuur heeft hier helaas geen aandacht en geen inspraak gehad.

Ik wil de gemeente en individuele volksvertegenwoordigers oproepen de natuurlijke noodzaak van dit landelijke gebied en de cultuurhistorische waarde van dit gebied te erkennen en in ere te laten.

De gemeente Tynaarlo heeft zelf in oktober 2022 een waardenstelling en transformatiekader laten opstellen door Steenhuis Meurs. Hierin worden o/a de volgende adviezen gegeven:

- De Leijenloop moet dragend zijn in enige (her-)ontwikkeling van het gebied en moet voldoende ruimte krijgen (persoonlijke toevoeging: deze Leijenloop loopt niet enkel over het gebied van Kwekerij Arends, maar doorkruist/aangrenst ook andere percelen aan de Onlandseweg, ook deze percelen zouden nauw betrokken moeten worden bij enige (her-)ontwikkeling van het gebied).
- Ten opzichte van de twee boscorridors zijn substantiële groene bufferzones een vereiste. Een fraaie wandeling tussen het Kluivingsbos en Noordwijk zou van grote toegevoegde waarde zijn.
- Een strenge regie van gemeentewege is noodzakelijk voor het behoud van het landelijke karakter binnen enige (her-)ontwikkeling
- Collectieve moestuinen en collectief beheerd groen worden als positieve mogelijkheden genoemd, absoluut ongewenst is een villawijk met grote privé tuinen en hekken/heggen die het gebied opdelen
- Beperk nieuwe bebouwing tot de reeds met kassen bebouwde gronden (dus niet de tuidersakkers).
- Bouw luwer naar de randen en zorg voor een landschappelijke overgang naar de omgeving met brede groenzones en volle boomranden.
- Respecteer het bestaande lint (geen tweedelijns bebouwing) en zorg voor een zeer beperkt aantal toegangswegen.

Ik zou de gemeente willen oproepen dit onafhankelijke advies op waarde te schatten en de uitgangspunten en aandachtspunten ter harte te nemen en te vertalen naar concrete aanbevelingen voor dit gebied binnen de omgevingsvisie!

Tweedelijnsbebouwing was altijd onmogelijk in dit gebied. Een groot deel van de huizen in onze buurt heeft grote percelen. De afgelopen jaren zijn in de buurt meerdere aanvragen bij de gemeente gedaan om naast of achter het huis een woning te mogen bijbouwen ten behoeve van een woning voor ouders of kinderen. De gemeente Tynaarlo heeft dergelijke verzoeken altijd direct afgewezen met als argument dat tweedelijns bebouwing niet is toegestaan. Dat is vanuit het argument niet te veel woningen bijbouwen in onze rustige buurt heel begrijpelijk. Het zou echter onbegrijpelijk zijn als kleinschalige woningbouw in deze buurt niet wordt toegestaan, maar een woningbouwlocatie wel zou worden overwogen?

Sinds de eerste aankondiging van de plannen van Kwekerij Arends in het najaar van 2021 heerst er achterdocht en angst in de buurt. Later volgde een presentatie in de Rietschans waar velen van ons zich kapot geschrokken zijn!

De eerste opzet van de omgevingsvisie gaf enige rust. Hier stond immers duidelijk zwart op wit "één woning per 5 ha". Deze enige strohalm is ons echter ontnomen in de nieuwe versie van de omgevingsvisie en is vervangen door vage termen als "beperkte woonfunctie" en "passend in het landschap". Wij zijn verschrikkelijk bang om voor de gek gehouden te worden en straks in onmacht te staan omdat een vage omschrijving in de omgevingsvisie toch "anders" geïnterpreteerd kan worden waardoor er wel woningbouw op grote schaal plaats kan gaan vinden op het terrein van Kwekerij Arends.

Het enige positieve aan dit geheel is dat de buurt zich heeft verenigd tegen de grootschalige plannen van Kwekerij Arends. Ook gezamenlijk is er wederom een zienswijze ingediend.

Om te voorkomen dat dezelfde argumenten steeds weer herschreven worden, hebben wij ons in deze persoonlijke zienswijze beperkt tot nieuwe argumenten en het voor ons meest cruciale in deze fase. Ik wil u dan ook vragen alle eerdergenoemde argumenten in zowel brieven als zienswijzen met onze naam eronder mee te nemen in uw overweging.

Wij persoonlijk willen de gemeente oproepen gehoor te geven aan ons verzoek duidelijke kaders te stellen voor dit gebied binnen de omgevingsvisie en onze mooie, landelijke buurt te beschermen tegen geldzuchtige projectontwikkelaars die geen oog hebben voor natuur of cultuur. Gemeente, behoedt ons!

Zienswijze 31.

Inbreng op omgevingsvisie 2023

In reactie op onze inbreng op de voorlopige omgevingsvisie (bijlage 1) heeft het college de tekst enigszins aangepast, waarvoor dank. Voor incidentele nieuwbouw *buiten* de grenzen van de oude historische dorpskernen van de waardevolle dorpsgezichten biedt de huidige tekst van de nieuwe omgevingsvisie ons inziens voldoende houvast voor het maken van een weloverwogen beslissing.

Wij blijven ons echter zorgen maken om de bescherming van historische kenmerken (o.a. open ruimte, zie kader 1 en 2) *binnen* de oude historische dorpskernen van de waardevolle dorpsgezichten, waarvan de grenzen zijn weergegeven op de cultuurhistorische waardenkaart van de Structuurvisie Cultuurhistorie 2014-2024.

Binnen de oude historische dorpskern leidt het bebouwen van open plekken tot een aantasting van de cultuurhistorische waarden zoals gedefinieerd in het Raap rapport (zie kader 2) en dus een verminderde waardering. Hoewel de combinatie van pag. 53 en 97 uit de ontwerpvisie enigszins bescherming biedt, laat de zinsnede op pagina 54 wel weer ruimte open voor het bouwen binnen de oude historische dorpskern (zie kader 3). Dit creëert onduidelijkheid voor zowel inwoners als ambtenaren. Want dat de bescherming van open plekken binnen de oude historische dorpskern niet voor iedere ambtenaar een vanzelfsprekendheid is, blijkt onder meer uit een – volgens de initiatiefnemer – goedgekeurd principe verzoek voor de bouw van een grote boerderijwoning op een agrarisch perceel midden in het centrum van de oude historische dorpskern van Donderen. Een principe verzoek welke blijkbaar de toets aan de ‘open plekken’ notitie heeft doorstaan.

De Structuurvisie Cultuurhistorie 2014-2024 streeft voor oude historische nederzettingen naar eenzelfde benadering als van de *beschermde dorpsgezichten* en naar *borging* hiervan in het bestemmingsplan (figuur 1). Zeker gezien de huidige tendens van het bebouwen van open plekken en de onduidelijkheid van de status van de historische nederzettingen van de esdorpen onder ambtenaren, lijkt het ons geen overbodige luxe aan deze borging gevolg te geven. Voor open ruimten binnen dit gebied zou men ons inziens kunnen denken aan regels met een strekking als:

- Géén bouwvlakken creëren ten behoeve van een extra woning op grote percelen met woonbestemming.
- Géén bestemmingsplanwijzigingen van agrarische percelen naar woonbestemming.
- Wél rood voor rood bij boerderijen die omgezet worden tot woningen
- Wél splitsen van grote woningen/boerderijen tot kleinere starters/seniorenwoningen
- Wél mantelzorgwoningen, mits zeer kritisch ten aanzien van de noodzaak van de woning én onder de strikte voorwaarde dat deze ontmanteld worden binnen een x aantal maanden nadat de zorgbehoevende de woning niet meer nodig heeft. Hierbij is tevens extra aandacht voor het uiterlijk van de woning, passend binnen het historische dorpsbeeld.

Bouwkunst en stedenbouw

Historische nederzittingslocaties

klein esdorp

Voor de kleine esdorpen streven we naar eenzelfde benadering als van de beschermde dorpsgezichten. Er is speciale aandacht vanwege de aanwezige historische karakteristieken en we streven naar het behouden ervan. Een nadere inventarisatie wordt samen met de dorpen opgepakt.

-Historische karakteristieken behouden.

-Bij ontwikkelingen ontwikkelingsrichtlijnen en adviezen in acht nemen (bijlage 2).

-Borging in bestemmingsplan.

KADER 1: TOELICHTING OP BESTEMMINGSPLAN KLEINE KERNEN, 2010

Donderen:

Het in de loop van de eeuwen ontstane historische dorpsbeeld is in nog vrij gave toestand bewaard gebleven. De brinken zijn na de negentiende eeuw verdwenen, maar de open ruimten zijn gehandhaafd. In het centrum staan nog een aantal karakteristieke achttiende eeuwse Saksische boerderijen. Het beleid is er op gericht de open ruimten en de karakteristieke bebouwing ook in de toekomst te handhaven. (pag 45)

Brinken: Een andere kwaliteit betreft de in diverse dorpen aanwezige brinken. Deze brinken en andere groene percelen, zoals open (binnen)ruimten dienen zoveel mogelijk te blijven gehandhaafd. De bestemmingsregeling is er dan ook op gericht de bestaande structuur, openheid en aanwezige karakteristieke beplanting en omliggende beeldbepalende bebouwing zoveel mogelijk te behouden. (pag 57)

KADER 2: Structuurvisie Cultuur Historie, bijlage C, RAAP Rapport 2622

Historische kern met huispercelen, type esdorp (Se)

Het meest voorkomende dorpsstype in de gemeente Tynaarlo is, dat zal niet verbazen, het esdorp. In deze categorie hebben we Winde, Vries, Bunne, Tynaarlo (figuur 23), Zeegse, Yde, Taarlo, Midlaren, Donderen en Zeijen opgenomen. Kenmerkend zijn:

- een onregelmatige paden- en wegenstructuur aan de rand van of tussen één of meerdere essen;
- een verdichting van de bebouwing tussen de wegen, die samen het dorp vormt;
- oudere (< 1900) bebouwing die niet op de wegenstructuur is georiënteerd, maar schijnbaar onder een hoek op de weg staat, vaak wat verder terug op de percelen;
- met name jongere bebouwing (> 1900), zoals burgerwoonhuizen en woonwinkelpanden, die wél op de wegenstructuur geprojecteerd is;
- een open structuur rond de oudere bebouwing; deze bebouwing werd omringd door moestuinen en boomgaarden;
- brinken (pleinvormige ruimtes) als agrarisch en sociaal middelpunt met functies op het gebied van het produceren van hout, het bijeenbrengen van vee en het houden van markten;
- verwijde wegaansluitingen op de plekken waar meerdere wegen bij elkaar komen. (pag 48)

Landschapstypen en motivering waardering

- Donderen krijgt als esdorp een waardering van 4,3 uit 5. (pag 82, item 92). Hiermee valt Donderen in de hoogste categorie van cultuurhistorische waardering, namelijk 'zeer hoog' (pag 19).

KADER 3: Ontwerp omgevingsvisie

Visie op de ruimtelijke ontwikkeling van kleine kernen; Woningbouw (p53)

Nieuwbouw van woningen binnen de bebouwde kom op open plekken is mogelijk onder voorwaarden: passend binnen de ruimtelijke structuur en de cultuurhistorische kenmerken van het dorp.

Visie op de ruimtelijke ontwikkeling van kleine kernen; Woningbouw, ontwikkeling per kern; Bunne, Donderen en Winde (p54)

Het incidenteel bebouwen van open plekken, vrijkomende plekken, of het splitsen van grote woningen of boerderijen kan ruimte bieden aan starters of ouderen die een binding hebben met het dorp en hier willen blijven wonen.

Beleidsinzet per landschapstype; Esdorpenlandschap; Beleidsinzet omgevingsvisie; natuur en landschap (p97)

Behoud authenticiteit esdorpen met hun karakteristieke opbouw van open ruimten en brinken, verspreid staande bebouwing en doorzichten naar de essen en het beekdal.

Zienswijze 32.

Bij deze willen wij opnieuw reageren op de voorontwerp omgevingsvisie Tynaarlo 2022-2040

Onze reactie is specifiek gericht op Paterswolde dit naar aanleiding van de aan ons gepresenteerde plannen van kwekerij Arends aan de Onlandseweg.

Deze kwekerij grenst nagenoeg aan ons terrein en het baart ons heel veel zorgen dat er een plan van deze omvang gepresenteerd is.

We maken ons ook veel zorgen over de verkeersveiligheid met zo'n grote woonwijk in ons buurtschap, maar het stelt ons wel gerust om te lezen dat de Gemeente Tynaarlo in de omgevingsvisie heeft opgenomen, dat het plan voor zo'n grote woonwijk niet aan de orde is.

Wij wonen in de groene long van Paterswolde, de vraag is dan ook, waarom geen natuur hiervoor terug. Dit zouden wij het liefst zien, dus helemaal **geen** woonbestemming.

Waar wij bang voor zijn, is dat de deur op een kier blijft staan, voor toekomstige bebouwing, zodra de bestemming wordt gewijzigd.

Het landschappelijk wonen met 1 woning op 5ha. zou toelaatbaar zijn en dat betekent dan dat er 2 huizen op de 10ha. tuinbouwgrond en het kassencomplex komen.

Wij willen ook graag het landelijke karakter van ons buurtschap behouden.

We verwijzen u ook graag naar de brief die door ons omwonende van het gebied reeds naar het College is verzonden.

Zienswijze 33

Graag maken we, als bewoners van Schelfhorst 1 te Paterswolde, gebruik van de mogelijkheid een zienswijze in te dienen betreffende het Definitieve Ontwerp Omgevingsvisie Tynaarlo die op 17 mei jl. ter inzage is gelegd.

Als directe buur van het kassencomplex van Kwekerij Arends maken wij ons grote zorgen over de voorwaarden die gesteld worden in het Definitieve Ontwerp Omgevingsvisie voor de geplande woningbouw op het terrein van de kwekerij (pagina 46). De vaagheid van de volgende formulering, 'vervanging van bestaande bebouwing door woningen op een bescheiden schaal', zet de deur open voor bebouwing zoals voorgesteld door Kwekerij Arends dat op een schaal is die niet zou passen in het huidige landschap. Dit plan, het bouwen van een volledige woonwijk, zou vergaande gevolgen hebben voor de leefbaarheid van zowel mens als dier in ons woongebied. Wij vragen u daarom met klem om de volgende vier punten expliciet op te nemen in de definitieve omgevingsvisie:

1. Een concreet minimum oppervlakte per woning voor de herontwikkeling van de kwekerij welke in verhouding is met de omliggende percelen.

In het voorontwerp stond 5 hectare per woning genoemd. Dit is een zeer gangbaar minimum voor het buitengebied en graag zouden wij dit getal terugzien in de definitieve omgevingsvisie.

2. Een beperking van nieuwe woningbouw tot de kavels waar momenteel bebouwing is (het kassencomplex), m.a.w. geen woningbouw op de tuindersakkers (cf. de Ruimte-voor-ruimte regeling van de Provincie Drenthe).

Niet zonder reden neemt het rapport 'Eelde-Paterswolde - Cultuurhistorische waardenstelling en transformatiekader' (opgesteld door bureau Steenhuis Meurs in opdracht van de Raad) een beperking van eventuele woningbouw tot de reeds bebouwde kavels als uitgangspunt. Concreet zou dit betekenen dat er geen woningbouw zou mogen komen op de volgende kavels: Eelde Sectie B 146 (deels), 3679, 3680, 3681, 3682 en 3683.

3. Een verplichting om naast woningbouw ook te investeren in de ruimtelijke kwaliteit door middel van natuur (extra groen) of behoud cultuurhistorie.

Het rapport 'Eelde-Paterswolde - Cultuurhistorische waardenstelling en transformatiekader' geeft een aantal voorzetten voor hoe waarde kan worden toegevoegd, bijvoorbeeld door het verbinden van het Kluivingsbos en Noordwijk via een fraaie wandeling of collectief beheerd groen langs de Leijenloop.

4. Een additionele randvoorwaarde dat extra verkeer zoveel mogelijk ontsloten moet worden via de Groningerweg.

Als bewoners van de Schelfhorst 1 zien wij ons regelmatig geconfronteerd met gevaarlijke verkeerssituaties en ongelukken op het kruispunt Schelfhorst-Boterdijk-Hooiweg-Verlengde Boterdijk. Extra verkeer op dit kruispunt zou deze situatie nog nijpender maken. Ontsluiting via de Groningerweg kan gestimuleerd worden door de ontsluitingswegen van de eventueel nieuwe woningen zoveel mogelijk richting het oosten van de Boterdijk of via de Onlandseweg aan te leggen.

Tot slot willen wij u meegeven dat wij ons terdege bewust zijn van de grote maatschappelijke opgave van het woningtekort waarvoor de overheid zich gesteld ziet. Wij zijn het echter volledig met u eens om "de woningbouwopgave te concentreren in de bestaande kern" (pagina 46 van het Definitieve Ontwerp Omgevingsvisie Tynaarlo). Mocht er toch kleinschalige woningbouw worden gerealiseerd in het landelijk gebied, dan moet groenontwikkeling evenwichtig en volwaardig meegenomen worden in de plannen. Van het inleveren van 'groen' voor 'rood' kan wat ons betreft geen sprake zijn.

Wij ontvangen graag uw reactie op onze zienswijze en blijven graag op de hoogte van de verdere procedure. Uiteraard zijn wij altijd bereid om deze zienswijze ook mondeling toe te lichten.

Zienswijze 34: Stichting Werkgroep Landschap en Natuur Eelde (WLNE)

Zienswijze op de Ontwerp-omgevingsvisie gemeente Tynaarlo 2023 – 2040

Preambule

De Stichting WLNE is in 2020 opgericht door verontruste burgers n.a.v. de grove aantasting van landschap en natuur door de intensieve landbouw binnen en buiten het NNN gebied ten (zuid)westen van Eelde. De WLNE heeft 180+ ondersteuners (2023).

Zienswijze WLNE

In het algemeen vindt de WLNE dat de beleidsinzet en -uitvoering van de gemeente Tynaarlo ten aanzien van natuur en intensieve veeteelt de laatste decennia volstrekt onvoldoende is geweest. In die context kon de intensieve landbouw zich vrijelijk ontwikkelen ten zuiden en westen van Eelde, met zware landschappelijke en ecologische aantasting tot gevolg. Zoals gemeld in de Inspraaknota (p.25) wordt dit nu onderkend door de gemeente, waarvoor lof. Ook juicht de WLNE het gezamenlijk ontwikkelen van een nieuwe gebieds-gerichte visie voor dit gebied toe (Inspraaknota p.30).

Tegelijkertijd constateert de WLNE dat de geschiedenis zich dreigt te herhalen in het voorliggende Ontwerp-omgevingsvisie, waarin keuzes vermeden worden, en dus naar voren geschoven. Zo is de beleidsinzet t.a.v. de natuur buiten NNN gebieden onvoldoende (hiervoor is de gemeente wel eerstverantwoordelijk), en de beleidsinzet t.a.v. de intensieve veeteelt die in het Voorontwerp -voor het eerst- concreet werd, ontbreekt weer in het Ontwerp. Ook worden natuurgebieden (mogelijk onbedoeld) groter voorgesteld dan ze zijn door het gebruik van een onvolledige kaart. Op deze punten gaan wij hieronder in meer detail in.

De WLNE stelt vast dat de gemeentelijke ambities t.a.v. natuur en intensieve landbouw onverminderd hoog zijn, waarvoor lof, maar vindt het voorliggende Ontwerp zonder aanscherping van het beoogde natuur- en landbouwbeleid om bovengenoemde redenen onvoldoende basis om de kwaliteit van natuur en landschap tot 2040 te waarborgen.

Paragrafen en paginanummers verwijzen naar de Ontwerp-Omgevingsvisie Tynaarlo 2023-2040 van Mei 2023.

3.2.5. Natuur

p.68

Figuur 3.7 geeft een onjuist en veel te positief beeld van de aanwezige natuur. Binnen het NNN gebied, o.m. in het beekdal van het Eelderdiep, is de intensieve landbouw sterk uitgebreid ten koste van de natuur.

De WLNE pleit voor een kaartweergave die ook de intensieve landbouw binnen en buiten het NNN laat zien.

p.71 BELEIDSINZET OMGEVINGSVISIE

De WLNE pleit ervoor de beleidsinzet van de omgevingsvisie t.a.v. de natuur als volgt uit te breiden: "Versterken samenhang van het bekenstelsel en diversiteit in landschapstypen (vooral gericht op NNN gebied en omgeving, overgangszones en kleinschalige landschapselementen)."

3.3.4 Naar duurzame landbouw

p.81

Bloementeelt: "Uitbreiding van het areaal [bloemen- en bollenteelt] nabij woonkernen en natuurgebieden acht de gemeente [...] niet gewenst en is ook niet toegestaan rond Natura2000 gebieden, zoals de Drentse Aa."

De WLNE pleit voor een expliciet verbod op bloemen- en bollenteelt nabij en binnen NNN gebieden.

p.81-82

Naar een gebiedsgerichte aanpak.

Het Voorontwerp Omgevingsvisie vermeldt op p.86 als laatste alinea het volgende over de overgangszones rond Natura-2000-gebieden:

"De veeteeltbedrijven in de overgangszone rond het Drentse Aa-gebied zullen als eerste de bedrijfsvoering moeten aanpassen om de stikstofdepositie te beperken. De overgangszone zorgt ervoor

dat de landbouw minder last heeft van vernatting, terwijl de natuurgebieden juist minder te leiden onder verdroging. Het resultaat: meer biodiversiteit en een beter leefgebied voor weidevogels.”

Met als bijbehorende beleidsinzet, ook op p.86:

“In een overgangszone van 3 km rond het Drentse Aa-gebied streven naar natuurinclusieve landbouw, uitstoot stikstof fors beperken.”

De WLNE betreurt ten eerste dat beide passages niet meer in het Ontwerp Omgevingsvisie terug te vinden zijn, en verzoekt met klem deze terug te brengen. De argumenten (Inspraaknota p.28) voor het schrappen van de 3-km zone rond Natura 2000 gebied zijn volgens de WLNE niet steekhoudend:

“de landbouw moet gelijk worden behandeld in de gehele gemeente”: sinds wanneer mag de landbouw zich overal vrijelijk ontwikkelen?

“[de gemeente ondersteunt] de gebiedsgerichte aanpak zoals opgenomen in het PPLG”: het instellen van overgangszones rond natuur is essentieel voor het behoud daarvan en zou integraal deel uit moeten maken van het PPLG. Daarom zou het ontbreken van overgangszones in de Omgevingsvisie een gemiste kans zijn. Juist het aanwijzen daarvan verschaft duidelijkheid over de toekomstige invoering van voor de landbouw pijnlijke maatregelen, helpt bij de beleidsuitvoering, en voorkomt ten dele het in een latere fase alsnog moeten stellen van prioriteiten en maken van lastige keuzes.

Tevens verzoekt de WLNE met klem de tweede bovengenoemde passage, na het terugbrengen, als volgt aan te passen:

“In een overgangszone van 3 km rond het Drentse Aa-gebied en het NNN gebied streven naar natuurinclusieve landbouw, uitstoot stikstof fors beperken.”

Natuurnetwerk Drenthe (NND)

Een verwijzing naar, en beleidsinzet t.a.v. het Natuurnetwerk Drenthe (NND) ontbreekt. Dit is een ernstige omissie, gezien onderstaande citaten uit de Omgevingsvisie Drenthe 2022:

- p.133: “[het NND] omvat alle natuur buiten het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en levert een belangrijke bijdrage aan de algemene biodiversiteit.[...] Met de soortenrijkdom in het NND gaat het niet goed.”
- p.31: “Gemeenten en waterschappen zijn in de eerste plaats verantwoordelijk voor natuur buiten het Natuurnetwerk Nederland.”
- P.134: “De komende jaren zetten wij in op behoud en ontwikkeling van het Natuurnetwerk Drenthe. [...] Wij stimuleren de verschillende overheden, waterschappen, het agrarisch natuurcollectief, particulieren en de terreinbeheerders samen te werken bij het beheer en behoud van deze landschapselementen.”

Woningbouw, GAE

Het Voorontwerp (p.55) geeft aan dat er mogelijkheden voor woningbouw zijn op De Drift en Spierveen-Westerhorn. Ondanks de talloze bewaren die hiertegen zijn ingebracht, houdt de gemeente aan beide locaties vast voor woningbouw (Inspraaknota p.15).

De WLNE staat achter de geografische en landschappelijke argumenten in het rapport "Eelde-Paterswolde Cultuurhistorische waardenstelling en transformatiekader" om juist geen woningbouw te plegen aan de westrand, langs de Drift en op de Eelder Es. Als alternatieve locatie denken wij aan het vliegveld. Daarom pleit de WLNE voor een onafhankelijk, meervoudig waardenonderzoek dat de cultuurhistorische en natuurlijke waarden van de vier genoemde gebieden naast elkaar zet, en de impact op het landschap, het draagvlak onder de bevolking en het toekomstperspectief meeweegt in het bepalen van de meest geschikte locatie.

Vliegveld GAE

De WLNE is zeer verbaasd dat de gemeente ervan uit gaat dat het vliegveld blijft bestaan en zich als regionale luchthaven verder kan ontwikkelen (Inspraaknota p.9), terwijl er nog niet eens een landelijk luchthavenbesluit ligt. Dit lijkt op vooringenomenheid. Wat doet de gemeente indien het luchthavenbesluit negatief voor GAE uitvalt? De Omgevingsvisie 2023-2040 kan dan de prullenbak in.

Daarom zou er volgens de WLNE op z'n minst een scenario beschreven moeten worden waarin het vliegveld verdwijnt, en daarmee in één klap alle locatie-problemen m.b.t. de woningbouw oplost. Ook is er dan ruimte voor reconstructie van een deel van de oorspronkelijke es met bijbehorende natuurwaarden, en voor natuurinclusieve landbouw.

Tenslotte wordt de samenleving verlost van de enorme omgevingsimpact van GAE (ruimtebeslag, licht-, lucht- en geluidsvervuiling) die al decennialang met belastinggeld gefinancierd wordt.

Daarom vindt de WLNE dat dit scenario er moet komen en meegewogen zou moeten worden in bovengenoemd meervoudig waardenonderzoek.

WLNE, Eelde, 22-08-2023

info@wlne.nl

<https://wlne.nl>

Zienswijze 35

Ten aanzien van de omgevingsvisie Tynaarlo wil ik u nog een aantal zaken meegeven voordat u hierover in debat gaat:

Ten aanzien van pagina 61 van het plan:

Het lopensysteem van beekdalen in Eelde - Paterswolde wordt niet geheel juist weergegeven. Aan de Westzijde van Spierveen ligt nog een klein loopje. Op historische kaarten is te zien dat dit de Oosterloop is, een loopje dat deel uitmaakt van het lopensysteem Eelderdiep.

Gezien de kamerbrief Water bodem sturend 2022, lijkt mij dat een woonwijk aan de Westzijde van Spierveen daarom niet aan de orde kan zijn.

Daarnaast speelt ook de Europese regelgeving mee: 'No Net Landtake'. Dit is de Europese eis om de verstedelijking netto naar nul terug te brengen voor 2050. Het bouwen van extra woonwijken zal dus ook aan deze regelgeving getoetst moeten worden. Er ligt mijn inziens dus een opgave voor de gemeente om binnen de bestaande kernen op zoek te gaan naar woonruimte. In een eerdere reactie heb ik al eens geschreven om te kijken naar bijvoorbeeld de Industrieweg in Eelde om daar de bedrijven te verplaatsen en woningbouw toe te passen.

Ten aanzien van 3.3.3

Zonnepanelen zouden voornamelijk op daken moeten worden gelegd om zo het landschap niet verder te ontsieren. Wellicht moet in de bouwverordeningen worden opgenomen dat men verplicht is zonnepanelen aan te brengen, een grote watertank in de grond te graven voor opslag regenwater etc. Wees eens creatief!

Ten aanzien van 3.3.4

Als voorbeeld voor het natuurbeheer in de gemeente Tynaarlo zou ik Knepp Estate in Engeland willen aanhalen. Wie het boek 'Verwildering' van Isabella Tree heeft gelezen (aanrader) snapt welke richting ik met de natuurgebieden op wil. Korte samenvatting: Meer laten doen door dieren dan door machines. Natuurgebieden zoals bijvoorbeeld de Onlanden, Tusschenwater/Noordma, gebieden rond Taarlo/Oudemolen, zouden omheind en begraaasd kunnen worden.

Tevens moet er gekeken worden hoe gebieden gekoppeld kunnen worden door middel van faunapassages / Ecoducten. Over dit soort zaken hoor ik vaak dat dingen niet kunnen maar het is vaak de wil die ontbreekt er de mogelijkheden zijn er. Samenwerking moet hierin worden opgezocht in de Natuur- / terreinbeherende organisaties, provincies en omliggende gemeenten.

Ten aanzien van Groningen Airport Eelde

Tynaarlo streeft naar een duurzame gemeente. Een vliegveld past hier niet in. Het streven van dit college moet dan ook zijn om het vliegveld binnen twee jaar te sluiten en hier een woonwijk te ontwikkelen zoals we bijvoorbeeld in Denemarken zien (Runder Haver / Brondby haveby):

Duurzaam, zelfvoorzienend en bijna autoloos.

Ook ten aanzien van de volksgezondheid, recht op schone lucht (zie rapport rond Maastricht Aachen Airport over fijnstof) moet dit vliegveld zo snel mogelijk haar deuren sluiten!

Zienswijze 36: IVN afd. Vries

Aan de Raad van de gemeente Tynaarlo,

Eerder dit jaar hebben wij onze zienswijze gegeven op het Voorontwerp-Omgevingsvisie Tynaarlo 2022-2040. U heeft daarop gereageerd. Dank daarvoor. Wij hebben kennisgenomen van de reactie. Deze reactie stelt ons niet in alle opzichten gerust. Zeker niet daar waar u stelt dat u geen (rechts)mogelijkheden ziet voor gebruik van grond voor lelieteelt.

Wij blijven zorgen houden over gebruik van grond voor teelten die veel bestrijdingsmiddelen vragen, en daarnaast ook van veel benodigd kostbaar water. Die zorgen leven breder in de samenleving, getuige ook de rechtszaken die onlangs gevoerd zijn. De aan de rechters voorgelegde situatie speelde in Drenthe, buurtschap Boterveen (gemeente Westerveelde). Zie onder meer ECLI:NL:GHARL:2023:6053, de uitspraak in hoger beroep van gerechtshof Arnhem-Leeuwarden. Van de vijftig normaal te gebruiken middelen worden door het hof nog 4 toegestaan.

In de editie van NRC van afgelopen weekend -19/20 augustus 2023- is een artikel gewijd aan glufosaat. De manier waarop producenten de toelating van dat middel voor gebruik hebben beïnvloed. Natuurlijk begrijpen wij dat de gemeente daarop geen invloed heeft of had, en niets of weinig kan doen aan gebruik ervan. Maar het voedt wel gevoelens van inwoners.

Zeker, glufosaat wordt niet bij teelt gebruikt. Maar bij lelieteelt worden cocktails van middelen gebruikt. Die cocktails zijn nooit onderdeel geweest van toelatingsprocedures.

U heeft ook gereageerd op onze eerdere stellingname over zonnepanelen in beekdalen. Uw reactie bevat ons inziens een nuancering van de tekst van het voorontwerp. Uw reactie wordt echter niet cursief weergegeven, dus leidt niet tot aanpassing van het ontwerp. Graag zouden wij zien dat u ten minste de nuancering weergeeft in het ontwerp. Zie ook uw reactie op een bemerking van Inspreker 10.

namens bestuur IVN afdeling Vries

Zienswijze 37

Betreft: Zienswijze op de in de Ontwerp Omgevingsvisie Tynaarlo 2022-2040 (OOT) opgenomen revitaliseringslocatie aan de Onlandseweg 6 in Paterswolde.

Geacht college van B & W van de Gemeente Tynaarlo,

In deze brief reageren wij als eigenaren van het terrein met kassencomplex aan de Onlandseweg 6 in Paterswolde op de OOT.

Sinds onze zienswijze (Bijlage 1 van deze mail) op het Voorontwerp Omgevingsvisie Tynaarlo 2022-2040, d.d 16 januari hebben zich rondom ons bedrijf enkele ontwikkelingen voorgedaan.

Per 1 juli 2023 hebben wij onze kwekerij-activiteiten gestaakt en zetten wij ons bedrijf voort als caravanstalling.

Wij kunnen in ons kassencomplex zo'n 1.200 objecten stallen. Ons terrein heeft binnen de bestemming en bouwvlak nog uitbreidingsmogelijkheden (2,2 hectare). Onze voorkeur gaat echter uit naar herontwikkeling van de locatie met woningbouw in een aantrekkelijk groen landschap.

Daarnaast zijn wij met onze buurman Kwekerij Schierbeek een grondruil overeengekomen. Hiermee zijn wij eigenaar van kadastraal perceel 3683 langs de Boterdijk in Paterswolde.

Met deze grondruil hebben wij nu de mogelijkheid om ons perceel, naast een ontsluiting aan de Onlandseweg, ook via de Boterdijk te ontsluiten.

Als eigenaar van het kassencomplex aan de Onlandseweg willen wij aanvullend op onze zienswijze van 16 januari onze bezorgdheid uiten over de beperkte duidelijkheid die het college biedt door te spreken over 'beperkt wonen' en 'van een woonwijk kan geen sprake zijn'. We maken ons met deze formuleringen zorgen over de haalbaarheid van herontwikkeling.

Wij ondersteunen wel het idee dat de ontwikkeling als buurtschap in het groen moet liggen. Een groene en ruimtelijke inrichting geeft het gebied een belangrijke kwaliteitsimpuls. Maar hierbij hoort wel een haalbaar ontwikkelmogelijkheid dat we graag samen met gemeente en belanghebbenden opstellen. Een gebrek aan duidelijkheid kan leiden tot onnodige vertragingen en onzekerheid, wat de voortgang van het project kan belemmeren.

Het is van groot belang dat het college heldere richtlijnen en kaders voor herontwikkeling stelt. In het kader van een harmonieuze en succesvolle herontwikkeling vragen wij het college om de woonfunctie op onze locatie nadrukkelijker en concreter in de omgevingsvisie op te nemen.

Na dit allemaal gezegd te hebben spreken wij onze wens uit om samen met de gemeente en onze bureaus een haalbaar plan te maken om ons terrein te revitaliseren naar een mooi buurtschap in het groen, passend binnen de uitgangspunten van de omgevingsvisie.

Bijgevoegd zijn 2 bijlage, namelijk de inspraakreacties van januari 2023 van de fa. Arends en van Natuur en Milieu Drenthe, waarin herontwikkeling van het kassencomplex tot wonen wordt bepleit.

Zienswijze 38

Hierbij ontvangt u mijn zienswijze op de ontwerp omgevingsvisie Tynaarlo 2023-2040.

Ik heb eerder een reactie gegeven op de voorontwerp omgevingsvisie. Het standpunt van het college nav inspraakreactie was dat het college mijn analyse (van de ruimtelijke kwaliteit van de Groningerweg in Eelderwolde) deelt. Dat was goed om te lezen.

In de ontwerp omgevingsvisie zie ik dat echter niet terug. Er is één zin toegevoegd over doorkijkjes (pag. 47), een punt dat ik benoemd heb, maar de kern van mijn inspraakreactie wordt gemist. De kern is dat zowel in het voorontwerp [pag. 25] als in de ontwerp omgevingsvisie [pag. 22] wordt gesteld dat er ruimtelijke en cultuurhistorische kwaliteiten van de dorpen in de beeld worden gebracht, terwijl dat dat voor Eelderwolde niet gedaan wordt, maar dat die (niet gespecificeerde) ruimtelijke structuur en cultuurhistorische kenmerken wel het beoordelingskader zijn voor wat passende ontwikkelingen zijn in Eelderwolde.

De ontwerp omgevingsvisie stelt dat *'Het ruimtelijk beleid van de gemeente is al decennialang gericht op het zorgvuldig inpassen van nieuwe ontwikkelingen in de cultuurhistorische structuur van de dorpen en het koesteren en versterken van ruimtelijke kwaliteiten. Ook voor deze omgevingsvisie vormt deze beleidsinzet het uitgangspunt. We brengen de specifieke ruimtelijke en cultuurhistorische kwaliteiten in beeld en inventariseren de ontwikkelingen die de komende tijd te verwachten zijn en bekijken hoe deze inpasbaar zijn binnen de gestelde randvoorwaarden.*

Voor Eelderwolde zijn geen specifieke ruimtelijke en cultuurhistorische kwaliteiten in beeld gebracht. Op pagina 64 wordt een korte landschappelijke analyse geschetst dat slechts de landschappelijke ondergrond betreft en waar de bebouwingsstructuur van de Groningerweg (en de Ter Borchlaan en de gehele wijk Ter Borch) niet benoemd zijn. Qua ontwikkelingen worden voor Eelderwolde een aantal punten herhaalt die bij de inspraak zijn benoemd. Qua ruimtelijke structuur wordt alleen het belang van doorkijkjes benoemd. Belangrijk, maar ruimtelijke structuur is veel breder dan 'doorkijkjes'.

Op pagina 54 wordt gesteld dat voor de overige kleine kernen (waar Eelderwolde onder valt) *'nieuwbouw van woningen binnen de bebouwde kom op open plekken [...] mogelijk [is] onder voorwaarden: passend binnen de ruimtelijke structuur en de cultuurhistorische kenmerken van het dorp*' zonder dat ergens duidelijk is wat (kenmerkend is voor) de ruimtelijke structuur is en wat de cultuurhistorische kenmerken zijn. Wat is dan het beoordelingskader voor passend? Ik kan ook op basis van de ontwerp omgevingsvisie geen beeld vormen van wat het college daarvoor als kader neemt.

In mijn inspraakreactie had ik een ruimtelijke analyse geschetst van de ontwikkeling van de Groningerweg in Eelderwolde in de afgelopen 1,5 a 2 decennia.

De Groningerweg in Eelderwolde had een vrij continue ruimtelijke structuur met een sterke inbedding in het coulisselandschap. Sinds de bouw van de wijk Ter Borch heeft het gebied ten noorden van de sluis (te) veel van haar landschappelijke karakteristiek verloren door het dichtbouwen van allerlei open plekken en nieuwe types gebouwen die afbreuk doen aan de landschappelijke bebouwingskarakteristiek. De nieuwbouw van woningen en ook het opsplitsen van grotere woningen waar deze omgevingsvisie ruimte voor maakt, heeft grote gevolgen voor de bestaande ruimtelijke karakteristiek van het lint. De afwisseling van bebouwing en open (groene, landschappelijke) ruimtes met doorkijkjes naar het landschap achter het lint en de typologie van bebouwing en woningen zijn een deel van de kwaliteit van het lint.

Hiervan is het begrip 'doorkijkjes' overgenomen in de ontwerp omgevingsvisie. Maar de karakteristiek van een bebouwingslint, zoals de Groningerweg, is veel meer dan doorkijkjes, dat gaat ook over bebouwingsstructuur en typologie van bebouwing en woningen en het benoemen van wat die structuur en typologie zijn.

De beleidsinzet van deze omgevingsvisie voor ruimtelijke kwaliteit is in mijn ogen een goede ambitie. Maar ik mis een goede uitwerking van de ambities. De visie zegt ruimtelijke en cultuurhistorische kwaliteiten in beeld te brengen, maar geeft voor Eelderwolde slechts flarden waardoor onduidelijk is wat het beoordelingskader is voor ruimtelijke ontwikkelingen.

Zienswijze 39

Betreft: Zienswijze omgevingsvisie Gemeente Tynaarlo

Hierbij willen wij onze zienswijze indienen betreffende het Definitieve ontwerp Omgevingsvisie Tynaarlo, dat op 17 mei jl. ter inzage is gelegd. Naar aanleiding van het woningbouwplan aan de Onlandseweg van Kwekerij Arends hebben we eerder onze zienswijze bekend gemaakt en staan geregistreerd onder nummer 79.

In deze zienswijze hebben we aangegeven het volstrekt oneens te zijn met de plannen voor grootschalige woningbouw op de plaats van de kassen aan de Onlandseweg.

In onze reactie op het voorontwerp van de omgevingsvisie hebben we aangegeven, dat het gearceerde gebied, waarin er een revitalisatie van wonen, werken en landschap wordt genoemd, niet alleen ons huis en aangrenzend weiland omvatte, maar ook zo ruim rond het kassencomplex was getekend, dat ook de gronden welke geen kassen bevatten [voornamelijk gelegen zijn tegen het bos aan de noordkant van het complex] in aanmerking zouden kunnen komen voor bebouwing. Al eerder hebben we aangegeven dat we in het beoogde gebied dagelijks reeën, ooievaars, steenmarters, vossen, ransuilen, vleermuizen e.d. waarnemen. Bovendien zou dit haaks staan op de teksten in het definitieve ontwerp, waarin wordt gewezen op de landschappelijke waarden van dit gebied. Ook geeft het gemeentebestuur in de inspraaknotitie aan, van mening te zijn dat er voldoende aanleiding is om vast te houden aan de uitgangspunten, zoals geformuleerd in het voorontwerp van de omgevingsvisie, terwijl de tekst in het Definitieve ontwerp Omgevingsvisie een veel ruimere interpretatie kan toestaan.

Instemmen met woningbouw op deze plaats zou ook een precedent scheppen, omdat ons verzoek om te mogen bouwen op ons perceel als kansloos werd betiteld.

Graag geven we een toelichting op onze zienswijze.

Zienswijze 40: Initiatiefgroep Hof van Paterswolde

Reactie ontwerp Omgevingsvisie

Onze strijd van ruim 3 jaar om op de Bladergroenlocatie het Hof van Paterswolde te ontwikkelen is niet gehonoreerd. Ondanks de toezeggingen om voor senioren op deze plek een Knarrenhof te vestigen, heeft de gemeenteraad op 6 juni 2023 er toch voor gekozen om hier sociale huurwoningen te laten bouwen door de Stichting Eelder Woningbouw. Onze teleurstelling was groot.

Onze sterke overtuiging is dat het dorp Eelde-Paterswolde deze vorm van senioren-huisvesting nodig heeft. Landelijk worden in veel vooruitstrevende gemeenten Knarrenhoven ontwikkeld en dat is natuurlijk helemaal niet vreemd. Mensen worden ouder en willen in deze fase van hun leven op een plek wonen waar men omkijkt naar elkaar. Noaberschap is dan het passende woord. Tevreden in een Knarrenhof wonen heeft zeker invloed op de gezondheid van de bewoners. Veel mensen willen graag kleiner wonen, met de wens naar grondgebonden woningen. Doorstroming op de huizenmarkt is erg belangrijk en dat geldt zeker ook voor Eelde-Paterswolde.

De Stichting Knarrenhof Nederland heeft voor het dorp 389 belangstellende huishoudens in de administratie staan. Deze mensen willen zich nog steeds sterk maken om deze woonvoorziening te ontwikkelen. Wij - als plaatselijke kartrekkers - hebben in fase 1 de slag gemist maar zijn totaal niet ontmoedigd. De Gemeente geeft steeds aan dat zij niet in het bezit zijn van de gronden waar een Hof gebouwd kan worden. Nu speuren we zelf naar locaties die in particulier bezit zijn. We verwachten van de politiek – na de stevige debatten in de raadsvergaderingen – een grote bereidheid om de realisatie

van een Knarrenhof mogelijk te maken. Steeds hoorden we immers dat dit concept als positief wordt gezien.

A. Participatienota Omgevingsvisie Gemeente Tynaarlo

1. Onderdeel: Samenleven, leefbaarheid, wonen – pagina 6.

(citaat): “Zorg voor nieuwe senioren / levensloopbestendige woningen, levert doorstroming op de woningmarkt”.

Deze uitspraak wordt afgedekt met 3 kruisjes – dus vaak genoemd.

➔ **Het zal u niet verbazen dat wij het met deze uitspraak helemaal eens zijn.**

2. Onderdeel: Samenleven, leefbaarheid, wonen – pagina 13.

(citaat): “Bouw levensloopbestendige woningen, met tuin of appartementen voor jong en oud. Met de bouw van woningen voor ouderen zorg je voor doorstroming op de woningmarkt. Bouw Knarrenhof”.

Na “verbetering centrumfunctie” en “openbaar vervoer” - 46x genoemd in de enquête. Met 3 kruisjes onder “verslag dorpsavond” en met 2 kruisjes “via website, socials”.

➔ **U kunt zich voorstellen dat toen wij “het woord Knarrenhof” lazen, onze tevredenheid groot was.**

3. Voorstellen, ideeën.

Onderdeel: Samenleven, leefbaarheid, wonen – pagina 14.

(citaat): “Meer ontmoetingsruimte voor ouderen”.

➔ **Dit zit natuurlijk helemaal in het concept van het Knarrenhof. Ouderen mogen niet in hun eenzaamheid verpieteren. Het Noaberschap, het denken om elkaar is een van de ontzettend belangrijke uitgangspunten.**

B. Omgevingsvisie Tynaarlo 2023-2027

1. Onderdeel woningbouw – pagina 47 en 48.

(citaat): “Bij de locaties binnen de bebouwde kom ligt het accent op woningen voor kleinere huishoudens, een- en twee persoons huishoudens van alle leeftijden, maar met name starters en senioren. Door te kiezen voor woningen voor kleine huishoudens kan doorstroming binnen de plaatselijke woningmarkt op gang komen”.

(citaat): “Er kan woningbouw plaatsvinden op de onderstaande locaties:

. De Drift (40 woningen)

. Landschapszone Spierveen-Westerhorn

Voor de laatste locatie aan de rand van het dorp, is een groene woonbuurt met een lage woningdichtheid het uitgangspunt. De wijk leent zich vooral voor vrijstaande en twee-onder-een-kap woningen, maar ook geclusterde woonvormen of samenleefconcepten zijn denkbaar”.

➔ **Op beide genoemde locaties kan een Knarrenhof gebouwd worden.**

We gaan immers uit van grondgebonden woningen die ecologisch goed vormgegeven gaan worden. In de planvorming voor de Bladergroenlocatie gingen we uit van 32 woningen verdeeld naar huur-en koop. Zeker de plek van de Drift oordelen we als zeer aantrekkelijk omdat daar de winkelvoorziening en het openbaar vervoer op loopafstand bereikbaar is.

C. Woonvisie 2023-2027

(citaat): “De gemeente Tynaarlo wil een aantrekkelijke woongemeente zijn waarin elke inwoner passende woonruimte kan vinden. In het woningaanbod staan betaalbare woningen voor gezinnen, starters en ouderen voorop”.

➔ **We spreken onze waardering uit voor de gedegen benadering.**

Het zal u ook hier niet verbazen dat wij met belangstelling hebben gekeken naar de invulling voor ouderen.

Er wordt gesteld dat doorstroming voor senioren op de woningmarkt belangrijk is. Onderzoek heeft uitgewezen dat zij aan hun bestaande woonomgeving zijn gehecht. Onze ervaring vertelt dat mensen die in een te grote eengezinswoning wonen, graag willen vertrekken op het moment dat er een aantrekkelijke locatie beschikbaar is. Belangrijk is dan voor kopers en huurders dat dit een plek is waar het Noaberschap het leven vergemakkelijkt. In deze tijd van veel individualisme is aandacht voor elkaar ontzettend belangrijk. Tijdens onze bezoeken aan het Knarrenhof in Zwolle hebben we met de bewoners gesproken en door iedereen wordt verteld dat de gezelligheid en het samen dingen ondernemen, zorgt voor “de mooie kleur van het ouderworden”. Een Knarrenhof is niet de plek waar de mensen zorg aan elkaar moeten verlenen, maar even op de stoep staan als de gordijnen van de buurvrouw de hele dag dicht blijven, is belangrijk.

In het concept wordt terecht gesproken over het probleem dat we met elkaar ouder worden en dat de hulpvraag naar de zorg alleen maar moeilijker zal gaan worden. Deze constatering moet ervoor zorgen dat alle mogelijkheden voor “Wonen, Zorg en Welzijn” grote aandacht krijgen van de mensen zelf, maar ook van de landelijke en plaatselijke beleidmakers. Sta toe dat mensen zelf creatieve oplossingen bedenken.

Natuurlijk zijn we het eens met de vaststelling dat ouderen gunstig moeten wonen ten opzichte van het openbaar vervoer en het winkelbestand.

Als initiatiefgroep zijn we na 3 jaar strijden voor de Bladergroenlocatie nu zelf ook op “de particuliere markt” aan het zoeken naar een geschikte bouwlocaties. Wij verwachten van de gemeente bij de verdere afhandeling een loyale opstelling; de politieke partijen hebben immers onze missie als belangrijk beoordeeld.

Teleurstellend vinden we dat “het woord Knarrenhof” in de hele Woonvisie niet voorkomt. Waarom hebben de samenstellers het niet aangedurfd om dit woonconcept met name te noemen? In de Participatienota zien we toch echt veel kruisjes en onze lijst met veel belangstellenden steunt de ontwikkeling van het Hof van Paterswolde. Dit kan in de komende Reactienota gelukkig recht gezet worden.

Met vriendelijke groet,
De Initiatiefgroep Hof van Paterswolde